

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, 1. 9. 2016

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	7
1. 1. Platnost dokumentu.....	7
1. 2. Seznam použitých zkratk.....	8
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	9
2. 1. Úplnost a velikost školy	9
2. 2. Charakteristika pedagogického sboru	10
2. 3. Dlouhodobé projekty, spolupráce s rodiči a jinými subjekty	10
3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	11
3. 1. Zaměření školy	11
3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie.....	12
Kompetence k učení.....	12
Kompetence k řešení problémů	12
Kompetence komunikativní.....	13
Kompetence sociální a personální.....	13
Kompetence občanské	14
Kompetence pracovní.....	14
3. 3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14
Plán pedagogické podpory (PLPP)	16
Individuální vzdělávací plán (IVP)	16
3. 4. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných	17
3.4.1. Plán pedagogické podpory (PLPP)	17
3.4.2. Individuální vzdělávací plán (IVP)	18
3. 5. Začlenění průřezových témat.....	19
4. UČEBNÍ PLÁN	26
4.1. Učební plán pro I. stupeň	26
4. 2. Učební plán pro II. stupeň	27
5. UČEBNÍ OSNOVY	29
5. 1. Český jazyk.....	29
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	29
Cílové zaměření předmětu	29
Časová dotace předmětu, místo realizace	30
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	30
Průřezová témata-1.stupeň.....	31

Průřezová témata-2.stupeň.....	31
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk.....	31
5. 2. ANGLICKÝ JAZYK	66
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	66
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	66
Časová dotace předmětu a místo realizace	67
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	67
Průřezová témata	68
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Anglický jazyk	69
5. 3. DALŠÍ CIZÍ JAZYK	89
Německý jazyk.....	89
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	89
Cílové zaměření předmětu	89
Časová dotace předmětu, místo realizace	90
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	90
Průřezová témata	91
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Další cizí jazyk	91
5. 4. Matematika	98
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	98
Cílové zaměření předmětu	98
Časová dotace předmětu, místo realizace	98
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	99
Průřezová témata – 1. stupeň	100
Průřezová témata – 2. stupeň	100
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika.....	101
5. 5. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	123
INFORMATIKA.....	123
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	123
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	123
Časová dotace předmětu, místo realizace	124
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	124
Průřezová témata	125
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika	126
5. 6. ČLOVĚK A JEHO SVĚT	140

Charakteristika vyučovacího předmětu.....	140
Cílové zaměření předmětu	140
Časová dotace předmětu, místo realizace	141
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	141
Průřezová témata	142
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět, Vlastivěda, Přírodověda	142
5. 7. DĚJEPIS	164
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	164
Cílové zaměření předmětu	164
Obsahové, časové a organizační vymezení	165
Výchovné a vzdělávací strategie.....	165
Průřezová témata	166
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis	167
5. 8. VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	185
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	185
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	185
Časová dotace předmětu, místo realizace	186
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	186
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výchova k občanství	186
5. 9. FYZIKA.....	215
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	215
Cílové zaměření předmětu	215
Časová dotace předmětu, místo realizace	215
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	215
Průřezová témata	216
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu fyzika	217
5. 10. CHEMIE	236
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	236
Cílové zaměření předmětu	236
Časová dotace předmětu, místa realizace	236
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	236
Průřezová témata	237
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Chemie	238

5. 11.	PŘÍRODOPIS.....	261
	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	261
	Cílové zaměření předmětu	261
	Časová dotace předmětu, místo realizace	261
	Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	261
	Průřezová témata	262
	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis	263
5. 12.	ZEMĚPIS	270
	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	270
	Cílové zaměření předmětu	270
	Časová dotace předmětu, místo realizace	270
	Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	270
	Průřezová témata	271
	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Zeměpis	272
5.13.	VÝTVARNÁ VÝCHOVA	284
	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	284
	Cílové zaměření předmětu	284
	Časová dotace předmětu, místo realizace	284
	Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	285
	Průřezová témata	286
	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova	287
5. 14.	HUDEBNÍ VÝCHOVA	301
	Charakteristika předmětu	301
	Cílové zaměření vzdělávací oblasti	301
	Časová dotace předmětu, místo realizace	301
	Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	302
	Průřezová témata	303
	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova	304
5. 15.	TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	318
	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	318
	Cílové zaměření předmětu	319
	Časová dotace předmětu, místo realizace	319
	Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	320

Průřezová témata	322
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova	323
5.16. SVĚT PRÁCE.....	345
Charakteristika vyučovacího předmětu.....	345
Cílové zaměření předmětu	345
Časová dotace předmětu, místo realizace	345
Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí	345
Průřezová témata	346
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Svět práce	347
6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ	360
6.1. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	360
6.2. Stupně hodnocení a klasifikace	361
6.3. Výchovná opatření	363
6.4. Zásady klasifikace	364
6.5. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci	364
6.6. Hodnocení žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními	366
Kritéria klasifikace prospěchu	366
7. Přílohy.....	367
7. 1. Standardy pro základní vzdělávání	367

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Škola: Základní škola a Mateřská škola Určice, příspěvková organizace

798 04 Určice 400

IČ: 62 859 129

DIČ: CZ 62 859 129

IZO: 600 120 571

Ředitelka školy: Mgr. Marcela Melková

telefon: 582 357 136, zsusc@pvscholy.cz

Zřizovatel: Obec Určice, Určice 81, 798 04

telefon: 582 357 130

Koordinátoři: Mgr. Marie Smékalová – 1. stupeň

Mgr. Irena Pugnerová – 2. stupeň

1. 1. Platnost dokumentu

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, 1. 9. 2016 platí od 1. září 2016.

1. 2. Seznam použitých zkratek

Zkratky předmětů

Čj	Český jazyk
Aj	Anglický jazyk
Nj	Německý jazyk
M	Matematika
ČS	Člověk a jeho svět
Pří	Přírodověda
Vla	Vlastivěda
VO	Výchova k občanství
D	Dějepis
F	Fyzika
Ch	Chemie
Př	Přírodopis
Z	Zeměpis
Tv	Tělesná výchova
Hv	Hudební výchova
Vv	Výtvarná výchova
Inf	Informatika
SP	Svět práce
N	Náboženství

Jiné zkratky

ŠVP	školní vzdělávací program
LK	lyžařský kurz
EU	Evropská unie

ICT	Informační a komunikační technologie
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
ČSI	Český jazyk - sloh
OSV	Osobnostní a sociální výchova
VDO	Výchova demokratického občana
VMEGS	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
MKV	Multikulturní výchova
EV	Environmentální výchova
MV	Mediální výchova
PLPP	Plán pedagogické podpory
IVP	Individuální vzdělávací plán

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2. 1. Úplnost a velikost školy

Naše škola se nachází v klidné části obce Určice mimo hlavní komunikace na pozemku s parkovou úpravou. Byla otevřena v roce 1959 a v letech 2006 a 2012 prošla částečnou rekonstrukcí. Škola je úplná s 1. až 9. postupným ročníkem. Školu navštěvují žáci z Určic, Seloutek, Dětkovic, Alojzova, Myslejovic, Křenůvek a Kobylníček. V ojedinělých případech dojíždějí i žáci z jiných míst.

Škola zahrnuje:

- I. stupeň
- II. stupeň
- školní družinu
- mateřskou školu
- školní jídelnu ZŠ
- školní jídelnu MŠ

Budova a její přilehlé prostory jsou pro 400 žáků, školní družina pro 90 žáků. Konkrétní a doplňující údaje jsou uvedeny na webových stránkách školy: www.zsmsurcice.cz.

2. 2. Charakteristika pedagogického sboru

Vzdělání a výchovu dětí zajišťuje přibližně 17 pedagogických pracovníků. Členové pedagogického sboru směřují k otevřené komunikaci se všemi účastníky výchovně vzdělávacího procesu – žáky, jejich zákonnými zástupci i širší veřejností. Důležité jsou i partnerské profesní vztahy mezi učiteli. Pedagogický sbor je dlouhodobě stabilizován a dostatečně kvalifikovaný. V pedagogickém sboru působí jak pedagogové s mnohaletými zkušenostmi, tak mladší učitelé s kratší praxí. Vyučující jsou odborně kvalifikováni. Většina předmětů je vyučována aprobovaně. Z důvodů malého počtu tříd a tým i menšího pedagogického sboru není možno udržet stoprocentní aprobovanost. Ve sboru jsou zastoupeni pedagogové s kvalifikací pro dyslektickou péči o žáky, speciální pedagogiku a to především na 1. stupni. Zaměstnanci školy mají zájem i motivaci se celoživotně sebevzdělávat a zvyšovat si tak svoji kvalifikaci a odbornou přípravu. Pro zkvalitnění vyučovacího procesu se v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků aktivně účastní různých forem vzdělávání pořádaného akreditovanými institucemi v oblastech zvyšování počítačové gramotnosti, v oblasti základů práva a ekonomiky, v oblasti pedagogicko-psychologické a v oblasti jazykového vzdělávání. Aktuální stav pedagogického sboru je vždy počátkem školního roku popsán formou výroční zprávy školy o činnosti.

2. 3. Dlouhodobé projekty, spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Pedagogové vzájemně spolupracují na školních projektech a akcích (Den Země, Den dětí atd.).

Pořádáme ozdravné a sportovně zaměřené pobyty, lyžařské kurzy. Třídní kolektivy vyjíždějí na řadu exkurzí a poznávacích zájezdů. Škola je zapojena do programu protidrogové prevence, využívá nabídek P – centra v Olomouci a PPP v Prostějově. Celoročně se žáci podílejí na sběru papíru a třídění odpadu. Škola je registrována v dlouhodobém projektu Recyklohraní. K vytváření správných stravovacích návyků žáků 1. stupně přispívají projekty Ovoce do škol a Školní mléko.

Zákonní zástupci dostávají informace o výsledcích vzdělávání a chování žáků prostřednictvím žákovských knížek, elektronické komunikace, na třídních schůzkách, při pravidelných konzultačních hodinách, případně telefonicky či osobně podle přání zákonných zástupců nebo podle potřeb školy. Další informace o naší škole (připravované akce, jídelníček ve ŠJ, projekty školy, nabídka mimoškolních aktivit atd.) mohou rodiče i veřejnost získat prostřednictvím webových stránek. Vedení školy s pedagogickým sborem usiluje o vzájemnou spolupráci s rodiči žáků tak, aby u žáků bylo ve vzdělávání dosahováno jejich osobního maxima.

Na základě zákona č.561/2004 Sb. § 167 a § 168 zřizovatel školy zřizuje školskou radu, která má tři členy. Z řad pedagogických pracovníků je volen 1 zástupce, z řad zákonných zástupců nezletilých žáků 1 zástupce a za zřizovatele rovněž je jmenován 1 zástupce. Školská rada se schází minimálně 2 x za školní rok, popř. dle potřeby.

Při škole pracuje:

- Klub přátel při ZŠ a MŠ Určice, z.s., který přehledně informuje o realizovaných akcích a zabývá se připomínkami k práci školy

- Výchovná komise (ředitelka školy, zástupce ředitele, výchovný poradce, metodik prevence), která řeší závažnější výchovné problémy ve spolupráci s rodiči
- Školní poradenské pracoviště (výchovný poradce, metodik prevence), se zabývá zejména poradenstvím a intervencí směrem k žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními a k žákům s ohroženým školním úspěchem. Ve spolupráci se zákonnými zástupci se rovněž podílí na řešení výchovných problémů, aktivně poskytuje poradenství k volbě povolání.
- Školská rada

Úzce spolupracujeme s OÚ Určice a Kulturním klubem Určice, navštěvujeme místní knihovnu. Organizujeme řadu sportovních a kulturních akcí pro veřejnost (školní akademie, besídky, vystoupení, výstavy). Spolupracujeme i s Regionálním sdružením ochránců přírody Iris Prostějov. Škola využívá poradenskou činnost školského poradenského zařízení olomouckého kraje.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1. Zaměření školy

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby na úrovni školy (dále ročníků, předmětů) vytvářel co nejlepší předpoklady pro postupné osvojování klíčových kompetencí, které stanovuje rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a které tvoří jeho základní strategii. Celá koncepce se opírá o snahu inovovat pedagogický proces a život školy. Navazuje na analýzu výchovně vzdělávacího procesu, zohledňuje možnosti žáků, požadavky rodičů a veřejnosti a složení pedagogického sboru. Ve všech vzdělávacích oblastech je akcentováno environmentální vzdělávání (dále EVVO) prostřednictvím doplňujících vzdělávacích aktivit. Škola se snaží motivovat žáky k dosažení znalostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování životního prostředí, k utváření hierarchie životních hodnot slučitelných s udržitelným rozvojem, k smysluplnému jednání a tvořivosti ve prospěch životního prostředí. Velmi významná je provázanost EVVO s problematikou zdraví a zdravého životního stylu (posílení výuky TV – disponibilní hodiny).

Vzdělávací strategie školy je zaměřena převážně na:

- sportovní výchovu
- zdravý životní styl
- environmentální vzdělávání
- práci s výpočetní a komunikační technikou

Co škola chce:

- chceme poskytovat našim žákům spolehlivý základ všeobecného vzdělání, zavedeme do výuky aktivizující metody (skupinová práce, projektové vyučování), zaměříme se na činnostní učení, omezíme „biflování“

- respektujeme osobnost dítěte, stavíme na dobré atmosféře ve škole a individuálním přístupu k žákovi
- využíváme nové metody komunikace, zejména výpočetní techniku a chceme do budoucna rozšiřovat možnosti žáků v přístupu k moderním komunikačním technologiím, zavedeme výpočetní techniku do většiny vzdělávacích předmětů
- klademe důraz na výuku cizích jazyků, nabízíme výuku jazyka anglického a jazyka německého, využijeme disponibilní hodinové dotace k zavedení výuky anglického jazyka pro žáky 1. ročníku
- chceme naše žáky připravit pro další studium a život, motivovat je k celoživotnímu vzdělávání
- vedeme žáky k ochraně přírody a zdravému životnímu stylu, využijeme disponibilní hodinové dotace k rozšíření výuky tělesné výchovy, máme širokou nabídku sportovní zájmové činnosti
- chceme z každého našeho žáka vychovat člověka orientujícího se v současném světě, dostatečně vybaveného znalostmi i dovednostmi, schopného plnohodnotného, aktivního života

3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- zařazujeme do výuky řadu aktivizujících metod
- na začátku vyučovací jednotky vyvodíme cíl, na konci vyučovací jednotky společně zhodnotíme jeho dosažení
- využíváme sebehodnocení žáků
- zadáváme žákům samostatné práce, vyžadující aplikaci teoretických poznatků, hledání souvislostí, vybírání postupů a vyvozování závěrů
- zadáváme žákům motivační domácí úkoly – umožňujeme žákům vybrat si z nabídky domácích úkolů podle jejich schopností a zájmů
- vyžadujeme od žáků vhodné rozvržení vlastní práce
- umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady a náměty

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledek řešení a zvážit jeho uplatnění v praxi
- vytváříme pro žáky modelové úlohy a situace, při nichž je třeba řešit praktické problémy
- při řešení problémů pomocí algoritmu zařazujeme do výuky modelové příklady
- nabízíme žákům netradiční úlohy (Kalibro, SCIO, Matematický klokan apod.)
- při řešení úloh žáci vyhledávají, třídí a využívají informace z různých zdrojů (ústní, tištěné, internet)

- podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží
- starší žáci připravují pro mladší žáky různé aktivity (soutěže, vystoupení, akce v MŠ apod.)
- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti – na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na týmovou práci a kooperativní vyučování
- využíváme metody, při nichž žáci argumentují vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň naslouchají názorům jiných
- vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování
- žáci mají možnost samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse, komunitní kruh)
- vyžadujeme od žáků využívání informačních technologií pro získávání informací i tvorbu výstupů
- ve výuce používáme brainstorming, hraní rolí
- jako výstup z některých témat výuky vyžadujeme nejrozumnějším způsobem zpracované závěrečné práce (PowerPoint, písemně, graficky, pomocí obrazového vyjádření apod. dle věku žáků a druhu tématu)
- zařazujeme činnosti umožňující komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i s dospělou populací (spolupráce a společné akce starší – mladší, akce pro rodiče a veřejnost)

Kompetence sociální a personální

- žáci se podílejí na tvorbě třídních pravidel chování; třídní učitelé plánují třídnické hodiny a o jejich konání v době mimo rozvrh vyučovacích hodin informují předem zákonné zástupce žáků
- důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli
- žáci mají možnost vznášet připomínky ke školnímu řádu přes žákovskou samosprávu
- od prvního ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci
- využíváme prezentace názorů žáků ve všech předmětech
- učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení
- do výuky zařazujeme projekty, kooperativní vyučování
- výuku orientujeme na konkrétní příklady z každodenního života (simulace, hraní rolí)
- ve výuce jsou využívány hry, na jejichž tvorbě se podílejí sami žáci
- v rámci spolupráce s různými věkovými skupinami organizujeme společné akce starší žáci – mladší žáci, akce pro rodiče, veřejnost

Kompetence občanské

- pravidla chování ve škole jsou postupně vypracovávána ve spolupráci s žáky
- vyžadujeme od žáků hodnocení vlastního chování i chování spolužáků, hledání společného řešení při nedodržování pravidel třídy či školního řádu – vyžadujeme od žáků přijetí zodpovědnosti za plné dodržování pravidel třídy i školního řádu
- umožňujeme žákům vznášet připomínky ke školnímu řádu
- žákům je poskytována možnost projevit své pocity a nálady a upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají
- ve výuce je používána metoda hraní rolí pro přiblížení různých životních situací a jejich řešení
- zadáváme žákům konkrétní příklady z každodenního života
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- škola pořádá akce připomínající lidové tradice
- škola v rámci možností pořádá sportovní soutěže, vystoupení pro veřejnost
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- žáky vedeme k třídění odpadů, sběrové akce

Kompetence pracovní

- nabídkou zájmových útvarů podněcujeme u žáků zájmovou činnost a smysluplné využití volného času
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- zapojujeme žáky do přípravy školních projektů
- vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení
- získané poznatky žáků jsou využívány při konkrétních činnostech propojených s praktickým životem a zdůrazňujících vztah k volbě povolání – hraní rolí, diskuse, skupinová práce, pokusy a experiment
- seznamujeme žáky s pravidly bezpečnosti a vyžadujeme jejich dodržování

3. 3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (dále PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení se zpracováním individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP).

3.3.1 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními pedagogové školy berou na zřetel skutečnost, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola. Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Upravené očekávané výstupy pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními vzdělávané podle RVP ZV musí být na vyšší úrovni, než jsou očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

3.3.2 Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání žáků škola zabezpečí, případně umožní organizaci vzdělávání tak, aby docházelo k:

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- k nastavení všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání žáků;
- v odůvodněných případech k uplatnění možnosti odlišné délky vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin
- pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona případné prodloužení základního vzdělávání na deset ročníků
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP)
- spolupráci s ostatními školami

3.3.3 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole, pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP a IVP

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Před zahájením poskytování podpůrných opatření 1. stupně zpracuje škola PLPP.

PLPP zahrnuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření 1. stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování potřeb žáka.

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Náležitosti PLPP jsou vymezeny v příloze č. 3 Vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Před zpracováním PLPP budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností.

Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

PLPP škola průběžně vyhodnocuje nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření. Škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, škola doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření 2.–5. stupně poskytuje škola podpůrná opatření 1. stupně na základě PLPP.

S PLPP seznámí škola žáka, zákonného zástupce, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu.

Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

Individuální vzdělávací plán (IVP)

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli jednotlivých vyučovacích předmětů, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

IVP má písemnou podobu. Náležitosti IVP jsou vymezeny v příloze č. 2 Vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Podpůrná opatření

Předmět speciálněpedagogické péče může být doporučován jako forma další péče o žáka ve škole, jedná se o druh intervence, která má přispět ke zlepšení aktuálních obtíží žáka (dříve označované jako „nápravy“), zaměřené například na rozvoj grafomotorických dovedností žáka, na podporu při reedukaci specifických poruch učení (učitel s kvalifikací pro práci se žáky se SVP). Předmět je směřován k rozvoji percepčně-motorických funkcí, rozvoji jazykových kompetencí a komunikačních dovedností, k rozvoji prostorové orientace a orientaci v čase, pozornosti, paměti atd. (zajišťuje speciální pedagog, psycholog) či k zajištění logopedické péče. Péči poskytuje speciální pedagog.

Pokud se využívá intervence v podobě předmětu speciálněpedagogické péče- jako vyučovací předmět – například zdravotní tělesná výchova, český znakový jazyk, alternativní a augmentativní komunikace atd., pak škola zapracuje předmět do školního vzdělávacího programu a žáci budou z tohoto vyučovacího předmětu hodnoceni formou slovního hodnocení. Péči poskytuje speciální pedagog.

Pedagogická intervence může být na základě doporučení ŠPZ poskytovaná od 2. stupně. Poskytovat ji mohou pedagogičtí pracovníci. ŠPZ specifikuje rozsah intervence

Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem, který se podílí na vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v případě, že tito nejsou sami schopni efektivně naplňovat své vzdělávací potřeby. K tomu, aby byl AP do vyučování ve třídě zařazen, je nutné doporučení školského poradenského zařízení a souhlas příslušného krajského úřadu (odboru školství).

3. 4. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Žákům nadaným a mimořádně nadaným jsou poskytována podpůrná opatření v souladu s Vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Za nadaného žáka se považuje žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou.

3.4.1. Plán pedagogické podpory (PLPP)

Před zahájením poskytování podpůrných opatření 1. stupně zpracuje škola PLPP.

PLPP zahrnuje popis nadání a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření 1. stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování potřeb žáka.

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Náležitosti PLPP jsou vymezeny v příloze č. 3 Vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Před zpracováním PLPP budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností.

Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

PLPP škola průběžně vyhodnocuje nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření. Škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, škola doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně poskytuje škola podpůrná opatření 1. stupně na základě PLPP.

S PLPP seznámí škola žáka, zákonného zástupce, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu.

3.4.2. Individuální vzdělávací plán (IVP)

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a se školským poradenským zařízením.

IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka.

Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení.

Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

3. 5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou v našem ŠVP integrována do jednotlivých předmětů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Rozvoj schopností poznávání	Č,M HV VV TV ČS	ČSI HV VV TV	ČS,M HV VV TV	ČS HV VV TV	ČS HV VV TV INF	Č,F,M HV VV VO TV INF	Č.M.F HV VV VO TV,N	Č,M N,CH HV VV SP,TV VO INF	Č,M VO CH VV HV TV,N INF
Sebepoznání a sebepojetí	HV VV TV	HV VV TV	A,HV VV TV	ČS, Hv, VV TV	ČS,Hv VV, Tv	M,VV SP,VO TV	VV,SP VO TV	SP,PŘ VO TV	SP,VO TV
Seberegulace a sebeorganizace	HV VV TV	HV VV TV	A,Hv VV TV	ČS,Hv VV TV	ČS,Hv TV VV	Č,TV VO	M,Č, N,TV VO	Č,A,N M,F TV,PŘ VO	Č,A,N SP,TV VO
Psychohygiena	ČS,Hv VV TV	HV VV TV	M,HV VV TV	ČS,Hv VV TV	ČS,A VV TV	A,TV VO	N,M TV VO	N,TV F,VO	N,VO TV
Kreativita	M,ČS HV VV TV	ČS HV VV TV	Č,M HV ČS VV TV	M HV VV TV	M HV VV TV INF	INF HV VV,SP VO TV	HV,M VV,Č SP,TV VO	INF M,VV Č,HV VO TV	M,VV Č,HV VO TV INF
Poznávání lidí	HV VV TV	ČS,Hv VV TV	ČS,Vv HV TV			VV TV VO	Č,TV VV VO	SP,F VO TV	TV,M VO,A
Mezilidské vztahy	ČS,Vv HV TV	ČS,Vv HV TV	ČS,Vv HV TV	VV HV TV	VV HV TV	SP,TV VO	Č,N SP,TV VO	Č,N,F SP,TV VO	D,N VO TV
Komunikace	Č,VV HV ČS TV	Č,VV HV ČS TV	VV HV TV	VV HV TV	VV HV TV INF	Č,VV A,TV HV VO INF	Č,VV A,HV N,VO TV	Č,A,F N,HV SP,TV VV VO INF	Č,A,N SP,TV HV VV VO INF
Kooperace a kompetice	ČS,Vv HV TV	ČS	Č,ČS			F,Č VO,SP HV	F,Č HV SP,TV	F,M,Č TV,PŘ VO	CH,M Č,TV HV

						TV	VO	CH	VO
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ČS,Vv HV TV	ČS,Vv HV TV	ČS,M HV TV	VV HV TV	ČS,Vv HV TV, INF	Č,VO M,Z TV INF	M,Z,F Č,VO TV	M,CH Č,VO Z,TV INF	M,CH Č,VO Z,TV INF
Hodnoty, postoje, praktická etika			VV HV TV	VV HV TV	ČS	VO TV	VO TV	VO,F HV TV	VO HV TV

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA										
	1. stupeň					2. stupeň				
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.	
Občanská společnost a škola	Č,M ČS	M		ČS	ČS	TV VO	TV VO	TV,Z VO	TV	
Občanská společnost a stát				ČS	ČS	TV,D VO	TV,D VO,F	TV,D VO,F	TV,D	
Formy participace občanů v polit. životě				ČS	ČS	VO	VO	VO,SP	D,CH	
Principy demokracie						D,VO	VO	D,VO	D,VO	

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Evropa a svět nás zajímá			ČS	ČS, A	ČS,Vv Tv,Hv A, INF	VO TV INF	HV N,VO TV	N,HV VO TV INF	M,HV N,Z TV INF
Objevujeme Evropu a svět				ČS	ČS,A INF	D,VO INF	D,VO M,N	D,VO A,N,F INF	D,M,F SP,N Z INF
Jsme Evropané					ČS INF	D	D,HV	D,HV SP,VO CH	D,HV CH,Z SP,VO

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Kulturní diferenciacie		ČS		A, ČS Vv,	VV HV TV ČS	HV VO	Č,HV A,VO	Z,HV VO	Č,HV VO
Lidské vztahy	ČS TV HV VV	ČS,M TV HV VV	Č,A M,HV VV TV	Č,ČS A HV VV TV	ČS HV TV VV	D,VO HV TV	Č,VO TV HV	Č,VO TV HV	Č,VO TV HV
Etnický původ			ČS	ČS	ČS	VO	VO,D	VO,D	VO
Multikulturalita				ČS	ČS	VO	VO,D Č,A,N	Č,N VO,D	Č,N
Princip sociálního smíru a solidarity						VO	VO	VO	VO,SP

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Ekosystémy			ČS,Č	ČS	ČS	SP,Z PŘ	PŘ	PŘ,Z CH	PŘ,Z CH
Podmínky života		ČS	ČS	ČS	ČS	A,Z,F SP,PŘ	M,F,Z PŘ,SP VO	F,Z PŘ VO CH	M,F,Z CH, PŘ
Lidské aktivity a životní prostředí	VV HV TV	VV HV TV ČS	VV HV TV ČS	VV HV TV ČS	VV HV TV ČS	TV,SP VO	TV,SP F	F,CH D,VO TV,PŘ	F,CH D,Z TV
Člověk a prostředí	ČS,M Č VV HV TV	ČS,M Č VV HV TV	ČS,M Č VV HV TV	ČS VV HV TV	ČS VV HV TV	TV,SP D,VO Z,PŘ	TV,SP M,VO	TV,PŘ F,CH Z,VO	TV,F D,VO M,CH

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA									
	1. stupeň					2. stupeň			
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení						VO,F INF VV TV	VO,Č VV,A TV	VO,F INF Č,TV	VO,F Č,SP INF, TV
Interpretace vztahu med. sdělení a reality								VO,Č	
Stavba mediálních sdělení						VV	Č,VV	Č,VV	Č,VV SP,Z
Vnímání autora mediálních sdělení		Č	Č			VO		VO	VO,Z
Fungování a vliv médií ve společnosti					Č	VO INF TV	VO,Č TV	VO,Č VV,D INF,F TV	VO,Č VV,D TV,Z, INF
Tvorba mediálního sdělení				ČSI,	ČSI INF	VO,Č INF	VO,Č	VO,Č INF VV	VV,Č INF
Práce v realizačním týmu					ČSI	VO		VO VV	VV

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1. Učební plán pro I. stupeň

Tabulka počtu hodin učebního plánu podle předmětů tak, jak jsou vyučovány ve školním vzdělávacím programu

Předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	1. st.
Český jazyk	8 + 1	7 + 1	7 + 1	6 + 2	5 + 2	33 + 7
Anglický jazyk	0 + 1	0 + 1	3	3	3	9 + 2
Matematika	5	5	4 + 1	3 + 1	3 + 1	20 + 3
Informatika					1	1
Člověk a jeho svět	2	4	3			9
Vlastivěda				1 + 1	2	3 + 1
Přírodověda				2	1 + 1	3 + 1
Svět práce				1	1	2
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7
Tělesná výchova	2	2	2	2 + 1	2 + 1	10 + 2
Celková časová dotace	21	22	23	26	26	118

Poznámky k učebnímu plánu:

1. Vyučovací předmět **Český jazyk** na 1. stupni zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. Časová dotace je posílena 7 hodinami z disponibilní časové dotace.
2. Vyučovací předmět **Anglický jazyk** na 1. stupni zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Cizí jazyk. Časová dotace je posílena 2 hodinami z disponibilní časové dotace.
3. Vyučovací předmět **Matematika** na 1. stupni zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace. Časová dotace je posílena 3 hodinami z disponibilní časové dotace.
4. Vyučovací předmět **Informatika** na 1. stupni zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie.
5. Vyučovací předmět **Člověk a jeho svět** v 1. – 3. ročníku integruje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět a obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce.

Ve 4. - 5. ročníku se vzdělávací obsah oboru Člověk a jeho svět zařazuje do předmětů **Vlastivěda a Přírodověda** a vzdělávací obsah oboru Člověk a svět práce do předmětu **Svět práce**. Časová dotace předmětů Přírodověda je posílena o 1 hodinu z disponibilní časové dotace. Časová dotace předmětů Vlastivěda je posílena o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

6. Vyučovací předmět **Tělesná výchova** na 1. stupni zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Tělesná výchova. Časová dotace je posílena o 2 hodiny z disponibilní časové dotace.

4. 2. Učební plán pro II. stupeň

Tabulka počtu hodin učebního plánu podle předmětů tak, jak jsou vyučovány ve školním vzdělávacím programu

Předměty	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	2. st.
Český jazyk	4 + 1	4	3 + 1	4 + 1	15 + 3
Anglický jazyk	3	3	3	3	12
Německý jazyk		2	2	2	6
Matematika	4	4 + 1	4 + 1	3 + 1	15 + 3
Informatika	0 + 1		1	0 + 1	1 + 2
Dějepis	2	2	1 + 1	2	7 + 1
Výchova k občanství	1 + 1	1 + 1	2	2	6 + 2
Zeměpis	1 + 1	2	1	2	6 + 1
Fyzika	1	1 + 1	2	2	6 + 1
Chemie			2	1 + 1	3 + 1
Přírodopis	2	1	1 + 1	2	6 + 1
Hudební výchova	1	1	1	1	4
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Svět práce	1	1	0 + 1	1	3 + 1
Tělesná výchova	2 + 1	2 + 1	2	2	8 + 2
Celková časová dotace	29	30	31	32	122

Poznámky k učebnímu plánu:

1. Ve vyučovacím předmětu **Český jazyk** na 2. stupni se realizuje vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – obor Český jazyk a literatura. Předmět je posílen o 3 hodiny z disponibilní časové dotace.
2. Vyučovací předmět **Anglický jazyk** realizuje vzdělávací obor Cizí jazyk vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.
3. Vyučovací předmět **Německý jazyk** realizuje vzdělávací obor Další cizí jazyk vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Časová dotace může být upravena, popř. může být celý vzdělávací obsah vzdělávacího oboru nahrazen jiným v souvislosti s podpůrným opatřením dle § 16 odst. 2 písm. b) školského zákona. Úprava je specifikována v příslušné poznámce ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace v kapitole 7.2.
4. Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) školského zákona jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP (podpůrná opatření jsou blíže specifikována v kapitole 8.1)
5. Ve vyučovacím předmětu **Matematika** na 2. stupni se realizuje vzdělávací obor Matematika a její aplikace. Předmět je posílen o 4 hodiny z disponibilní časové dotace.
6. Ve vyučovacím předmětu **Informatika** na 2. stupni se realizuje vzdělávací obor Informační a komunikační technologie. Předmět je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace.
7. Vyučovací předmět Dějepis realizuje vzdělávací oblast Člověk a společnost. Předmět je posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.
8. V integrovaném vyučovacím předmětu **Výchova k občanství** jsou realizovány vzdělávací obory Výchova k občanství a Výchova ke zdraví. Předmět je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace.
9. Vzdělávací oblast Člověk a příroda, jejíž obsah je realizován ve vyučovacích předmětech **Fyzika, Přírodopis, Chemie a Zeměpis**, je posílena o 4 hodiny z disponibilní časové dotace.
10. Ve vyučovacím předmětu **Tělesná výchova** na 2. stupni je realizován obsah vzdělávacího oboru Tělesná výchova. Předmět je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace.
11. Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je realizován v předmětu **Svět práce**. V 6. a 7. ročníku jsou zařazeny tematické okruhy Práce s technickými materiály a Pěstitelské práce, chovatelství. V 8. a 9. ročníku jsou to okruhy Svět práce a Provoz a údržba domácnosti.

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.1. Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Český jazyk je realizován obsah vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace.

Jazykové vyučování vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují vnímat různá jazyková sdělení, porozumět jim, vhodně se vyjadřovat a uplatňovat výsledky svého poznávání.

Dovednosti získané ve vzdělávacím předmětu Český jazyk jsou potřebné pro kvalitní jazykové vzdělání, ale i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání mateřského jazyka v mluvené i písemné podobě umožňuje poznání a pochopení společensko-kulturního vývoje lidské společnosti. Vytváří předpoklady efektivní komunikace mezi lidmi a orientace při vnímání okolního světa a sebe sama.

Český jazyk má komplexní charakter, komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova se prolínají.

V Komunikační a slohové výchově žáci vnímají a chápou různá jazyková sdělení, čtou s porozuměním, kultivovaně píší, mluví, rozhodují se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím. Analyzují jej a kriticky posuzují jeho obsah.

V Jazykové výchově žáci získávají dovednosti a vědomosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Poznávají a rozlišují jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihují umělecké záměry autora a formulují vlastní názor o přečteném díle. Rozlišují literární fikci od skutečnosti. Získávají a rozvíjejí čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnoty a obohatit jejich duchovní život.

Cílové zaměření předmětu

- uplatňování pravidel pravopisu
- užívání správné terminologie
- získávání a třídění informací
- samostatné vyvozování pravidel
- hledání chyb a odůvodňování správného řešení
- rozšiřování slovní zásoby
- správná formulace myšlenek (styl)
- dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů

- práce ve skupinách, diskuse
- umění naslouchat a spolupracovat
- historie jazyka (vývoj Českého jazyka)
- podporování potřeb literárního projevu, recitace četby
- dodržování hygieny při čtení a psaní

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Český jazyk bude probíhat ve třídě, je určen žákům 1. - 9. ročníku ZŠ.

1. stupeň - minimální časová dotace - 33 hodin+7 hodin disponibilních

1. ročník - 8 hodin + 1 hodina disponibilní
2. ročník - 7 hodin + 1 hodina disponibilní
3. ročník - 7 hodin + 1 hodina disponibilní
4. ročník - 6 hodin + 2 hodiny disponibilní
5. ročník - 6 hodin + 2 hodiny disponibilní

2. stupeň - minimální časová dotace - 15 hodin+3 hodiny disponibilní.

6. ročník - 4 hodiny + 1 hodina disponibilní
7. ročník - 4 hodiny
8. ročník - 3 hodiny + 1 hodina disponibilní
9. ročník - 4 hodiny + 1 hodina disponibilní

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka předmětu Český jazyk přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

U žáků rozvíjíme dovednosti potřebné k osvojení učiva, předkládáme jim možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech. Vedeme žáky k systematickému vedení a ukládání informací. Vedeme žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování. Seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k samostatnému nalézání pravidel, kterými se řídí probírané mluvnické jevy. Podněcujeme žáky k tomu, aby uměly nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení.

Kompetence komunikativní

Nabízíme žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů. Rozšiřujeme pomocí literárního i gramatického učiva slovní zásobu žáků. Vedeme žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků a vyprávění, k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.

Kompetence sociální a personální

Vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy. Podněcujeme žáky, aby pečovali o své zdraví, chránili ho a byli za něho zodpovědní, projevovali pozitivní city: rozvíjeli vnímavost k lidem, prostředí i přírodě a byli schopni spolupracovat a respektovat úspěchy vlastní i druhých.

Kompetence občanské

Připravujeme žáky, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a povinnosti. Vedeme je k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.

Kompetence pracovní

Pomáháme žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní, k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

1. stupeň

Na prvním stupni je naším prvořadým cílem vytvořit žákům vzdělávací nástroje-čtení a psaní. Přitom klademe důraz na čtení s porozuměním. Žáci, kteří nastupují do školy, se již dokáží česky dorozumět, proto se snažíme tuto dovednost dále rozvíjet, obohacovat jejich slovní zásobu a seznamovat je se spisovnou podobou českého jazyka. Výuku gramatiky chápeme jako cestu k rozvíjení komunikační dovednosti.

2. stupeň

Na druhém stupni je naším hlavním cílem cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování vést žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastních textů. Žáci se učí vybírat vhodné jazykové prostředky.

Průřezová témata-1.stupeň

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola

Multikulturní výchova – lidské vztahy

Environmentální výchova – ekosystémy, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – stavba mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení

Průřezová témata-2.stupeň

Osobnostní a sociální výchova-rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Multikulturní výchova-kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ

Mediální výchova-kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, stavba mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - pojmenuje písmena tiskací a psací, malá a velká - správně je přečte, vysloví a napíše - skládá slabiky, slova, jednoduché věty, čte je se správnou intonací, rozumí jim a dokáže je opakovat - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - tvoří věty - dramatizuje jednoduchý text - vypráví pohádky a příběhy podle obrázkové osnovy - recituje z paměti básničku - dodržuje hygienu psaní - rozlišuje psací a tiskací písmena - píše psací písmena velké a malé abecedy - napíše slabiky, jednoduchá slova a krátké věty - přepisuje a opisuje slabiky, slova, jednoduché věty, píše diktát slov a vět	- zvuková stránka jazyka - písmena a hlásky - mluvený projev - čtení - slovní zásoba, tvoření slov - poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - písemný projev	OSV-1, 8 VDO-1 EV-4

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - čte plynule s porozuměním jednoduché texty nahlas i potichu - dbá na správnou intonaci při čtení - naslouchá přednesu - rozlišuje poezii a prózu - interpretuje přečtený text - recituje básně - rozlišuje samohlásky a souhlásky - používá pravopis měkkých a tvrdých souhlásek - píše slova s ú, ů - rozděluje slova na konci řádku podle slabik - rozlišuje zvukovou a psanou podobu slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - tvoří smysluplné věty ze slov - rozlišuje vlastní jména	- čtení - mluvený projev - poslech literárních textů - základní literární pojmy - zážitkové čtení a naslouchání - zvuková stránka jazyka - slovní zásoba a tvoření slov - pravopis	OSV-8 MKV-2 MV-4 EV-4

- určí párovou souhlásku na konci slov - řadí slova podle abecedy - určuje podstatná jména, slovesa, předložky, spojky - rozlišuje druhy vět - používá interpunkční znaménka - seřadí věty v textu - rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk - vyjadřuje svůj názor a pocity - naslouchá druhému - popíše daný jednoduchý objekt nebo děj - zvládá správné tvary písmen abecedy, opisuje, přepisuje, píše podle diktátu a autodiktátu - dbá na úpravu a dodržuje hygienu psaní	- slovní zásoba a tvoření slov - mluvený projev - písemný projev	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zdokonaluje se v plynulém a výrazném čtení - čte potichu a předčítá nahlas - orientuje se v textu a reprodukuje text (prózu i poezii) - odlišuje pohádku od ostatních vyprávění - vyjadřuje pocity z přečteného textu - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele - odůvodňuje a píše i, í, y, ý po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech - píše vlastní jména osob, zvířat, hor, řek, měst a místních pojmenování - rozpozná párové souhlásky na konci a uvnitř slova a osvojuje si jejich pravopis	- čtení, naslouchání, mluvený projev - poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem - základní literární pojmy - pravopis	OSV-5, 9 MKV-2 EV-1, 4 MV-4

- pracuje s významy slov - určuje slovní druhy kromě zájmen a příslovcí, u podstatných jmen určuje rod a číslo, u sloves čas - spojuje věty do jednoduchých souvětí jednoduchými spojkami a spojovacími výrazy - rozlišuje větu jednoduchou a souvětí - určuje základní skladební dvojice - dbá na úpravu v sešitě, napíše adresu, přání, pozdrav na pohlednici	- slovní zásoba a tvoření slov - tvarosloví - skladba - písemný projev	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - čte nahlas i potichu přiměřeně náročný text a umí ho reprodukovat - odliší podstatné a okrajové informace v textu - dokáže se orientovat v přiměřeně náročném textu - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost, kultivovaně se dorozumívá, dokáže se vyjádřit v běžných situacích - zvládne jednoduchou grafickou úpravu textu - - porovnává významy slov, rozlišuje synonyma, opozita, slova vícevýznamová - rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku	Komunikační a slohová výchova - uvědomělé plynulé čtení, tiché čtení - vyhledávání klíčových slov a vnímání podrobností - orientace v textu - spisovné a nespisovné tvary slov - pozdrav, oslovení, omluva, prosba - formální úprava textu Jazyková výchova - význam slova, slova jednovýznamová, mnohovýznamová, synonyma, opozita - stavba slova	MKV 2

- určuje slovní druhy plnovýznamových slov, využívá je správně ve svém mluveném projevu - odlišuje větu jednoduchou a souvětí - píše správně i / y po obojetných souhláskách - dokáže si vybrat četbu podle vlastního zájmu, zaznamená své dojmy a seznámí s nimi spolužáky - seznámí se s autory a žánry dětské literatury - dokáže reprodukovat přiměřeně náročný text	- slovní druhy, tvary slov, mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen - práce s větou - vyjmenovaná slova, koncovky podstatných jmen Literární výchova - četba a poslech přiměřeně náročných textů - druhy a žánry dětské literatury - přednes a volná reprodukce přiměřeně náročných textů	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné a okrajové informace v přiměřeně náročném textu, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně náročného sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě - volí náležitou intonaci, přízvuk a tempo podle svého komunikačního záměru	Komunikační a slohová výchova - uvědomělé plynulé čtení přiměřeně náročných textů, tiché čtení s porozuměním - vyhledávání klíčových slov, vnímání podrobností a hledání jejich významu v celku - orientace v textu - vystižení jádra sdělení - orientace v naučných textech přiměřených věku - pravidla dialogu - porovnávání názorů, tolerance, řešení konfliktních situací - členění vět, frázování, síla a barva hlasu	MV 5

- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti - určuje druhy přídavných jmen - píše správně i / y v koncovkách přídavných jmen tvrdých a měkkých - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty - rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary - určí u slovesa slovesný způsob - píše správně i / y ve slovech po obojetných souhláskách - odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů,	- spisovné tvary slov v mluveném i psaném projevu - orientace ve stavbě textu - členění na odstavce - pravidla sestavování osnovy - členění příběhu Jazyková výchova - slovní druhy – přídavná jména - práce s větou - slovní druhy – slovesa, mluvnické kategorie sloves - vyjmenovaná slova, koncovky podstatných jmen - stavba věty, základní větné členy, uspořádání vět jednoduchých do souvětí - spojovací výrazy	
---	--	--

podle potřeby je obměňuje - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy - projevuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy - pracuje s pravidly hry, dokáže vstoupit do role a jednat v herní situaci	- shoda přísudku s podmětem - slovní druhy, mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen Literární výchova - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem, volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vlastní tvorba - literatura umělecká věcná, literatura v proměnách času, lidová slovesnost - literární pojmy: přirovnání, básnické, zastaralé, přenesené výrazy - verš, rým, pohádka, povídka, bajka - psychosomatické dovednosti: práce s dechem, správné tvoření hlasu, verbální a neverbální komunikace - herní dovednosti - dodržování pravidel hry	OSV 11
--	--	---------------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – uvědomuje si význam a důležitost mateřštiny, – rozlišuje jazyk spisovný, nářečí, obecnou češtinu a zdůvodňuje jejich užití, – učí se samostatně pracovat s Pravidly českého pravopisu, se SSČ a dalšími příručkami, – určuje stavbu slova, učí se rozlišovat slova jednoznačná a mnohoznačná, – rozpoznává slova odvozená, tvoří slova příbuzná, – odlišuje spisovná a nespisovná vyjádření, slova neutrální a citově zabarvená. – správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov, učí se skloňovat přídavná jména a zvládat dle svých schopností jejich pravopis,	Jazyková výchova Obecné poučení o jazyce – čeština jazyk národní, jazyk mateřský – spisovná čeština – seznámení s jazykovými příručkami Slovní zásoba a tvoření slov – význam slov – slova jednoznačná a mnohoznačná – způsoby tvoření slov – odvozování – slova příbuzná – slohové rozvrstvení slovní zásoby – slova spisovná, nespisovná, neutrální, citově zabarvená Tvarosloví – určování všech slovních druhů, duálové skloňování	OSV 3 OSV 1 OSV 9

– třídí přídavná jména, zájmena a číslovky, – skloňuje přídavná jména, – určuje kategorie u sloves, osobu, číslo, způsob a čas,	– přídavná jména – druhy, vzory, skloňování – zájmena – druhy zájmen, jejich správné užívání – číslovky – druhy, použití ve větách – slovesa – mluvnické významy, kategorie podmiňovacího způsobu	MV 6
– tvoří a určuje základní skladební dvojice, – určuje různé druhy přísudků a podmětů.	Skladba – podmět vyjádřený a nevyjádřený – přísudek slovesný a jmenný – rozvíjející větné členy	OSV 10
– rozlišuje významové vztahy ve větě a souvětí, – tvoří skladební dvojice, – používá Pravidla českého pravopisu a slovník spisovné češtiny a další jazykové příručky, – v písemném projevu zvládá s ohledem na své schopnosti a úroveň Lexikální pravopis, slovotvorný, morfologický a syntaktický, – zvládá správné psaní zdvojených	Tvoření skladebních dvojic Pravopis – zdvojené souhlásky – souhláskové skupiny na švu kořene, předpony a přípony – pravopis přídavných jmen, zájmen a číslovek – pravopis slovesných tvarů v podmiňovacím způsobu – shoda přísudku s podmětem	MV 6 OSV 1 OSV 3

– čte s menšími výkyvy, plynule a s porozuměním, – rozumí přečtenému textu, – orientuje se v obsahu čteného textu, – hledá klíčová slova a hlavní myšlenky, tvoří osnovu, – vytváří otázky a odpovědi, – získává základy studijního čtení, – vyjadřuje vlastní názor na přečtený text, – připraví a s oporou o text přednese referát, – rozpoznává manipulační působení textu, – poznává prostředky uměleckého přednesu a podle možností je používá. – naslouchá pozorně, sleduje projev, je ohleduplný k mluvčímu, – je v kontaktu s mluvčím, aktivně na něj reaguje, – rozpoznává manipulační působení projevu (reklama),	Čtení – technika čtení – plynulé, pozorné, přiměřeně rychlé čtení – čtení s porozuměním – vyhledávání informací v čtených textech – vyhledávání klíčových slov v textu – vyhledávání hlavních myšlenek – tvoření osnovy – vytváření otázek a odpovědí – vytváření vlastního názoru na obsah textu – čtení s přednesem Naslouchání – praktické naslouchání – zdvořilost, ohleduplnost, kontakt s mluvčím – věcné naslouchání – pozornost, soustředěnost, aktivita, zvukové prostředky projevu – kritické naslouchání – rozlišování objektivního a	MV 1 OSV1 MV2 MV3 MV4 OSV 1 OSV 3 OSV 8
---	---	---

– vyslovuje své názory, – sděluje své pocity.	subjektivního sdělení – komunikační záměr mluvčího – formování názoru na projev – zážitkové naslouchání – mimojazykové prostředky projevu	OSV 7 MV 2 MV 4
– kultivuje ústní projev adekvátně k věku a svým schopnostem, – uplatňuje zásady dorozumívání a zásady kultivovaného projevu, – připraví a přednese referát s poznámkami, – užívá verbální a neverbální prostředky řeči, – všímá si manipulativnosti mluveného projevu, – využívá různé zdroje informací.	Komunikační a slohová výchova Mluvený projev – zásady dorozumívání – poznávání, komunikační normy, spisovný jazyk, otázky, odpovědi – komunikační záměr – komunikační situace – zásady kultivovaného projevu – střídání rolí – naslouchání – technika mluveného projevu – zvukové prostředky projevu – komunikační žánry – dialog, referát, připravený referát s poznámkami – manipulativní komunikace – různé zdroje informací	OSV 1 OSV 3 OSV 8 OSV 9 MV 5

– písemný projev odpovídá úrovni dovedností v pravopisu, gramatice a stylistických postupech, – orientuje se v kompozici textu, učí se sestavit osnovu, – rozpoznává komunikační záměr a přizpůsobuje jim svůj projev, – užívá vypravování, popis, zprávu, dopis zpracuje na adekvátní slohové a jazykové úrovni, – zapisuje výpisky, poznámky a vyplnit jednoduché tiskopisy, – vyslovuje vlastní názor na psaný text, – tvoří podle možností vlastní text na základě svých dispozic a zájmů, – využívá různé zdroje informací.	Písemný projev – technika psaní – čitelnost, přehlednost, úprava, písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu – aplikace jazykových prostředků, stylistických poznatků a dovedností – stylistická cvičení – kompozice textu – osnova – komunikační záměr – slohové žánry – vypravování, popis, výpisky, poznámky, tiskopisy – vyjadřování názoru na psaný text	OSV 1 OSV 5 OSV 10 MV 3 MV 5 MV 6
---	--	---

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, – užívá různé funkční prostředky mluvené řeči, – rozpoznává způsoby tvoření slov, význam homonym, antonym a synonym, – pro získání informací používá Slovník spisovného jazyka českého. – poznává a třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary a snaží se je vhodně použít v jazykové komunikaci,	Jazyková výchova Zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti – členění souvislé řeči – frázování, pauzy, plynulost řeči – modulace souvislé řeči – přízvuk slovní, větný, intonace, hlasitost Slovní zásoba a tvoření slov – způsoby tvoření slov – odvozování, skládání, zkracování – přenesené významy – homonyma, synonyma, antonyma Slovník spisovného jazyka českého Tvarosloví – neohebné druhy slov – podstatná jména – konkrétní, abstraktní, hromadná, pomnožná, látková	OSV 3 OSV 8 OSV 1 OSV 9 OSV 1

– posoudí si důležitost mateřštiny, rozlišuje spisovnou a nespisovnou češtinu (obecnou, hovorovou, nářečí), – využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě jazykových projevů. – pokusí se uceleně reprodukovat přečtený text, – přednáší literární texty, – účastní se dramatizace, – tvoří vlastní literární texty a podle schopností a zájmů je ilustruj, – hledá smysl a podstatu díla ve spolupráci s ostatními, – zaměřuje se na srovnání a hledání souvislostí, vnímá literaturu jako zdroj inspirace pro život, – poznává hodnotnou literaturu a odlišuje ji od konzumní a brakové.	Obecné poučení o jazyce – rozvrstvení národního jazyka – spisovné a nespisovné útvary a prostředky Literární výchova Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů – volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu – záznam a reprodukce hlavních myšlenek – dramatizace – vytváření vlastních textů – výtvarný doprovod k literárním textům Způsoby interpretace literárních děl – smysl a podstata díla – vyvozování souvislostí, srovnání – literatura: zdroj zábavy, poučení – literatura: inspirace pro řešení vlastních problémů a tužeb – vyjádření názorů ústně, písemně, kresbou	OSV 10 OSV 5 OSV 3 OSV 9 MV 1 MV 6 OSV 8
---	--	---

– sděluje vlastní názory na přečtené dílo, – formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, – určuje strukturu literárního díla, – rozpoznává základní typy výrazného individuálního stylu autora, – vyhledává informace v různých zdrojích, – získává přehled o českých a světových autorech, – rozlišuje různé druhy a žánry. – poznává literární druhy, orientuje se ve čtených literárních žánrech, poznává autory, uvádí významné představitele, – porovnává různá ztvárnění téhož námětu.	Základy literární teorie a historie – struktura literárního díla – téma, prostředí, doba, charakteristika postav, kompozice díla – jazyk literárního díla – obrazná pojmenování, metafora, metonymie, epiteton – archaismy, nářečí – zvukové prostředky poezie – rytmus a rým – literární brak, kýč – nejznámější tvůrci čtených žánrů a orientace v jejich nejvýznamnějších dílech – různé zdroje informací Literární druhy a žánry – literární druhy – poezie, próza, drama – literární žánry – lyrické, epické, lyricko-epické, přírodní a společenské poezie, balady a romance, dívčí povídky a romány,	OSV 10 MkV 1 MkV 2 MkV 4 OSV 10
--	---	--

– třídí a používá vhodné jazykové prostředky, uplatňuje je v samostatných vypravováních, pracuje s textem, – odstraňuje slohové nedostatky, – hledá vhodné texty, – vyhledává příklady líčící vizuální, sluchové a čichové vjemy, vypráví dojmy, – vyhledává a správně používá odborné názvy, – dokáže používat slovníky. – dokáže výstižně vyjádřit charakteristické rysy popisované osoby,	– historické povídky a romány, detektivky, kovbojky, indiánky – dramatické žánry – tragédie, komedie, činohra, historické drama, film Komunikační a slohová výchova Vypravování – jazykové prostředky k oživení děje, stupňování napětí, přímá řeč, dějová slovesa, členění textu, rozlišení slov neutrálních, kladných nebo záporně citově zabarvených Popis – stavba popisu, práce s texty, osnova, členění do odstavců – popis uměleckého díla – líčení – popis pracovního postupu Charakteristika – přímá, nepřímá, pojmenování různých vlastností, použití přirovnání a rčení	MV 5 OSV 10 OSV 1 OSV 7
--	---	---

– informace uspořádává podle logické návaznosti, – píše kultivovaně na základě poznatků o jazyce a stylu, – využívá různé zdroje informací, – pracuje s texty různého zaměření, – podle osnovy dokáže shrnout obsah úryvku, – dokáže formulovat žádost ústně i písemně, – dokáže napsat jednoduchou pozvánku.	Životopis – práce s textem, shromáždění potřebných údajů, strukturovaný životopis Studijní styly – výtah – žádost – pozvánka	OSV 10 OSV 1 MV 3
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – vyslovuje podle výslovnostní normy, – využívá hlasovou intonaci a hlasitost, – správně vyslovuje běžná cizí slova, – poznává nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby, – rozpoznává a používá přenesená pojmenování, – poznává význam běžně užívaných cizích slov, – používá Slovník cizích slov, výkladové slovníky a ostatní jazykové příručky. – používá správné tvary podstatných jmen pomnožných, – používá správné tvary přejatých jmen obecných a vlastních,	Jazyková výchova Zvuková stránka jazyka – výslovnostní norma, modulace souvislé řeči, členění souvislé řeči, výslovnost běžně užívaných cizích slov Slovní zásoba a tvoření slov – vytváření nových slov neologizmy – přenášení významů a pojmenování – přejímání z cizích jazyků – archaismy – význam cizích slov – český ekvivalent Zápor a jeho využití Výkladové a jiné slovníky Tvarosloví – skloňování obecných vlastních jmen přejatých – skloňování přejatých jmen obecných a vlastních	OSV 3 OSV 8 OSV 1 OSV 9 OSV 1

– určuje kategorie sloves, – určuje druhy vedlejších vět, – má přehled o spojkách podřadicích, – určuje souvětí podřadná a užívá v psaných textech, – Pravidla českého pravopisu používá k získávání informací o správném psaní vlastních a obecných jmen pomnožných. – užívá jazykové příručky a různé slovníky, – orientuje se v jazykové normě a kodifikaci, využívá svých znalostí při tvorbě jazykových projevů, – rozlišuje spisovný jazyk a zdůvodňuje používání všech útvarů jazyka.	– kategorie rodu a vidu Skladba – vedlejší věty a jejich druhy – spojky podřadicí – souvětí podřadné – stavba textu Pravopis – pravopis obecných a vlastních pomnožných – pravopis přejatých jmen obecných a vlastních – interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí podřadném Obecné poučení o jazyce – jazyk – nástroj komunikace – jazyková norma a kodifikace – kultura jazyka a řeči – jazykové příručky	OSV 3 MV 6 OSV 10 OSV 3 OSV 9 MV 6 OSV 10
---	--	--

– jednoduše popisuje strukturu literárního díla a ukázek z literárních děl, – rozpoznává alegorii, ironii, různá obrazná pojmenování, – uvádí významné představitele literatury 19. století a jejich díla, hledá základní rysy individuálního stylu autora, – rozliší literaturu uměleckou a věcnou, – má přehled o současné literatuře pro mládež, – vyhledává informace o různých typech katalogů a dalších informačních zdrojích. – přednáší vhodné literární texty a zaznamenává hlavní myšlenky textu, – účastní se dramatizací, ztvárňuje role,	Literární výchova Základy literární teorie a historie Struktura literárního díla – téma, prostředí, doba, kompozice díla, charakteristika postav Jazyk literárního díla – nespisovné jazykové prostředky – expresivní slova, poetismy, alegorie, ironie Literatura umělecká a věcná Literatura 19. století Současná literatura pro mládež – dobrodružství, sci-fi Různé zdroje informací Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů – volná reprodukce – záznam a reprodukce hlavních myšlenek – dramatizace	OSV 10 MkV 2 MkV 4 OSV 5
--	---	--

– tvoří vlastní literární texty. – rozlišuje jednotlivé literární druhy a žánry, – orientuje se ve čtených literárních žánrech a jejich nejvýznamnějších představitelích, – porovnává různá zpracování téhož námětu v dramatickém a filmovém ztvárnění. – vyjadřuje vlastní názor na text, – samostatně připraví a přednese referát, – orientuje se v obsahu textu, – čte plynule a s porozuměním.	– vytváření vlastních textů a výtvarného doprovodu k literárním textům – hodnotná a konzumní literatura – rozvíjení čtenářských zájmů Literární druhy a žánry – literární druhy – poezie, próza, drama – literární žánry – poezie milostná, rodinná, vlastenecká – povídky a romány – fantastické, vědeckofantastické, životopisné a humoristické Komunikační a slohová výchova Vyjadřování názorů na obsah textu Cíle a funkce manipulativních textů Kritický postoj k manipulacím Naslouchání – praktické naslouchání – zdvořilost, ohleduplnost, kontakt s mluvčím	OSV 9 MV 1 OSV 10 MV 5 OSV 1 OSV 3 MV 1
---	---	--

– na základě poznatků o jazyce a stylu využívá znalostí při tvořivém psaní, – vyjadřuje své názory a formuluje své dojmy ke sdělovanému obsahu, – dodržuje správnou techniku psaní, písemný projev odpovídá úrovni dosažených vědomostí. – uvádí vlastnosti, kterými se lidé od sebe liší, – dokáže vyhledat a použít vhodné jazykové prostředky pro charakteristiku vnější a vnitřní, – dokáže odstranit kompoziční nedostatky, – vyhledává básnické obrazy,	– věcné naslouchání – pozornost, soustředěnost, aktivita – kritické naslouchání – objektivní a subjektivní sdělení – komunikační záměr – komunikační situace Písemný projev – vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu – vlastní tvořivé psaní Technika psaní čitelnost, přehlednost, úprava Charakteristika literárních postav – práce s ukázkami z krásné literatury – charakteristika libovolné literární postavy Subjektivně zabarvený popis – příklady z textů v krásné literatuře – porovnávání ukázek různých autorů – personifikace, přirovnání	MV 3 OSV 7 MV 2 OSV 3 OSV 1 MV 3
---	---	---

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – poznává a dodržuje výslovnostní normu, – používá rozmanité funkční prostředky mluvené řeči, – tvoří podstatná a přídavná jména, slovesa a příslovce, správné tvary zájmen, číslovek a sloves, – rozpoznává přenesená pojmenování, – vhodně používá správné tvary všech druhů slov.	Jazyková výchova Zvuková stránka jazyka – výslovnostní norma – rozmanité funkční prostředky v mluvené řeči – členění souvislé řeči – modulace souvislé řeči Slovní zásoba a tvoření slov – způsoby tvoření podstatných a přídavných jmen – způsoby tvoření sloves a příslovčí – význam slov – přenášení významu ve frazémeh: rčení, přísloví, pořekadlo, sousloví, přirovnání, citát – přehled skloňování zájmen – přehled skloňování číslovek – přehled slovesných tvarů	OSV 3 OSV 8

– rozliší jednotlivé druhy souvětí a vztahy mezi větami, – orientuje se v odchylkách ve stavbě vět, – poznává zásady pořádku slov v české větě, – používá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí.	Skladba – souvětí podřadné souřadné – významné vztahy mezi VH – spojky souřadící – souřadné spojení několikanás. vedlejších vět – odchylky od pravidelné větné stavby – zásady pořádku slov v české větě Pravopis – interpunkce ve větě jednoduché (nepravidelná stavba) a souvětí podřadném i souřadném – práce s jazykovými příručkami	OSV 10 MV 6 OSV 1
– volně reprodukuje text, – zaznamenává hlavní myšlenky, – tvoří vlastní literární texty a ilustrace k nim, – ztvárňuje role a dramatizuje text, – hledá smysl a podstatu t. díla,	Literární výchova Tvořivé činnosti s literárním textem – volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu – přednes vhodných literárních textů – záznam a reprodukce hlavních myšlenek – dramatizace	OSV 3 OSV 5 OSV 9

– formuluje své dojmy z četby z filmových, divadelních představení a TV tvorby, – vybírá si a čte knihy podle vlastních zájmů a zaměření.	– vytváření vlastních textů – vlastní výtvarný doprovod Způsoby interpretace literárních děl – smysl a podstata díla, pointa – vyvozování souvislostí srovnáním – vyjádření názorů ústně, písemně, kresbou – rozvíjení čtenářství	MV 6 OSV 8 MV 1
– popisuje strukturu a jazyk literárního díla a literárních ukázek, – popisuje jazyk lit. díla, – má přehled o literatuře 20. stol., – orientuje se v základních směrech české a světové literatury, – vyhledává informace v různých zdrojích, – získává přehled o autorech a jejich stylu.	Základy literární teorie a historie – struktura literárního díla – téma, prostředí, děj, kompozice, hrdina, charakteristika postav – jazyk literárního díla – obrazná pojmenování, zvukové prostředky (libozvučnost, zvukomalba) – syntaktické prostředky (kontrast, samostatný větný člen, řečnická otázka, zvolání) – volný verš	OSV 10 MkV 1 MkV 2

– rozlišuje základní literární druhy a žánry, uvádí jejich představitele, – orientuje se v čtených literárních žánrech.	– rysy výrazného individuálního stylu Literatura 20. století – základní literární směry, jejich významní představitelé v české a světové literatuře Literární druhy a žánry – literární druhy – poezie, próza, drama – literární žánry – žánry lyrické, epické, dramatické – poezie protiválečná – povídky, novely, romány protiválečné, psychologické, ze současnosti – samizdatová a exitová literatura – publicistické žánry – absurdní drama – divadla malých forem – film Komunikační a slohová výchova Mluvený projev Zásady dorozumívání	MkV 4 MV 1 OSV 10 MV 5
– dodržuje zásady dorozumívání a kultivovaného projevu, – pronáší připravený i nepřipravený		

5. 2. ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu anglický jazyk je realizován obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, oboru cizí jazyk.

Anglický jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Cílem jazykové výuky je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Vzdělávání v anglickém jazyce předpokládá dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. (Úroveň A2: Žák - rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají, např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání. Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebevědomí při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Časová dotace předmětu a místo realizace

Výuka probíhá ve třídě, je určena žákům 1. – 9. ročníku. V 1. a 2. ročníku je vymezena časová dotace jedné hodiny týdně. Ve 3. - 9. ročníku se vyučují tři hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Nabízíme žákům řadu aktivačních metod, např. práci s textem, hledání ve slovníku, poslech autentického textu, konverzační metody, kooperativní výuku, projektovou, tematickou výuku, zpracování referátů, motivační hry, písňe, různé možnosti učení slovní zásobě – „rodiny slov“, skládání slov, využití protikladů, možnost volby při zpracování různých úkolů.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k porovnávání a odvozování problémů, např. hledáním souvislostí, společných i rozdílných znaků reálií ČR a cizojazyčných zemí, k aplikaci stávajících jazykových pravidel pro vyvozování složitějších gramatických jevů, předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů o cizojazyčných zemích při práci s internetem, mapou časopisy, výkladovými slovníky, s autentickými materiály – prospekty. Vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů.

Kompetence komunikativní

Nabízíme a vytváříme dostatek možností k mluvenému projevu prací ve dvojicích, skupinách, rozhovory v rolích, modelových situacích, prezentací výstupu projektu, dáváme dostatek prostoru i četbě a poslechu. Vedeme žáky k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.

Kompetence sociální a personální

Výuka jazyka pěstuje v žácích národní identitu a zároveň příslušnost k EU, evropskému a světovému společenství, tím, že seznamuje žáky s reáliemi, kulturními tradicemi jiných zemí, pozitivně rozvíjí sebedůvěru a vědomí vlastních schopností tím, že vede žáky k reálnému sebehodnocení, sebereflexi prostřednictvím diskusí o jednotlivých krocích svého pokroku a vytvářením jazykového portfolia.

Kompetence občanské

Poskytujeme žákům dostatek modelových situací k prokázání praktických jazykových dovedností, k prokázání hrdosti na svoji zemi a k odstranění jazykových bariér při tematické výuce, zpracování autentických materiálů o vesnici, městě, naší republice, využíváme vlastních zkušeností žáků z cestování při diskusích.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k propojení jazykových znalostí a dovedností, např. diskusemi se spolužáky, vytvářením vlastních prací.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, poznávání lidí, komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova – kulturní difference, lidské vztahy, multikulturalita

Environmentální výchova – základní podmínky života

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Řečové dovednosti Žák dle svých možností: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	- Slovní zásoba v těchto okruzích: zvířata, třída, barvy, číslice 0-10, lidské tělo) - Motivační říkanky, písničky, pozdrav rozloučení se, představení se, vyjádření souhlasu a nesouhlasu	OSV 2,6

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Řečové dovednosti Žák dle svých možností: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- slovní zásoba v těchto okruzích: zvířata, třída barvy, číslice 0-10, lidské tělo, rodina, domov, hračky - motivační říkanky, písničky, pozdrav rozloučení se, představení se, vyjádření souhlasu a nesouhlasu - otázka ke zjištění, co kdo má a nemá rád	OSV 2,6,8

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Řečové dovednosti Žák dle svých možností: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	<u>zvuková a grafická podoba jazyka</u> - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova - základní výslovnostní návyky <u>tematické okruhy:</u> - domov, rodina, škola, volný čas, nákupy, bydliště, svátky, základní číselky do 20, zvířata, hračky, lidské tělo, jídlo, oblékání <u>slovní zásoba:</u> - žáci si osvojí základní slovní zásobu probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích	OSV 2 Mkv 2 OSV 3

- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	<u>mluvnice:</u> - základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru - jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu, zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu MLUVENÍ Žák podle svých možností: - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky	<u>zvuková a grafická podoba jazyka:</u> - fonetické znaky (pasivně) - - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova <u>tematické okruhy:</u> - domov, rodina, škola, volný čas, nákupy, bydliště, kalendářní rok, svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, základní číslovky do 100, zvířata, počasí <u>slovní zásoba:</u> - žáci si osvojí základní slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích - práce se slovníkem	- - - - - MKV 1 - - - - - - MKV 2 - VMEGS 1

týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák podle svých možností: - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým, krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ Žák podle svých možností: - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	<u>mluvnice:</u> - základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru - jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu, zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu MLUVENÍ Žák podle svých možností: - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného	<u>zvuková a grafická podoba jazyka:</u> - fonetické znaky (pasivně) - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova <u>tematické okruhy:</u> - domov, rodina, škola, volný čas, nákupy, bydliště, kalendářní rok, svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny, řadové číslovky, čtení a psaní data, zvířata, počasí, povolání jídlo, příroda <u>slovní zásoba:</u> - žáci si osvojí a základní slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích	VMEGS 2 VMEGS 1

času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák podle svých možností: - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým, krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ Žák podle svých možností: - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	- práce se slovníkem <u>mluvnice:</u> - základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru - jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění	OSV4
---	--	-------------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Čtení s porozuměním Žák dle svých možností: - čte jednoduché texty - vyhledává požadované informace v textu, odpovídi na otázky, posoudí pravdivost výroků, seřadí a přiřadí obrázky podle obsahu textu - rozumí smyslu krátkých a jednoduchých textů, vyhledá v nich požadované informace	- komiksy, texty - vyhledávání slovní zásoby, překlady textů Mluvnice - articles a/an; greetings, introduction, imperative, instructions in English lessons, numbers 0-100, alphabet, spelling, plurals - to be - possessive adjectives - possessive case - days of the week - to have got - adjectives - timetable - telling the time	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Čtení s porozuměním Žák dle svých možností: - čte přiměřeně dlouhé texty - vyhledává konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech - posoudí pravdivost výroku, seřadí a přiřadí obrázky podle obsahu textu - rozumí hlavní myšlence jednoduchého textu - používá ustálené věty a fráze typické pro dané sdělení	- komiksy, reportáže, jednoduché texty s reáliemi anglicky mluvících zemí - texty v učebnici, inzerát, prospekt, jízdní řád, jídelní lístek, nápisy - překlady textů, orientace v textech Mluvnice - Present Simple - Adverbs of frequency - Ordinal numbers - Months, the dates - Wh – questions - Present Continuous v. Present Simple - Object pronouns - Must	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Čtení s porozuměním Žák dle svých možností: - čte delší texty, které obsahují slovní zásobu používanou v každodenním životě - rozumí popisům událostí, pocitům a přáním ve čtených textech - rozumí frázím, vyhledává v textu odpovědi na otázky - rozumí hlavní myšlence jednoduchého textu s neznámými slovy, jejichž význam odvozuje z kontextu	- komiksy, texty o reáliích anglicky mluvících zemí, příběhy - autentické materiály (reálie, časopisy, beletrie) Mluvnice - Present Simple v. Present Continuous - Past Simple - Invitations - Introducing people - Talking about likes and dislikes - Will for predictions and decisions - Going to v. will - Offering help	

Mluvení Žák dle svých možností: - při ústní reprodukci různých textů používá fráze a spojení, jednotlivé fráze spojuje, vyjadřuje se vlastními slovy, používá synonyma, uvede výhody a nevýhody řešení - formuluje své otázky (nerozumí-li, znova si vyžádá sdělení informace,	- Past Continuous - Past continuous v. Past Simple - Responses - Articles: the, a/an - Arrangements - Should/shouldn't - Must/mustn't Tematické okruhy: - My life, My family, Animal migrations, The future, Space, Transport, The solar system, Virtual soup, Time zones, A dangerous situation, Great Britain, London, New York, The emergency	OSV 2, OSV 3, OSV 8, OSV 9 VMEGS 1, VMEGS 2 MKV 2, MKV 4 EV 3, EV 4
---	---	---

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Čtení s porozuměním Žák dle svých možností: - čte souvislé texty, které obsahují slovní zásobu používanou v každodenním životě - rozumí článkům a zprávám, které se zabývají současnými problémy, textům jednoduché prózy - rozumí textu s neznámými slovy, jejichž význam odvozuje z kontextu - používá ustálené věty a fráze typické pro dané sdělení	- komiksy, příběhy, reportáže, souvislé texty s reáliemi anglicky mluvících zemí, autentické texty - autentické materiály (reálie, časopisy, beletrie) Mluvnice - Present tenses – Present Simple, Present Continuous - Stative verbs - Future tenses – will, going to - Past tenses – Past Simple, Past Continuous - Used to - Too/enough - Past Modals - had to, could	

Mluvení Žák dle svých možností: - při písemné i ústní reprodukci různých textů používá různé fráze, jednotlivé fráze spojuje a kombinuje, srozumitelně se vyjadřuje vlastními slovy, používá synonyma, uvede výhody a nevýhody řešení - formuluje otázky (nerozumí-li, znovu si vyžádá informaci, ověří	- Present Perfect - Present Perfect v. Past Simple - Question tags - Relative clauses - Should/might - Agreeing and disagreeing - Asking people to do things - Passive voice - First conditional - Time clauses Tematické okruhy: - Clothes, The story of England, Materials, The movies, Fame, Reading habits, Parts of the body, Health, Sports, King Arthur, Robin Hood, Climate change, Australia, Relationships, Volunteering, The European Union	OSV 2, OSV 3, OSV 6, OSV 8 VMEGS 1, VMEGS 2 MKV 2, MKV 4 EV 1, EV 2, EV 3
--	--	---

5. 3. DALŠÍ CIZÍ JAZYK

Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk je realizován obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace (obor Další cizí jazyk).

Předmět Německý jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Vzdělávání v Dalším cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (Úroveň A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky: žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní a klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídá. Jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.).

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství

- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování, vedení ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, sdílení čtenářských zážitků, rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře, rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka probíhá ve třídě, je určena žákům 7. až 9. ročníku. V každém ročníku je vymezena časová dotace 2 hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Nabízet žákům aktivační metody, které povedou k samostatné práci s dvojjazyčnými a výkladovými slovníky.
- Vytvářet dostatek komunikačních příležitostí.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k porovnávání stavby českého, anglického a německého jazyka, vyhledávání shod a odlišností.
- Předkládat žákům konkrétní situace, k jejichž zvládnutí je nezbytné užití německého jazyka.
- Vést žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů.

Kompetence komunikativní

- Nabízet žákům dostatek možností k porozumění německy vedenému rozhovoru a německy psaným jednoduchým textům.
- Vést žáky k tomu, aby se nebáli používat i nedokonale zvládnutý německý jazyk.
- Vést žáky k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.

Kompetence sociální s personální

- Navozovat dostatek situací, které povedou k uvědomění si společných rysů lidí z různého jazykového prostředí.

- Vytvářet a procvičovat situace, v nichž si žáci budou uvědomovat potřebu vzájemného respektu a pomoci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.

Kompetence občanské

- Zodpovědnost za sebe sama, za skupinu, takt, tolerance odlišností, schopnost empatie, dodržování pravidel.

Kompetence pracovní

- Vést žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček i při samostatném studiu.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností a poznávání
- seberegulace a sebeorganizace
- psychohygiena
- mezilidské vztahy
- komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímají
- Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova

- multikulturalita

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Německý jazyk

Německý jazyk 7. ročník

Jazyk a jazyková komunikace

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat MLUVENÍ Žák dle svých možností - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky	<u>zvuková a grafická podoba jazyka:</u> - fonetické znaky - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova <u>tematické okruhy:</u> - abeceda, pozdravy, jazykolamy, dny v týdnu, číslovky, barvy, jména, lidé a země, mezinárodní slova, jmenuji se, bydlím, moje rodina, moji přátelé, škola, moje záliby, Německo, Rakousko, Švýcarsko, ČR – základní informace <u>slovní zásoba:</u> - žáci si osvojí základní slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích	OSV 1, 3, 4, 8 MKV 4 VMVGS 1, 2

týkající se osvojených témat ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci PSANÍ Žák dle svých možností - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	- práce se slovníkem <u>mluvnice:</u> - osoby, časování pravidelných sloves v přítomném čase + <i>sein, mögen</i> - základní gramatické struktury a typy vět - slovosled ve větě jednoduché - zápor s <i>nicht, kein</i> - otázka zjišťovací - souhlas / nesouhlas - přivlastňovací zájmeno můj, tvůj - přídavné jméno v přísudku - vazba <i>von</i> - <i>um, am</i> v časových údajích - příslovce <i>gern, am liebsten</i> - nepřímý pořádek slov v oznamovací větě - člen určitý a neurčitý - rozkazovací způsob lexikálně	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat MLUVENÍ Žák dle svých možností - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky	<u>zvuková a grafická podoba jazyka:</u> - fonetické znaky - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova <u>tematické okruhy:</u> - Mám počítač, kde a kdy?, o prázdninách, u nás doma, jak se dostanu...?, můj den, Vídeň, EU, Salzburg, Mozart, zvířata, jídlo a nákupy <u>slovní zásoba:</u> - žáci si osvojí základní slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích - práce se slovníkem	OSV 1, 3, 4, 7, 8 MKV 3 VMVGS 1, 2

týkající se osvojených témat ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci PSANÍ Žák dle svých možností - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	<u>mluvnice:</u> - časování slovesa <i>haben, fahren, müssen</i> a pravidelných sloves - 4. pád podstatných jmen s neurčitým členem - <i>kein</i> ve 4. pádě - <i>in</i> ve 3. pádě - určování času - množné číslo vybraných podst. jmen - <i>im, um</i> v časových údajích - vazba <i>ich möchte</i> - předložky <i>nach, in</i> - přivlastňovací zájmena - předložky se 3. a 4. pádem ve 3. pádě č. j. a s přivlast. zájmeny a s <i>kein</i> - předložky se 3. a 4. pádem ve 4. pádě - 4. pád podst. jmen s určitým členem - časování vybraných nepravidelných sloves a sloves s odluč. předponami - slovosled ve větě oznamovací, tvoření otázek, nepřímý pořádek slov ve větě - <i>für</i> s podst. jmény a osobními zájmeny - <i>müssen</i> - číslovky nad 1000 - 3. pád podst. jmen	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat MLUVENÍ Žák dle svých možností - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající osvojených témat	<u>zvuková a grafická podoba jazyka:</u> - fonetické znaky - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova <u>tematické okruhy:</u> Můj týden, co tě bolí? – moje tělo a zdraví, ve městě, na vesnici, počasí, prázdniny, cesta do Berlína, svátky a zvyky, cestování, moje obec, dopravní prostředky, oblékání, příroda, povolání <u>slovní zásoba:</u> - žáci si osvojí základní slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích - práce se slovníkem	OSV 1, 3, 4, 7, 8 MKV 3 VMVGS 1, 2

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák dle svých možností - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci PSANÍ Žák dle svých možností - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	<u>mluvnice:</u> - <i>können, dürfen, weh tun, wollen</i> - časové údaje - podmět <i>man</i> - osobní zájmena ve 3. pádě - množné číslo vybraných podst. jmen - rozkazovací způsob - préteritum sloves <i>sein, haben</i> - vybrané předložky se 3. pádem - souvětí s <i>deshalb</i> - přivlastňovací zájmena - časování vybraných nepravidelných sloves v přítomném čase - perfektum vybraných sloves - stupňování přídavných jmen a příslovčí - porovnání s <i>als</i>	
--	---	--

5. 4. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Matematika je realizován obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace, je rozdělen na tematické okruhy:

1. Čísla a početní operace-na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná. Žáci získávají číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním.
2. Závislosti, vztahy a práce s daty, žáci rozpoznávají typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa.
3. Geometrie v rovině a v prostoru, žáci určují a znázorňují geometrické útvary, modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, vzájemnou polohu objektů v rovině, porovnávají, odhadují, měří délku, velikost úhlů, obsah a obvod.
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy, řešení žáků může být nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale je nutné při nich uplatnit logické myšlení.

Vzdělávání v matematice klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům v oblasti aritmetiky (algebry) a geometrie. Je založeno na aktivních činnostech a poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- využívání základních matematických pojmů a vztahů
- vytváření zásob matematických nástrojů – operací, algoritmů, metod řešení úloh
- rozvíjení schopnosti kombinovat a logicky myslet
- rozvíjení schopnosti úsudku a srozumitelné argumentace
- provádění odhadů a rozborů problémů, plánování řešení, volení správného postupu
- orientace v tabulkách a grafech, sjednocení údajů
- výstižné vyjadřování v ústním i písemném projevu
- užívání matematického jazyka a jeho symboliky
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových úloh
- účinná spolupráce ve skupině
- poskytování pomoci v případě potřeby nebo požádání o ni
- respektování řešení spolužáků
- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech (odhady, měření velikostí a vzdáleností)
- využití znalostí a zkušeností při rozvoji přípravy na budoucí profesní orientaci

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Matematika bude probíhat ve třídě, je určen žákům 1. – 9. ročníku ZŠ.

1. stupeň - minimální časová dotace - 20 hodin + 3 hodiny disponibilní.

1. ročník - 5 hodin

- 2. ročník - 5 hodin
- 3. ročník - 4 hodiny + 1 hodina disponibilní
- 4. ročník - 3 hodiny + 1 hodina disponibilní
- 5. ročník - 3 hodiny + 1 hodina disponibilní

2. stupeň - minimální časová dotace - 15 hodin + 3 hodiny disponibilní.

- 6. ročník - 4 hodiny
- 7. ročník - 4 hodiny + 1 hodina disponibilní
- 8. ročník - 4 hodiny + 1 hodina disponibilní
- 9. ročník - 3 hodiny + 1 hodina disponibilní

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka matematiky přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Úkoly vybízejí žáky k vyhledávání informací, jejich pochopení a propojení. Řada námětů vychází z bezprostřední zkušenosti žáků a směřuje k dalšímu využívání získaných informací a dovedností v praktickém životě. Některé činnosti přispívají k rozvoji schopnosti posuzovat vlastní výsledky a vyvozovat z nich závěry pro budoucnost. Mezipředmětový charakter učiva vede k propojování a využívání znalostí z jiných oborů v procesu učení se matematice.

Kompetence k řešení problémů

Série úloh a problémů různé náročnosti dovoluje žákovi budovat vlastní řešitelské strategie, dále je obohacovat, upřesňovat a rozvíjet. Zdůrazněn je spekulativní přístup, který kultivuje kritické myšlení žáka. Mnohé úkoly vedou žáky k ověřování správnosti řešení úkolu, mají za cíl pěstovat vytrvalost a trpělivost při řešení problémů. Při řešení mnohých problémů užívají žáci logické a matematické postupy.

Kompetence komunikativní

Mnohé úkoly přispívají k rozvoji komunikativních dovedností a výstižného kultivovaného projevu. Žáci se setkávají s různými typy textů. Úkoly podněcují přesné formulování a jasné vyjadřování názorů a skýtají možnost učit se vhodně argumentovat.

Kompetence sociální a personální

Úspěšným řešením problémů se vzrůstající obtížností získává žák sebedůvěru a poznání, že jeho radost závisí na klimatu třídy, což jej motivuje k sociálně pozitivnímu chování.

Kompetence občanské

Mnohé úkoly nabádají k respektování představ a vnitřních hodnot druhých lidí a budují empatii. Některé náměty skýtají možnost seznámit se se základními ekologickými souvislostmi a environmentálními problémy. Žák dokáže hájit své přesvědčení bez protichůdného postoje k přesvědčení spolužáka. Poskytuje účinnou pomoc spolužákovi a spolupracuje ve skupině.

Kompetence pracovní

Umožňujeme žákům vytvářet si potřebu smysluplně pracovat, zažívat radost z úspěchu ze svého intelektuálního rozvoje, vážit si času a vyhledávat možnosti svého dalšího růstu.

Průřezová témata – 1. stupeň

Osobnostní a sociální výchova-rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, kreativita, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Výchova demokratického občana-občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát.

Multikulturní výchova-lidské vztahy

Environmentální výchova-vztah člověka k životnímu prostředí

Průřezová témata – 2. stupeň

Osobnostní a sociální výchova-rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, poznávání lidí, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Environmentální výchova-základní podmínky života, vztah člověka k prostředí

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech-Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - pojmenuje číslice 1 až 20, napíše je - porovnává čísla, seřadí čísla podle velikosti, určuje první, poslední, větší, menší - používá matematické symboly $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ - zobrazí číslo na číselné ose (0-20) - vypočítá příklady na sčítání a odčítání do dvaceti bez přechodu desítky - nalézá řešení příkladů na sčítání, odčítání do dvaceti s přechodem desítky - řeší a vytváří jednoduché slovní úlohy - odhaduje výsledek příkladu - rozumí značkám pro litr, kilogram, metr, korunu - orientuje se v prostoru - rozlišuje a pojmenovává rovinné útvary - modeluje rovinné útvary - identifikuje geometrická tělesa	- sčítání a odčítání do dvaceti - slovní úlohy - jednotky - geometrie	OSV-1,5 VDO-1 EV-4

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - sčítá a odčítá s přechodem přes desítku do dvaceti - používá sčítání a odčítání do dvaceti při řešení praktických situací a slovních úloh - čte a zapisuje čísla 0-100 - vyjmenuje číselnou řadu 0-100 - rozkládá čísla do 100 na desítky a jednotky - porovnává čísla do 100 - sčítá, odčítá násobky 10 v oboru do 100 - zobrazí číslo na číselné ose do 100 - sčítá, odčítá příklady typu: $30+5$, $21+5$ $37-5$, $30-4$ $20+45$, $45-20$ $23+45$, $45-23$ v oboru do 100 - počítá se závorkami - odhaduje výsledky příkladů a slovních úloh	- sčítání a odčítání do dvaceti opakování z prvního ročníku - sčítání a odčítání do 100	OSV-1, 5, 10 VDO-1 EV-4 MKV-2

- řeší slovní úlohy - násobí a dělí v oboru násobílek 0-5 - užívá násobení a dělení při řešení praktických situací při řešení slovních úloh - řeší praktické situace a slovní úlohy s využitím všech početních operací o n-více, o n-méně, n krát více, n krát méně - rozliší, vyjmenuje a používá jednotky času - čte časové údaje na různých typech hodin - poznává druhy čar - vyznačuje body - rýsuje a označuje úsečky - určuje vzájemnou polohu bodu a úsečky - měří a zapisuje délku úsečky - rozlišuje a modeluje geometrická tělesa a rovinné útvary - rozeznává a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině - porovnává velikosti geometrických útvarů	- slovní úlohy - násobení a dělení v oboru násobílek 0-5 - jednotky času – hod, min, s - geometrie - jednotky délky – mm, cm, dm, m	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - čte a zapisuje čísla 0-1000 - vyjmenuje číselnou řadu 0-1000 - rozkládá čísla 0-1000 na stovky, desítky a jednotky - porovnává čísla do 1000 - zaokrouhluje čísla na stovky a desítky - zobrazí číslo na číselné ose 0-1000 - sčítá a odčítá násobky 100, čísla bez přechodu násobku 100, s přechodem násobku 100 - používá sčítání a odčítání v daném oboru při řešení praktických situací a slovních úloh, doplňuje tabulky, schemata, posloupnosti čísel - sčítá písemně dva sčítance a provádí kontrolu - odčítá písemně a provádí kontrolu - násobí a dělí v oboru násobílek 6-10 - dělí se zbytkem - řeší a vytváří slovní úlohy se dvěma	- sčítání a odčítání do 1000 - násobení a dělení v oboru násobílek 6-10	OSV-1, 4, 5, 10 VDO-1 EV-4 MKV-2

početními úkony - používá násobení a dělení v daném oboru při řešení praktických situací a slovních úloh - odhaduje výsledky příkladů a slovních úloh - násobí a dělí pamětně dvojčíferné číslo jednocíferným mimo obor násobílek - rýsuje úsečku, přímku, polopřímku - určuje vzájemnou polohu dvou přímek, rovnoběžné, kolmé, různoběžné - určuje průsečík dvou různoběžných přímek - měří úsečku s přesností na centimetry a milimetry - odhaduje délky úseček - rýsuje úsečky dané délky - kreslí a rýsuje rovinné útvary ve čtvercové síti - měří délky stran rovinných útvarů	- geometrie	
--	--------------------	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - modeluje a určí část zlomku, používá zápis ve formě zlomku - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a	Číslo a početní operace - principy asociativnosti a komutativnosti - sčítání a odčítání čísel do milionu - pamětné násobení a dělení mimo obor násobilky - písemné algoritmy – násobení jedno a dvojciferným činitelem - dělení jednociferným dělitelem, dělení se zbytkem - zápis čísel v desítkové soustavě, číselná osa - zaokrouhlování na tisíce a desetitisíce - kontroly výpočtů - zápis zlomku - slovní úlohy s více početními operacemi - - slovní úlohy s netradičními postupy	OSV 5

algoritmech školské matematiky - vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - sestrojí kolmice - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- magické čtverce, sudoku - jízdní řády - práce s daty - tabulky, diagramy, grafy Geometrie v rovině a v prostoru - práce s geometrickými útvary, konstrukce čtverce a obdélníku - kružnice a kruh - konstrukce trojúhelníku - jednotky délky - obvod a obsah - kolmice - délka úsečky, jednotky délky a jejich převody - vzájemná poloha úseček - osová souměrnost	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	Číslo a početní operace - principy asociativnosti a komutativnosti - pamětné sčítání a odčítání čísel - algoritmy písemného násobení – dvojčíferný (trojčíferný) činitel a dělení dvojčíferným dělitelem - zaokrouhlování na desetitisíce, statisíce a milióny - kontroly výsledků - slovní úlohy s jednou a se dvěma početními operacemi - aritmetický průměr - slovní úlohy s netradičními postupy - číselné řady a magické čtverce - celá čísla, desetinná čísla, zlomky - čtení a zápis zlomků, jejich znázornění na	OSV5

- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose - vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí kolmice a rovnoběžky - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a	číselné ose - sčítání a porovnávání zlomků se stejným jmenovatelem - zápis čísla v desítkové soustavě na desetiny a setiny, jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) - časová osa, teploměr, číselná osa Závislosti, vztahy a práce s daty - práce s daty, finanční gramotnost - grafy, diagramy, jízdní řady - přímá úměrnost - Geometrie v rovině a v prostoru - konstrukce rovnostranného, pravoúhlého a rovnoramenného trojúhelníku – jejich znaky - kružnice a kruh - grafický součet a rozdíl úsečky - obvod mnohoúhelníku - jednotky délky a jejich převody - prostorová představivost - rovnoběžky	
---	--	--

užívá základní jednotky obsahu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- čtvercová síť - obsah a obvod čtverce a obdélníku, obvod trojúhelníku - jednotky obsahu - osově souměrné útvary	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zapíše a přečte desetinné číslo - znázorní desetinné číslo na číselné ose - porovná dvě a více desetinných čísel - zaokrouhlí desetinné číslo na stovky, desítky, jednotky, desetiny, setiny - převádí jednotky délky, hmotnosti a obsahu - sčítá, odčítá, násobí a dělí desetinná čísla - definuje úhel jako část roviny - sestrojí osu úhlu - změří velikost úhlu úhloměrem, - sestrojí úhel o dané velikosti - klasifikuje úhly podle jejich velikosti - pozná vedlejší, vrcholové, souhlasné a střídavé úhly a porovná jejich velikosti	Desetinná čísla - desetinná čísla - zápis, znázorňování - porovnávání desetinných čísel - zaokrouhlování desetinných čísel - sčítání desetinných čísel - odčítání desetinných čísel - jednotky délky, hmotnosti a obsahu - násobení desetinných čísel - dělení desetinných čísel Úhel - úhel, osa úhlu - velikost úhlu - ostrý, pravý, tupý, přímý, nekonvexní a plný úhel - dvojice úhlů a jejich vlastnosti - sčítání a odčítání úhlů	OSV 1, 10 OSV 10

- sečte a odečte velikosti úhlů ve stupních a minutách - pozná shodné útvary - sestrojí obraz jednoduchého rovinného útvaru osově souměrného - pozná osově souměrný útvar a vyznačí všechny jeho osy souměrnosti - vypočítá velikost třetího vnitřního úhlu v trojúhelníku - rozliší trojúhelníky podle velikosti jeho vnitřních úhlů - uvede vlastnosti rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku - sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku - určí všechny dělitele daného přirozeného čísla - určí zadaný počet prvních násobků daného přirozeného čísla	Osová souměrnost - shodné útvary - osová souměrnost - osově souměrné útvary Trojúhelník - opakování úhlů - součet vnitřních úhlů v trojúhelníku - typy trojúhelníků - výšky trojúhelníku - těžnice trojúhelníku - kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku Dělitelnost - dělitel - násobek - znaky dělitelnosti přirozenými čísly od 2 do 10	OSV 10 OSV 1, 10 OSV 1, 2
---	---	--

- uveďte znaky dělitelnosti čísla 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 - rozliší prvočíslo a složené číslo - rozloží složené číslo na součin prvočísel - určí největšího společného dělitele a nejmenší společný násobek daných přirozených čísel - rozliší krychli a kvádr - zobrazí krychli a kvádr včetně vyznačení viditelných a neviditelných hran - vypočítá povrch a objem krychle - vypočítá povrch a objem kváдру - převádí jednotky objemu	- prvočísla a složená čísla - společní dělitelé - společné násobky - největší společný dělitel, nejmenší společný násobek Krychle a kvádr - krychle a kvádr, jejich sítě - povrch a objem krychle - povrch a objem kváдру - jednotky objemu	OSV 1
---	---	-------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vyjádří zlomkem část celku - znázorní jednoduché zlomky na číselné ose - uvede zlomek v základním tvaru - porovná dané zlomky - vyjádří kladné racionální číslo zlomkem, desetinným číslem, příp. smíšeným číslem - sčítá, odčítá, násobí a dělí zlomky	Zlomky - celek a jeho část - znázorňování zlomků - rozšiřování zlomků - krácení zlomků - porovnávání zlomků - zlomky, desetinná a smíšená čísla - sčítání zlomků - odčítání zlomků - násobení zlomků - dělení zlomků	OSV 10, 3
- znázorní celé číslo na číselné ose - definuje absolutní hodnotu jako vzdálenost obrazu čísla na číselné ose od nuly - uvede absolutní hodnotu daného čísla - porovná daná celá čísla - sčítá, odčítá, násobí a dělí celá čísla	Celá čísla - znázorňování celých čísel - absolutní hodnota celého čísla - porovnávání celých čísel - sčítání celých čísel - odčítání celých čísel - násobení celých čísel - dělení celých čísel	OSV 10
- vyjádří dané racionální číslo	Racionální čísla	

- pozná rovnoběžník a uvede, o který rovnoběžník se jedná - sestrojí výšky a úhlopříčky rovnoběžníku - porovná vlastnosti kosodélníku a kosočtverce - sestrojí daný rovnoběžník, vypočítá jeho obvod a obsah, ze vztahu pro obsah rovnoběžníku odvodí obsah trojúhelníku - pozná lichoběžník, charakterizuje pravoúhlý a rovnoramenný lichoběžník - sestrojí daný lichoběžník - vypočítá obvod a obsah lichoběžníku	- postupný poměr - měřítko plánu a mapy Čtyřúhelníky - rovnoběžník - výšky a úhlopříčky rovnoběžníku - kosodélník a kosočtverec - konstrukce rovnoběžníku - obvod a obsah rovnoběžníku, obsah trojúhelníku - lichoběžník - konstrukce lichoběžníku - obvod a obsah lichoběžníku	OSV 10, 4
- rozliší přímou a nepřímou úměrnost - s porozuměním použije trojčlenku v jednoduchých slovních úlohách na přímou nebo nepřímou úměrnost - sestrojí obraz bodu v rovině - z grafu určí souřadnice daného bodu a naopak - sestrojí graf přímé a nepřímé úměrnosti - definuje procento jako setinu z celku - řeší slovní úlohy na procenta	Přímá a nepřímá úměrnost - přímá úměrnost, trojčlenka - nepřímá úměrnost - - - pravoúhlá soustava souřadnic v rovině - graf přímé úměrnosti - graf nepřímé úměrnosti Procenta	OSV 10 OSV 10

- vypočítá úrok, daň z úroku a výnos vkladu v jednoduchých případech - pozná hranol, určí, co jsou podstavy a co stěny hranolu - načrtne a sestrojí síť trojbokého a čtyřbokého hranolu - vypočítá povrch a objem hranolu v jednoduchých případech	- procenta, promile - slovní úlohy na procenta - úroková míra a úrok Hranoly - hranoly - síť hranolu - povrch a objem hranolu	EV 2 OSV 10
---	---	---------------------------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - definuje druhou mocninu jako součin dvou stejných činitelů - umocňuje z paměti přirozená čísla od 1 do 20 - vysloví znění Pythagorovy věty a s porozuměním ji použije při řešení jednoduchých praktických problémů - rozlišuje pojmy kružnice a kruh - rozliší sečnu, tečnu a vnější přímku - vysloví znění Thaletovy věty a s porozuměním ji použije při řešení jednoduchých konstrukčních úloh - vypočítá obvod a obsah kruhu, délku kružnice	Mocniny a odmocniny - druhá mocnina - umocňování z paměti a porovnávání odhadování a počítání druhých mocnin - druhá odmocnina - odmocňování z paměti a porovnávání odhadování a počítání druhých odmocnin Pythagorova věta - Pythagorova věta - Pythagorova věta v rovině - Pythagorova věta v prostoru Kružnice a kruh - kružnice a kruh - kružnice a přímka - dvě kružnice - Thaletova věta - obvod a obsah kruhu, délka kružnice	OSV 1, 9 OSV 10, 5 OSV 10

- popíše rovnoběžnou přímkou, osu úsečky, osu úhlu jako množinu bodů daných vlastností v rovině - sestrojí trojúhelník a čtyřúhelník v jednoduchých případech - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - zaznamenává výsledky statistického šetření do tabulky - vyhledá a vyhodnotí jednoduchá statistická data v grafech a tabulkách	- konstrukce trojúhelníků - konstrukce čtyřúhelníků Základy statistiky - základní statistické pojmy - základní charakteristiky statistického souboru	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - řeší soustavy rovnic vhodnou metodou - řeší slovní úlohy na směsi a roztoky - načrtne jehlan, načrtne a sestrojí síť jehlanu - vypočítá objem povrch jehlanu - načrtne kužel a jeho síť - vypočítá objem a povrch kužele - vypočítá objem a povrch koule - pozná funkci z jejího grafu - rozlišuje rostoucí a klesající funkci - určí definiční obor funkce, obor hodnot funkce a hodnotu funkce přiřazenou číslu z definičního oboru	Rovnice, soustavy rovnic - řešení soustavy rovnic - slovní úlohy Jehlan - jehlan, síť jehlanu - povrch a objem jehlanu Kužel - kužel, síť kužele - povrch a objem kužele Koule - koule - povrch a objem koule Funkce - funkce, vlastnosti funkcí	OSV 10 EV 4 OSV 10, 5 OSV 10, 5 OSV 10 OSV 1

- pozná lineární funkci, konstantní funkci a přímou a nepřímou úměrnost z rovnice nebo grafu - vysloví znění vět o podobnosti trojúhelníků a s porozuměním je použije k řešení praktických problémů - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného geometrického aparátu - kombinuje poznatky a dovednosti z různých vzdělávacích oblastí a tematických celků - řeší úlohy finanční matematiky z praxe	- přímá úměrnost - lineární funkce - nepřímá úměrnost Podobnost - podobnost geometrických útvarů - podobnost trojúhelníků - užití podobnosti Nestandardní aplikační úlohy a problémy - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy Finanční matematika - základní pojmy finanční matematiky - jednoduché úrokování	EV 2 OSV 10 OSV 1, 9 VMEGS 2
--	--	---

5. 5. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií, které umožňují aktivní práci s počítačem, získávání informací a komunikaci se světem okolo jednotlivce
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- vést žáky k praktickému zvládnutí práce s textem, grafikou, tabulkami a tvorbě prezentací
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce

- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou
-

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Informatika bude probíhat v učebně ICT, je určena žákům 5., 6. 8. a 9. ročníku.

Předmět má v těchto ročnících vymezenou jednu hodinu týdně. Třídy jsou dle počtu žáků zpravidla dělené.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka informatiky vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k systematizaci a ukládání informací, k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě. Seznamujeme žáky s novými trendy a technologiemi v oblasti ICT.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se být trpěliví při řešení problémů a chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více.

Kompetence komunikativní

Žáci se učí komunikovat jasně a srozumitelně za pomoci odborné terminologie oblasti. Učí se správně formulovat pracovní postup a sebe prezentaci informací. Pro komunikaci na dálku se žáci seznamují s vhodnými technologiemi – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty. Při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla.

Kompetence sociální a personální

Při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram. Jsou přizváni k hodnocení prací, učí se

zhodnotit práci svoji i ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný.

Kompetence občanské

Žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla) tím, že je musí dodržovat. Vedeme žáky ke kritickému myšlení a posuzování informací získaných z veřejných zdrojů.

Kompetence pracovní

Žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou. Hodnotíme kladně systematickou a zodpovědnou práci žáků. Žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další osobnostní a profesní růst.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – kreativita, rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika

Informatika 5. ročník

Informační a komunikační technologie

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - umí popsat základní části počítače a zapojit přídatná zařízení - ovládá programy s příslušenství OS - respektuje zásady práce s PC - dokáže napsat text ve Wordu a naformátovat jej dle pokynů učitele - píše na klávesnici odpovídajícím tempem a bez závažné chybovosti	Popis a funkce počítače a jeho přídatných zařízení Nabídka Start a prostředí plochy Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním počítače Základní funkce textového editoru Word - klávesnice, bezchybnost psaní - klávesové zkratky a jejich použití - vkládání a úprava tvarů a obrázků	OSV – 1, 5, 8, 10 MV – 6 VMEGS – 1, 2, 3

- zná základní klávesové zkratky a dovede pomocí nich řešit problémy při práci na PC - dovede najít na internetu obrázek, vložit jej do dokumentu a upravit jej dle pokynů učitele - dokáže vyhledat potřebné informace pomocí vyhledávačů a stáhnout vybraný text z internetu - s dopomocí učitele určuje věrohodnost informace - dokáže vyhledat obrázky a překlady textu - umí vytvořit emailovou schránku a používat její možnosti - napíše a odešle email s přílohou, komunikuje se spolužáky pomocí emailu	- kopírování mezi internetem a textovým editorem Orientace v prostoru www stránek, práce s internetovými vyhledávači Počítačová komunikace - email - osobní údaje v prostředí internetu	
--	--	--

- ví, jak se má nakládat s osobními údaji v prostředí internetu - dokáže nakreslit jednoduchý obrázek v grafickém editoru - umí kopírovat obrázky a vkládat je do textového editoru	Základní grafické editory rastrové grafiky - geometrické tvary, - kreslicí nástroje, - psaní textu do obrázku - tvorba jednoduchých i složitých konstrukcí obrázků	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - respektuje pravidla práce na PC a v učebně informatiky - popíše základní součásti PC a jejich vztahy a vlastnosti - zná funkci vstupních a výstupních zařízení PC a dokáže je připojit - uvede jednotky používané k měření objemu dat nebo místa na disku - objasní pojem operační systém - předvede základní operace se složkami a soubory - ovládá programy z příslušenství OS - poradí si v základních případech selhání OS - umí vyřešit základní problémy s HW	Hardware a software počítače - přihlášení do školní sítě, správné vypnutí PC - základní sestava PC - vstupní a výstupní zařízení počítače - operační systémy a jejich prostředí - ikony a práce s nimi - vytváření, přesouvání, přejmenovávání, mazání a další práce se složkami a soubory v nich, přesouvání dokumentů - průzkumník OS a kalkulačka - jednoduchá údržba PC, postup při běžných problémech s HW a SW - typy souborů a jejich přípony	OSV – 1, 5, 8, 10 MV - 1, 5, 6 VMEGS – 1, 2

a SW - rozlišuje různé typy souborů – textové, grafické, hudební, spouštěcí, videa apod. - s pomocí textového editoru vytvoří, modifikuje, uloží a znovu vyhledá jednoduchý textový dokument - pracuje s vlastnostmi písma - plynule píše na klávesnici a dovede zapsat nestandardní znaky - používá položky na panelu nástrojů - napíše požadovaný text, opraví v něm chyby - upraví text dle současných požadavků na správné formátování textu - rozlišuje mezi internetovým vyhledávačem a prohlížečem, zná jejich příklady	Zpracování a využití informací – textový editor - popis prostředí, zvládnutí klávesnice a psaní rozšiřujících symbolů - bezchybnost psaní na klávesnici - panely nástrojů - pravidla pro vizuální podobu textu, editace textu - číslování stránek a ohraničení stránek Vyhledávání informací a komunikace - internetový vyhledávač a internetový prohlížeč	
--	--	--

- dokáže vyhledat a zpracovat požadované informace, - umí pracovat s mapovými portály, vyhledat průběh cesty a určovat vzdálenosti - dovede vyhledat vhodný spoj veřejné dopravy pro své účely - používá vhodně email a zná, popř. používá jiné komunikační nástroje online prostředí - dovede rozeznat znaky šikany a ví, jak postupovat při jejím zjištění - aplikuje a používá bezpečnostní prvky uživatelských účtů na sociálních sítích - umí vložit, mazat a přeskupovat snímky - vhodně volí estetickou podobu	- pomocí vyhledávače nalezne požadovanou webovou stránku, překlady, obrázky apod. - mapové portály a jízdní řády - email a jiné formy online komunikace Nebezpečí internetu - kyberšikana a její prevence - pravidla bezpečného pohybu na sociálních sítích a zabezpečení uživatelských účtů Vytváření a publikování prezentací (MS PowerPoint) - základy práce se snímky	
--	--	--

prezentace - svede vkládat do prezentace textové a grafické prvky - používá k tvorbě prezentace běžné panely nástrojů - prezentuje svoji práci dle zásad slušného a úspěšného prezentování	- zásady tvorby prezentace, estetické požadavky na prezentaci - vkládání objektů - panely nástrojů - zásady prezentování	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zvládá pokročilejší editaci dokumentu - dovede napsat souvislý text bez chyb, který odpovídá běžným standardům psaného počítačového projevu - využívá práci s tabulkami, je schopen je editovat dle zadání - upravuje nastavení stránky - je schopen vytvořit číslování a odrážky dle předlohy - zvládá doplnit text o vhodné grafické prvky, které textový editor nabízí, využívá speciálních symbolů a editoru rovnic - dle potřeby používá formát pdf - dovede pracovat s možnostmi a	Zpracování a využití informací, práce s textovým editorem - pokročilé operace s dokumentem (komentář v dokumentu, základní typografická pravidla, odstavce, pravítka, tabulátory, odrážky a číslování, záhlaví a zápatí) - tvorba a editace tabulky - grafika v dokumentu - kontrola pravopisu - vkládání symbolů, grafů a rovnic - převedení formátu doc na formát pdf - náhled a tisk	OSV – 1, 5, 8, 10 MV - 1, 5, 6 VMEGS – 1, 2

vlastnostmi tisku dokumentu – formát, duplexní tisk, aj. - vysvětlí rozdíl mezi bitmapovým a vektorovým obrázkem, zná SW zobrazující různé typy grafiky - dovede popsat klady a zápory jednotlivých grafických zpracování a jejich využití v praxi - vytvoří a upraví vektorový obrázek dle zadání - vysvětlí úlohu a funkci počítačové sítě - dovede říci, co vše může být součástí počítačové sítě - zdůvodní, proč je třeba chránit osobní	Počítačová grafika, zpracování vektorových obrázků - podoba a výhody rastrové a vektorové grafiky - grafické editory vhodné pro vektorovou grafiku - popis prostředí vybraného editoru vektorové grafiky a jeho panel nástrojů - kreslící nástroje - objekty grafického editoru a jejich editace Počítačové sítě - princip fungování sítí, jejich typologie - důvěryhodnost v síti, ochrana osobních dat ve sdíleném a online	
---	--	--

data a tyto pravidla aplikuje v praxi - vysvětlí, co je počítačový virus, co může způsobit a jak se lze proti němu bránit - zná současné virové hrozby a SW, který chrání počítače - spustí antivirový program - dovede rozlišit relevantní informaci od spamu - dovede rozpoznat situace kyberšikany a vhodně zareagovat při jejich řešení, ať už u sebe nebo u svého okolí - dokáže vyhodnotit současná rizika při pohybu v online prostředí - využívá služby internetu a vyhledává potřebné informace pro zadané úkoly - odliší spolehlivé a nespolehlivé internetové zdroje	prostředí - viry, antiviry a spamy Nebezpečí internetu - kyberšikana a její podoby, prevence - aktuální hrozby internetu pro mladou generaci, způsoby předcházení a řešení problémů Vyhledávání a zpracovávání informací - internet – zdroj informací a jejich tok - práce s jízdními řády veřejné dopravy - plánování tras a programů	
---	--	--

- vytváří vlastní výstupy dle zadaných kritérií	- věrohodnost informací a informačních zdrojů - tvorba vlastních prezentačních výstupů na zvolená témata	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - používá prezentační SW k prohlédnutí a dílčí úpravě již vytvořených výstupů - vytvoří svůj vlastní prezentační výstup dle zadaných kritérií - vkládá a upravuje nové snímky a grafické prostředky dle požadavků na očekávané výstupy - zvládá aplikovat animační efekty do prezentace - používá časování akcí v prezentaci - osvojuje si správné prezentační dovednosti vlastní práce před publikem	Zpracování, využití a prezentování informací (MS PowerPoint a jeho obdoby) - obecný postup při tvorbě prezentace, vizuální a obsahová podoba prezentovaného díla - režimy zobrazení snímků - práce se snímky - objekty na snímku (text, obrázky, grafické objekty) a jejich použití v prezentaci - přechody, efekty, animace - časování, spuštění prezentace	OSV – 1, 5, 8, 10 MV - 1, 5, 6 VMEGS – 1, 2

- pracuje s různými dalšími způsoby prezentace informací - zná způsoby ukládání dat ve virtuálním úložišti - dokáže vyhledat a aplikovat pasáže autorského zákona do praxe - dokáže se zorientovat v nabídce trhu ohledně používaných SW produktů - vysvětlí význam pojmu copyright - vhodně posuzuje informace na internetu - dbá zásad informační etiky a diskuzí v online prostředí - dovede popsat základní fungování a využití tabulkového editoru - dovede zapsat nebo vložit data do tabulkového editoru k dalšímu zpracovávání	Rozšířené možnosti prezentování informací - virtuální úložiště, prezentace vlastních informací v online prostředí Ochrana práv k duševnímu vlastnictví, informační etika - autorský zákon (nejen v informačních technologiích) - jak získat legální SW? - copyright - relevantnost a dostupnost informací - etika v online prostředí Zpracovávání informací v tabulkovém editoru (MS Excel) - popis programu, buňka a její vlastnosti - vytvoření tabulky	
--	--	--

- tvoří účelné a esteticky vhodné tabulky - využívá panely nástrojů aplikace - používá vhodné vzorce a funkce usnadňující práci - orientuje se mezi jednotlivými listy aplikace - je schopen vytvořit požadované grafy ze zadaných dat - vytváří skupinové a shrnující práce dle aktuálních pokynů na požadované úrovni a k požadovanému účelu	- zápis a editace dat - panely nástrojů - jednoduché výpočty - jednoduché vzorce - jednoduché funkce - práce s listy - operace s řádky a sloupci - tvorba grafů a jejich editace Prohlubování dosavadních znalostí, zpracování projektů - skupinové a shrnující práce dle potřeby	
---	--	--

5. 6. Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět je integrovaným vyučovacím předmětem. Je v něm realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, jsou zde zahrnuty obory Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce.

Vzdělávací předmět Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a mateřské škole. Žáci si utváří prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své okolí, vnímají lidi a vztahy mezi nimi, lidské výtvořiny a přírodní jevy. Vnímají základní vztahy ve společnosti, chápou současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Žáci vyjadřují své myšlenky, poznatky, dojmy a reagují na myšlenky a názory jiných. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a zkušeností žáků se stává velkou pomocí při zvládnutí nových životních situací a při upevňování pracovních a režimových návyků.

Vzdělávací obor Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů:

Základ pro Vlastivědu - Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas

Základ pro Přírodovědu - Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Ve vzdělávacím oboru Člověk a svět práce je zahrnuto široké spektrum pracovních činností. Žáci si osvojují základní pracovní postupy a návyky, pracují s různými materiály. Plánují, organizují a hodnotí pracovní činnost samostatně i v týmu, jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V souladu s věkem získávají orientaci v různých oborech lidských činností. Ta poskytuje žákům důležité informace a pomáhá jim při rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření předmětu

- vyhledávání a třídění informací, jejich pochopení a propojení
- řešení různých problémových situací, pochopení problému, ověřování správnosti řešení
- rozvíjení kritického myšlení a zodpovědnosti za svá rozhodnutí a činy
- formování a vyjadřování názorů
- výstižný a kultivovaný projev
- možnost vhodné argumentace
- spolupráce v týmu
- přijetí nové role v pracovní činnosti
- uplatňování mezilidských vztahů (ohleduplnost a úcta)
- dosažení pozitivních představ o sobě samých
- respektování hodnot druhých lidí
- uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo ni
- seznámení se základními environmentálními problémy
- bezpečné a účinné používání materiálů, nástrojů a vybavení
- ochrana zdraví svého i druhých
- dodržování vymezených pravidel
- dodržování hygieny při práci

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Člověk a jeho svět bude probíhat ve třídě, na školním pozemku, na školní zahradě, v blízkém okolí školy, je určena žákům 1. – 5. ročníku ZŠ.

Časová dotace:

1. ročník-2 hodiny
2. ročník-4 hodiny
3. ročník-3 hodiny
4. ročník-4 hodiny
5. ročník-4 hodiny + 1 hodina disponibilní

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka předmětu Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Zadání a koncepce mnohých úkolů podněcují k vyhledávání a třídění informací, jejich pochopení, propojení a systematizaci. Předkládáme žákům dostatek námětů k využívání informací v procesu učení a tvůrčích činnostech v praktickém životě. Přispíváme k rozvoji kritického posuzování výsledků a vyvozování závěrů pro budoucnost, motivujeme žáky k dalšímu studiu a pozitivnímu vztahu k učení.

Kompetence k řešení problémů

Pěstujeme u žáků citlivost k vnímání problémových situací, pochopení problému, promýšlení způsobu řešení, ověřování správnosti řešení. Podněcujeme žáky k vyhledávání informací potřebných k řešení problémů, nabádajících k trpělivosti a vytrvalosti při řešení problémů. Mnohé navozené situace přispívají k rozvoji kritického myšlení, podněcují k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a činy.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k formulování a vyjadřování svých názorů, výstižnému a kultivovanému projevu a vhodné argumentaci. Budujeme potřebu naslouchat druhým lidem, porozumět jim a vhodně reagovat. Umožňujeme žákům využívat rozvoj komunikativních dovedností.

Kompetence sociální a personální

Nabízíme žákům náměty nabádající ke spolupráci a práci v týmu, k poznávání a přijetí nové role v pracovní činnosti. Umožňujeme žákům oceňovat zkušenosti druhých, respektovat různá hlediska, upevňovat mezilidské vztahy na základě vzájemné ohleduplnosti a úcty. Žáci ovládají a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhly sebeúcty a vytvářeli si pozitivní představy a sobě samých.

Kompetence občanské

Nabízíme žákům množství námětů k uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu, k respektování představ a vnitřních hodnot druhých lidí, k seznámení se základními ekologickými souvislostmi a environmentálními problémy.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků. Při činnostech žáci dodržují pravidla

ochrany svého zdraví a zdraví druhých. Povzbuzujeme žáky k využívání znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá

Multikulturní výchova – lidské vztahy, kulturní difference, etnický původ

Environmentální výchova – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, ekosystémy

Od školního roku 2011/12 je integrovaný vyučovací předmět Člověk a jeho svět ve 4. a 5. ročníku nahrazen vyučovacími předměty Vlastivěda, Přírodověda a Svět práce.

VLASTIVĚDA

je členěna do tří tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas

PŘÍRODOVĚDA obsahuje dva tematické okruhy:

- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Časová dotace ve 4. ročníku jsou 2 hodiny vlastivědy a 2 hodiny přírodovědy.

Časová dotace v 5. ročníku jsou 2 hodiny vlastivědy a 2 hodiny přírodovědy.

SVĚT PRÁCE

Ve vzdělávacím oboru Člověk a svět práce je zahrnuto široké spektrum pracovních činností. Žáci si osvojují základní pracovní postupy a návyky, pracují s různými materiály. Plánují, organizují a hodnotí pracovní činnost samostatně i v týmu, jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V souladu s věkem získávají orientaci v různých oborech lidských činností. Ta poskytuje žákům důležité informace a pomáhá jim při rozhodování o dalším profesním zaměření.

Ve 4. a 5. ročníku je tento vzdělávací obor zahrnut v předmětu Svět práce.

Časová dotace je 1 hodina ve 4. i v 5. ročníku.

Vzdělávací obsah vzdělávacích předmětů Člověk a jeho svět, Vlastivěda, Přírodověda

Člověk a jeho svět
1. ročník

Člověk a jeho svět
Člověk a svět práce

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - orientuje se ve školní budově, ve třídě, popíše cestu do školy - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem a nedostatkům - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - využívá časové údaje pro řešení situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, současnosti a budoucnosti - pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- škola - osobní bezpečí - vztahy mezi lidmi, vhodné chování ke spolužákům - rodina - domov - pravidla rodinného života, povinnosti a práva členů, práce, zaměstnání, odpočinek - základní orientace v čase a časový řád - charakteristika ročních období a změny počasí	OSV-1, 4, 5, 7, 8, 9, 10 VDO-1 MKV-2 EV-4

- uplatňuje základní hygienicko-režimové a jiné zdravotně-preventivní návyky - využívá elementární znalosti o lidském těle - projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví - chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi - odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná - požádá a pomoc pro sebe i jiné dítě - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy - zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí	- péče o zdraví - lidské tělo - správná životospráva - osobní bezpečí - situace hromadného ohrožení	
---	---	--

- provádí pozorování přírody a zaznamenává ho - připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování - udržuje pořádek na pracovním místě	- jednoduchý pracovní postup - využití pracovních pomůcek a nástrojů - jednoduchý pracovní postup - stavebnice plošné a prostorové - základní podmínky pro pěstování rostlin - jednoduchá úprava stolu - pravidla správného stolování - organizace práce	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - orientuje se v místě svého bydliště a školy - popíše cestu na určené místo - rozliší možná nebezpečí ve svém nejbližším okolí - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům - rozlišuje přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjadřuje různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, roli rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	- osobní bezpečí - nebezpečné situace - vztahy mezi lidmi - chování ke spolužákům - rozdíl mezi městským a vesnickým prostředím - rodina - domov - pravidla rodinného života	OSV-1, 5, 6, 7, 8, 9, 10 MKV-1, 2 EV-2, 3, 4

- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě - pozoruje, popíše a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně-preventivní návyky - využívá elementární znalosti o lidské těle, vztah ke zdraví - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - pozoruje přírodu, zaznamenává a hodnotí výsledky pozorování - připraví tabuli pro stolování	- oslavy v rodině - povinnosti členů rodiny - tělesná a duševní práce - různá povolání - volný čas a jeho využití - základní orientace v čase-rok, měsíc, týden, den - roční období, změny v přírodě, v počasí - reakce živočichů a rostlin na roční období - péče o zdraví - správná životospráva - návykové látky - lidské tělo - osobní bezpečí - situace hromadného ohrožení	
---	---	--

- chová se vhodně při stolování - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy - zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti	- základní podmínky pro pěstování, výživa rostlin, osivo - úprava stolu - pravidla správného stolování - jednoduchý pracovní postup - jednoduché pracovní operace - využití pracovních pomůcek a nástrojů při práci s drobným materiálem - jednoduchý pracovní postup - stavebnice plošné, prostorové a konstrukční - organizace práce při práci s různým materiálem	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vyznačí jednoduchý plán své obce - začlení svou obec do příslušného kraje - pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí obce - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, interpretuje některé pověsti z místa, kde žije - porovnává minulost a současnost své obce - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům - využívá časových údajů	- práce s plánem své obce - název obce a jejích částí - historická a památná místa v obci - rozdíly mezi městem a vesnicí - kultura a historie naší obce - proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti - tělesná a duševní práce - různá povolání - volný čas a jeho využití - vztahy mezi lidmi - vhodné chování mezi spolužáky	OSV-1, 5, 6, 7, 9, 10 MKV-3 EV-1, 2, 3, 4 VMEGS-1

- uplatňuje základní poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí - roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti - změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů - používá elementární znalosti o lidském těle - dodržuje zásady bezpečného chování, tak aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu - pracuje s drobným materiálem na základě své představivosti	- den, hodina, minuta, sekunda - rodina, domov, práce, zaměstnání, odpočinek - živá, neživá příroda - význam vody, vzduchu, půdy - pozorování a porovnávání - vlastnosti vody, vzduchu, přírodnin - základní jednotky délky, hmotnosti, objemu - lidské tělo - první pomoc - pravidla chování v souladu se školním řádem - pravidla silničního provozu - situace hromadného ohrožení	
---	---	--

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - pečuje o nenáročné rostliny - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	- použití pracovních pomůcek a nástrojů s přihlédnutím na vlastnosti materiálu - práce s přírodninami, modelovací hmotou, papírem, textiliemi apod. - funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů - sestavování modelů - pěstování rostlin v místnosti - organizace práce - jedovaté rostliny - alergie - pravidla stolování - úprava stolu	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích - rozlišuje symboly našeho státu a jejich význam	- domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště - škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace - obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť - okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany - regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod - naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní symboly, armáda ČR - mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní	- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání - soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“ - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky - kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura - základní globální problémy – významné	
---	---	--

význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí - orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim roční období - současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny - regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	- látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život - nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka - rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	pohromy a ekologické katastrofy - rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze - provádí jednoduchou montáž a demontáž - ošetřuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - orientuje se v základním vybavení kuchyně	- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce - druhy pomůcek a nástrojů ke zpracování různých materiálů - organizace práce - stavebnice, sestavování modelů - pěstování pokojových rostlin - jednoduchá úprava stolu, správné stolování - vybavení kuchyně, el. spotřebiče	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi,	- obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť - naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, , - Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování - rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání - soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“ - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky - kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura - základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí - orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim - současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života	
--	---	--

- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu	- Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období - životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí - rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy - rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby a, člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince - péče o zdraví, – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

životu - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc; při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena - partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality - návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - osobní bezpečí, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá při tvořivých činnostech - s různým materiálem prvky lidových tradic - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pokusy a pozorování - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla bezpečnosti práce a základy hygieny, pečuje o čistotu pracovní plochy a poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	- práce s rostlinami - využití nářadí při pěstování rostlin - příprava jednoduchých pokrmů dle možností - pracovní hygiena, uspořádání práce a místa, úrazy v kuchyni	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

5. 7. DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vzdělávacím předmětu Dějepis je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost - vzdělávací obor Dějepis.

Vzdělávací předmět Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti.

Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti.

Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivním závěrem, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Cílové zaměření předmětu

- Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:
- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství

- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět

6. ročník	2 hodiny týdně
7. ročník	1 hodina + 1 hodina disponibilní týdně
8. ročník	2 hodiny týdně
9. ročník	2 hodiny týdně

Místo realizace: třída

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Rozvíjíme tím, že žáci vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívají v procesu učení, tvůrčích činnostech a v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů

Rozvíjíme zařazováním metod, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením – žáci volí vhodné způsoby řešení, kriticky myslí, rozhodnutí obhajují.

Kompetence komunikativní

Rozvíjíme zařazováním diskuze – žáci obhajují svůj názor a vhodně argumentují. Žáci využívají informační a komunikační prostředky pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Rozvíjíme vytvářením příznivé atmosféry ve třídě (učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby jim v činnostech pomáhá). Žáci chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu.

Kompetence občanské

Rozvíjíme tím, že učitel motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních, pěstuje v žácích vztah k tradicím i národnímu, historickému a kulturnímu dědictví. Žák projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.

Kompetence pracovní

Rozvíjíme tím, že učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality práce, umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat. Žáci dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti, využívají svých znalostí v běžné praxi

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova - mezilidské vztahy

Výchova demokratického občana

- občan, občanská společnost a stát
- formy participace občanů v politickém životě
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova pro myšlení v evropských a globálních souvislostech

- objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Multikulturní výchova

- etnický původ
- multikulturalita
- princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova

- vztah člověka k prostředí
- lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mediální výchova

- fungování a vliv médií ve společnosti

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – rozlišuje mezi uvedenými pojmy – uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti – pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány – rozliší pojmy rok, století, tisíciletí – správně určuje staletí a jejich poloviny – doplní údaje do prázdné časové přímky (před naším letopočtem, našeho letopočtu) – z vypracované časové přímky vybere základní údaje – orientuje se v historické mapě – zná periodizaci lidských dějin a její významné milníky – objasní dvě varianty vzniku člověka	Úvod – Minulost, dějiny, dějepis – Prameny poznání dějin – Historický čas a prostor, periodizace dějin, Pravěk – Starší a mladší doba kamenná	

– vyjmenuje ve správném pořadí vývojové stupně člověka – popíše život jednotlivých vývojových stupňů člověka – popíše pravěké zemědělství – objasní způsoby zpracování a využití prvních kovů – popíše další technologie: textilní výrobu, výrobu keramiky, změny ve zpracování kamene – vysvětlí změny ve společnosti provázející vývoj – uvede příklady archeologických kultur na našem území – charakterizuje způsob života a společenství Keltů – pomocí časové přímky vybere základní časové údaje a porovná vývoj těchto oblastí s vývojem u nás – vysvětlí rychlejší vývoj těchto oblastí vzhledem k přírodním podmínkám – ukáže oblasti prvních států na mapě a pojmenuje základní zeměpisné údaje	– Doba kovů – Střední Evropa v pravěku Starověk – Mezopotámie, Egypt, Přední východ, Indie, Čína	EV 4 VMEGS 2
--	---	----------------------------

(světadíly, řeky, dnešní státy v těchto lokalitách) – charakterizuje v lokalitách společenskou situaci, vládnoucí vrstvu, vybrané aspekty společnosti – orientuje se v odkazech těchto civilizací v současné době (památky, kultura apod.) – roztrídí přínosy nejstarších civilizací podle jednotlivých států – pomocí časové přímky porovná vývoj antické oblasti s vývojem u nás – na základě časové přímky dějin Řecka a Říma posoudí, že dějiny obou států probíhaly dosti souběžně – popíše přírodní podmínky – prokáže základní orientaci na mapě – popíše jednotlivé etapy vývoje řeckých dějin (první civilizace, městské státy, helénismus) – vysvětlí podstatu antické demokracie – uvede konkrétní příklady kulturního přínosu Řecka pro evropskou civilizaci	– Antické Řecko	VMEGS 3 VDO 2, 4
--	---	--------------------------------

– prokáže základní orientaci na mapě – popíše přírodní podmínky Itálie – vyjmenuje a na mapě ukáže osídlení Itálie – reprodukuje pověst o založení Říma – popíše jednotlivé etapy římských dějin a jejich významné milníky (království, republika, císařství) – popíše vznik křesťanství – uvede konkrétní příklady přínosu římské kultury pro civilizaci	– Antický Řím	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák podle svých možností: – charakterizuje vybrané aspekty života ve středověku – objasní úlohu při stěhování národů Hunů – popíše příchod Slovanů do Evropy, vysvětlí jejich rozdělení na západní, východní a jižní – objasní podstatu lenního systému, z názvu feudum odvodí označení feudalismus – vysvětlí úlohu křesťanství ve středověké společnosti – popíše vznik islámu – charakterizuje život v jednotlivých středověkých útvarech pomocí vybraných aspektů – zná vládnoucí rody ve vybraných středověkých útvarech – na mapě ukáže sjednocené státy – vytvoří jednoduchý náčrtek respektující základní zeměpisnou orientaci	Raný středověk – společnost v období raného středověku – stěhování národů – Byzantská říše – Francká říše – První Slované, Kyjevská Rus, Polsko – Arabská říše – Počátky Francie a Svaté říše římské – Vikingové 171	

– zná okolnosti existence Sámovi říše v kontextu českých dějin – charakterizuje politický i kulturní význam Velké Moravy – porovná počátky českého státu podle pověstí a historicky doložených skutečností – charakterizuje politický a kulturní vývoj na českém území, zná důležité osobnosti přemyslovského rodu – porovnává situaci na našem území se situací v okolních státech – na mapě ukáže jednotlivé státy – charakterizuje hospodářské a kulturní jevy doby – objasní pokrok v zemědělství (trojpolní systém) a porovná ho s rozvojem obchodu a růstem měst – zná základní informace o románském slohu, jeho znaky a obory, kde se projevuje – zná vybrané románské památky – popíše důvody vzniku, průběh a důsledky křížových výprav	– První státní útvary na našem území: Sámova říše, Velká Morava – Konstituování českého státu, Čechy v době knížecí, Přemyslovský rod – Hospodářský a kulturní vývoj v raném středověku (s důrazem na český prostor) – Románský sloh – Křížové výpravy	VMEGS 2, 3
---	--	-------------------

– zná pojmy a souvislosti související s obchodováním, zakládáním měst a životem ve městě a na venkově – charakterizuje politický vývoj českého státu v období vlády přemyslovských králů – zná průběh a výsledek bojů – popíše odlišnosti života židovského obyvatelstva – zná lucemburské panovníky, charakterizuje politické a kulturní události v době jejich vlády – zná informace o gotickém slohu, její znaky a formy projevování – zná vybrané evropské a národní gotické památky – popíše význam a úlohu středověké univerzity – charakterizuje poměry v církvi před a po Janu Husovi	Vrcholný středověk – Rozvoj řemesel, obchodu, vznik měst, středověká kolonizace – Český stát v době přemyslovských králů, vymření Přemyslovců – Stoletá válka – Židé v období středověku – Český stát v období vlády Lucemburků – Gotický sloh a vzdělanost – Jan Hus a husitství	VDO 2 MKV 4
---	---	---------------------------

– dovede vysvětlit hlavní teze Jana Husa a podstatu husitství – orientuje se v průběhu husitských válek – interpretuje na základě souvislostí výsledky husitství – charakterizuje vládu Jiřího z Poděbrad, politické a hospodářské kroky – vysvětlí pojem stavovská monarchie – popíše spory mezi šlechtou a městy – charakterizuje období Jagellonců na českém trůnu – zná informace o renesanci, její znaky a formy projevování (nejen v architektuře) – zná vybrané evropské a národní renesanční památky a renesanční umělce – popíše důvody konání, význam a důsledky objevných plaveb – charakterizuje plavby Portugalců a Španělů	Pozdní středověk – Doba Jiřího z Poděbrad a Jagellonci – Renesance a humanismus – Objevné plavby	VMEGS 2,3
--	--	------------------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák podle svých možností: – vysvětlí myšlenky reformace a uvede hlavní osobnosti, které je zastávali v jednotlivých oblastech – rozlišuje mezi pojmy katolík a protestant – popíše důsledky reformačního hnutí v Evropě – charakterizuje změny v hospodářské oblasti, popíše princip manufaktur – zná důležité dějinné události ve vybraných regionech – charakterizuje politický a kulturní vývoj během vlády Ferdinanda I., Maxmiliána II. a Rudolfa II. – popíše důvody vzniku, průběh a důsledky válečného konfliktu – zná důležité osobnosti této etapy lidských dějin	Novověk – Reformace v církvi (Německo, Francie, Anglie) – Hospodářské změny na prahu novověku – Vývoj v evropských státech na prahu novověku (Španělsko, Nizozemí, Rusko) – České země za vlády prvních Habsburků – Třicetiletá válka	

– charakterizuje nové formy států v Evropě – popíše příčiny, průběh a důsledky anglické revoluce v 17. století – zná důvody ke vzniku USA, popisuje cestu ke vzniku státu – charakterizuje vládu Ludvíka XIV., Petra I. Velikého a Kateřiny I. Veliké, popisuje jejich úspěchy a neúspěchy – popsat situaci českých zemí po válečném konfliktu – charakterizuje období vlády Marie Terezie a Josefa II., zejména jejich reformy – zná informace o baroku, jeho znaky a formy projevování (nejen v architektuře) – zná vybrané evropské a národní barokní památky a barokní umělce – porovnává baroko s jinými uměleckými styly – popisuje pokroky vědy a poznání této doby – dokáže vysvětlit pojmy osvícenství a osvěcenský absolutismus, uvádí	– Společenské změny v Evropě, vznik nových monarchií, anglická revoluce – Vznik USA – Absolutistické monarchie ve Francii a v Rusku – České země po třicetileté válce (Marie Terezie a Josef II.) – Barokní kultura – Historický vývoj na přelomu 17. a 18. století, osvícenství	
--	---	--

příklady – dokáže popsat význam událostí Velké francouzské revoluce v kontextu historického vývoje – zná průběh a důsledky Velké francouzské revoluce, aplikuje cíle získávání občanských svobod i v našem prostoru – charakterizuje cíle a válečná tažení Napoleona, jeho dobu – dokáže časově zařadit toto období v kontextu českých a světových dějin – charakterizuje časové fáze národního obrození, důležité osobnosti – dokáže popsat význam tohoto období pro formování moderního českého národa – charakterizuje příčiny, průběh a důsledky průmyslové revoluce – na základě získávaných informací popisuje společenské změny daného období – popisuje revoluční dění ve vybraných částech Evropy, cestu k získání	– Velká francouzská revoluce, Napoleonova doba – České národní obrození – Společenské a hospodářské změny druhé poloviny 19. století – Revoluční rok 1848	
--	--	--

občanských svobod obyvatelstva a důsledky tohoto dění – vysvětlí důvody vzniku občanské války a popíše na základě důsledků bojů posun ve vývoji USA – popíše důvody a průběh sjednocovacích procesů v Itálii a Německu – zná významné dějinné události Evropy z tohoto období – popíše politické, hospodářské a kulturní milníky Habsburské monarchie, zasazuje je do kontextu našich národních dějin a vyvozuje z nich obecné pravdy – je schopen demonstrovat cíle české politiky v rámci monarchie – umí definovat pojmy kolonialismus a imperialismus – v kontextu světových dějin pracuje s dějinnými událostmi světových mocností – charakterizuje hospodářské a kulturní	– Občanská válka v USA – Vývoj ve vybraných evropských státech v druhé polovině 19. století – Habsburská monarchie v druhé polovině 19. století – Politický, hospodářský a společenský vývoj světa na přelomu 19. a 20. století do počátku první světové války	
---	---	--

dění světových mocností – zařazuje do kontextu našich národních dějin vybrané události – popisuje české politické prostředí, zná cíle české politické reprezentace – charakterizuje hospodářské a kulturní dění českých zemí	– Politický, hospodářský a společenský vývoj českých zemí na přelomu 19. a 20. století do počátku první světové války	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – vysvětlí příčiny války – popíše průběh války, cíle mocností a jejich postup – charakterizuje způsoby boje a dobové zbraně, demonstruje příklady zneužití zbraní – popíše závěrečné události konfliktu, aktivně hovoří a důsledcích války ve světovém a národním kontextu – popíše válečné léta v kontextu českých národních dějin – charakterizuje domácí a zahraniční odboj – pracuje s časovou osou ve světovém i národním kontextu – zná okolnosti vzniku Československa, popisuje cestu k jeho vzniku – objasní charakter versailleského systému – posoudí odlišnost demokracie a	Moderní doba – První světová válka – Češi a Slováci v době první světové války – Vývoj mezi světovými válkami ve světě	MV 5

totality – zná dějinný vývoj ve světových mocnostech v tomto období, zejm. Itálie, Německo, USA, SSSR a Velká Británie – charakterizuje světový pokrok ve vědě, kulturním a hospodářském prostředí – zná okolnosti vzniku a následky světové hospodářské krize – zná důležité dějinné události v meziválečném období v Československu – orientuje se v československém politickém prostředí – události správně řadí na časovou osu a přisuzuje jim správnou důležitost – orientuje se v československém kulturním prostředí – aktivně pracuje s informacemi ohledně Mnichovské dohody, umí reprodukovat a analyzovat její následky pro Československo	– Vývoj mezi světovými válkami v Československu	VDO 4
---	---	--------------

– popíše charakter válečného konfliktu – orientuje se v důležitých pojmech a časovém kontextu událostí – popisuje klíčové okamžiky válečných etap – vyjmenuje představitele Velké trojky a popíše její úlohu ve válečném a poválečném jednání – zná informace ohledně holocaustu, vyhodnocuje fakta a následky protidemokratického jednání – popisuje a časově zařazuje důležité akce v Protektorátu Čechy a Morava – orientuje se v organizaci domácího a zahraničního odboje a v jejich činech – reprodukuje získané informace ohledně života v Protektorátu Čechy a Morava – ví, o zapojení českých vojáků na různých místech bojů – zná průběh osvobozovacích bojů našeho území	– Druhá světová válka – Češi a Slováci v době druhé světové války	OSV 7 VDO 2, 3, 4 VMEGS 3
--	--	--

– charakterizuje důsledky válečného konfliktu pro svět – zná mechanismy pomoci poválečné Evropě – popisuje změny na politické mapě světa, umí vysvětlit tzv. bipolární uspořádání světa – orientuje se v dekolonizačním procesu – zná vybrané dějinné události demokratických států světa (zejm. USA, Velká Británie, SRN) – zná vybrané dějinné události SSSR, jeho satelitů a spojenců – orientuje se v problematice studené války – zná průběh pádu komunistických režimů v Evropě – charakterizuje vývoj v kulturních, společenských a hospodářských záležitostech – popisuje vznik mezinárodních organizací – charakterizuje důležité politické události v letech 1945 – 1948 – zná důležité dějinné milníky v období	– Poválečné uspořádání světa, dějiny druhé poloviny 20. století – Poválečný vývoj v Československu v letech 1945 – 1992	EV 3, 4
---	--	----------------

komunistické vlády – orientuje se v hospodářské a kulturní sféře Československa – rozlišuje mezi oficiální kulturní scénou a zakázanou – zná formy perzekuce na obyvatelstvu ze strany vládnoucí moci – popisuje mezinárodní postavení Československa – charakterizuje tzv. běžný den a život v době normalizace – popisuje události spojené s listopadem 1989, zná důležité osobnosti – porovnává život před a po listopadu 1989 – zná okolnosti rozpadu Československa, hodnotí klady a zápory rozdělení – zná důležité aktéry politického a kulturního světa – orientuje se v důležitých událostech života České republiky	– Vznik České republiky a první léta samostatného státu	
---	---	--

5. 8. VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výchova k občanství je integrovaným vyučovacím předmětem. Je v něm realizován obsah vzdělávacích oblastí Člověk a společnost (vzdělávací obor Výchova k občanství) a Člověk a zdraví (vzdělávací obor Výchova ke zdraví). Filozofie integrovaného předmětu Výchova k občanství vychází z myšlenky, že zdraví jedince, jeho zdravý životní styl, život v rodině a život ve společnosti jsou spolu vzájemně velmi úzce propojeny a prolínají i do ostatních vzdělávacích oblastí.

Výchova k občanství vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Zaměřuje se na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Zaměřuje se na utváření občanského a právního vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany.

Část vzdělávacího obsahu věnovaná vzdělávacímu oboru Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek/sociální, fyzické a psychické/ a učí je být za ně odpovědný. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v předmětu Výchova k občanství směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vedeme žáky k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání

- a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního/rodinného/rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv
- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody a usilování o vyrovnanost těchto složek v každodenním životě
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst související s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí i poznávání otázek obrany státu
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Výchova k občanství bude probíhat ve třídě, je určena žákům 6. – 9. ročníku. Předmět má v těchto ročnících vymezeny dvě hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Předmět Výchova k občanství přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Nabízíme žákům řadu aktivizujících metod, které jim přibližují danou problematiku a umožňují jim využívat své znalosti a osobní zkušenosti a vedou k ochotě se i nadále o dané téma zajímat.

Předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů a vedeme je k jejich pravidelnému využívání.

Na praktických příkladech vysvětlujeme žákům smysl a cíl učení, posilujeme pozitivní vztah k učení a připravujeme ho na celoživotní vzdělávání.

Vedeme žáky k plánování, organizování a vyhodnocování jejich činností.

Motivujeme k učení – snažíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k porovnávání odborných názorů, mediálních tvrzení a vlastních praktických zkušeností a k vyvozování optimálních praktických postupů v rámci svých možností.

Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit, vedeme je k hledání různých přijatelných způsobů dosažení cíle.

Podporujeme při řešení problémů týmovou spolupráci a využívání moderní techniky.

Kompetence komunikativní

Nabízíme žákům dostatek možností k porozumění textů a obrazových materiálů.

Při komunikaci ve výuce vyžadujeme souvislé odpovědi na zadané otázky, vedeme žáky k používání odborné terminologie a kulturního slovníku /např. v souvislosti se sexualitou/.

Umožňujeme žákům poznávat základní symboly a značky a vedeme je k jejich užívání.

Vedeme žáky k formulování vlastních názorů podložených logickými argumenty. Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v běžných, ale i v obtížných a ohrožujících situacích.

Učíme žáky naslouchat druhým.

Kompetence sociální a personální

Minimalizujeme frontální výuku a zařazujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování. Navozujeme tak dostatek situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka a rozvíjí pozitivní sebedůvěru a vědomí vlastních možností.

Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

Vedeme žáky, aby hodnotili práci týmu, význam a kvalitu své práce pro tým i práci ostatních členů týmu.

Podporujeme vzájemnou pomoc žáků a vytváříme situace, kdy se žáci potřebují.

Vyžadujeme dodržování pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

Kompetence občanské

Nabízíme žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících s osobním, partnerským, pracovním i občanským životem i dostatek modelových situací k procvičování praktických dovedností ochránit zdraví své i jiných v krizových situacích, v situacích hrubého zacházení, násilí apod.

Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity /kulturní, sportovní, rekreační/ jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.

Vyžadujeme dodržování pravidel chování.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, každou kvalitní práci pochválíme. Vedeme žáky k dodržování pravidel, ochraně zdraví, k plnění závazků a povinností.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - individuálně rozliší činnosti, při kterých čas utíká rychle/pomalů a zdůvodní - uvede příklady, jak je život lidí spojen s přírodními cykly - orientuje se v kalendáři - uvede příklady kulturních tradic a zdůvodní, proč je dobré je udržovat - vysvětlí význam vzdělání pro vlastní vývoj a budoucí život v dospělosti - objasní pojem pravidlo - respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky - posoudí výhody vzájemné spolupráce lidí - popíše zásady racionální přípravy na vyučování - určí, jaký způsob učení mu/jí nejlépe	Člověk v rytmu času - čas - cyklus dne, týdne, roku - kalendář Život ve škole - škola – základ života - pravidla školního života - umění učit se	VDO 2 VMEGS 1 MKV 1, 2, 3, 4, 5 OSV 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 1, 2, 3, 4 MKV 2, 5

vyhovuje - rozlišuje způsoby chování charakteristické pro šikanu - uvede účelné způsoby chování v případě šikanování - ve skupině diskutuje o pravidlech zaměřených proti šikaně, přijatá pravidla respektuje - v modelové situaci komunikuje se službami poskytujícími anonymní poradenskou službu - seznámí se s legislativou týkající se šikanování - vlastními slovy vysvětlí pojem právo - uvede příklady práv dětí - ve skupině diskutuje o souvislostech mezi právy a povinnostmi - v textu vyhledá příklady porušování práv dětí, určí, která práva jsou porušována	Způsoby chování v krizových situacích - projevy násilí - jak se bránit - linka důvěry, krizová centra - legislativa a šikana Miniúvod do lidských práv - práva dětí - práva a povinnosti - porušování práv dětí	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 1, 2, 3 MKV 1, 2, 3, 5 MV 5 OSV 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2, 4 MKV 1, 2, 3, 4, 5
--	---	---

- vysvětlí pojem zdraví - uvědomuje si, že zdraví má pro každého jedinečnou podobu - na příkladech vysvětlí souvislosti mezi jednotlivými složkami zdraví - vyjmenuje zásady zdravého způsobu života - vysvětlí pojem denní režim - uvede na příkladech, jak efektivně pracovat s biorytmy - sestaví vlastní denní/týdenní/ rozvrh činností a diskutuje ho z hlediska zdravého způsobu života - uvede příklady vhodně a nevhodně využitého volného času - rozliší aktivní a pasivní trávení volného času - uvede, jaké koníčky a sporty provozuje - zhodnotí význam pohybových aktivit pro zdraví člověka - v rámci svých možností zařazuje do denního režimu pohybové aktivity - ve skupině diskutuje o tom, co dělá/nedělá pro své zdraví	Já a moje zdraví - zdraví - zdravý způsob života - denní režim, biorytmy - volný čas - pohybové činnosti v denním rytmu	OSV 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11 EV 3, 4 MV 5
---	---	---

- vyjmenuje typy rodin - uvede rozdíly mezi rodinou harmonickou a disharmonickou, posoudí jejich vliv na vývoj jedince - rozlišuje užší a širší příbuzenské vztahy - vytvoří jednoduchý rodokmen vlastní rodiny - uvede nejdůležitější hodnoty domova - vysvětlí pojem role a popíše role, které v životě zastává - objasní rozdělení rolí v našich rodinách, ale nechápe ho dogmaticky - vyjmenuje funkce rodiny a na příkladech je vysvětlí - rozpozná situace ohrožující jeho bezpečnost - v modelových situacích volí vhodné způsoby jednání s cizími lidmi - vyjmenuje důležitá telefonní čísla - vysvětlí pojem náhradní rodinná výchova a vyjmenuje formy, kterými je v ČR realizována	Domov a rodina - rodina, typy rodiny - vztahy v rodině - příbuzenské vztahy - hodnota domova - role členů rodiny - funkce rodiny - rodina – ostrov bezpečí - náhradní rodinná výchova Obec - naše obec	OSV 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2 VMEGS 2 MKV 2
--	---	---

- na příkladech rozliší záležitosti týkající se státní správy a samosprávy - uvede jméno starosty a sestaví seznam členů zastupitelstva a rady - popíše, čím se zabývá OÚ a s jakými problémy se na něj můžeme obracet - ve skupině vytvoří propagační materiál obce /plánek, významná místa, památky, rodáci/	- obecní zřízení - významná místa obce, památky, rodáci, okolí	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 3, 4 MV 6, 7
- vysvětlí pojem hodnota, žebříček hodnot - sestaví vlastní žebříček hodnot a porovná ho s žebříčkem hodnot spolužáků - vysvětlí, proč se pořadí hodnot liší - ve skupině vytvoří seznam negativních následků kouření a tyto rozdělí na krátkodobé, dlouhodobé a sociální - objasní pojem pasivní kouření - uskuteční rozhovor s dospělákem na téma kouření - ve skupině hodnotí výsledky ankety dospělých - uvede důvody, proč lidé kouří a nabídne náhradní činnosti	Kouření a já - pozitivní životní cíle a hodnoty - kouření a zdraví - proč lidé kouří - odmítání - reklama kouření - kouření a zákon	OSV 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2 MKV 2 MV 1, 4, 5

- předvede způsoby odmítání v modelových situacích - uvede na konkrétních příkladech lživost reklamních triků - orientuje se v legislativě omezující kouření - uvede pohlavní rozdíly mezi M a Ž - popíše pohlavní orgány M a Ž - používá v souvislosti se sexualitou kulturní slovník a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - popíše a respektuje změny probíhající v období dospívání a vhodně na ně reaguje - uplatňuje návyky osobní a intimní hygieny s ohledem na zdraví a prevenci - rozliší vlastnosti a chování, které je definováno jako M a Ž, nechápe je dogmaticky - vysvětlí pojem sociální role	Dospívání - změny v období dospívání - pohlavní orgány /anatomie, fyziologie/ - hygiena - role CH/M, role D/Ž	OSV 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vlastními slovy objasní pojmy vlast, stát - přečte alespoň jednu pověst - na časovou přímku zaznamená významné události našich dějin - seznámí se s přírodním a kulturním bohatstvím České republiky - uvede hlavní jazykové skupiny v Evropě, rozliší slovanské, germánské a románské jazyky, uvede příklady - v ukázkách rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk /slang, nářečí, obec. čeština/ - vyjmenuje a popíše státní symboly - vysvětlí význam státních symbolů, uvede příklady příležitostí, při kterých se používají - objasní pojmy národ, emigrace, migrace, exil - vysvětlí příčiny emigrace	Naše vlast - vlast, stát - pověsti o počátcích českého národa - historické mezníky - národní bohatství - mateřský jazyk - státní symboly - kdo je u nás doma	OSV 5, 7, 11 VDO 2 VMEGS 1, 2 MKV 1, 2, 3, 4, 5 EV 4 MV 6

- v Listině základních práv a svobod vyhledá práva národnostních a etnických menšin - rozliší a na příkladech uvede rozdíly mezi pojmy vlastenectví a nacionalismus - vysvětlí pojmy intolerance, rasismus, xenofobie, diskriminace a na konkrétních příkladech doloží nebezpečnost těchto projevů pro společnost	Majetek v našem životě - naše potřeby - majetek a vlastnictví - hospodaření s penězi a majetkem - rozpočet domácnosti - ochrana majetku, vlastnictví	OSV 2, 11 VDO 1, 2, 4 EV 4
---	---	---

bezpečné chování - cíleně používá bezpečnostní a ochranné prvky – jako chodec, cyklista, „inlinista“ .../ - uvede příklady pozitivních a negativních vlivů ŽP na zdraví člověka/sluneční záření, smog, voda, hluk, osvětlení, teplota .../ - rozlišuje mezi běžnými, infekčními a civilizačními chorobami a aktivně se proti nim brání - vyjmenuje civilizační choroby a způsoby, jak jim předcházet - uvede příklady infekčních onemocnění - objasní přenos infekčních onemocnění a způsoby, jak šíření infekce zabránit - vyhledá, proti jakým infekčním chorobám je očkován - uplatňuje základní zásady pro ukládání a užívání léků	Způsoby chování v krizových situacích - komunikace prostřednictvím elektronických médií - projevy kyberšikany - ochrana před kyberšikanou	OSV 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11 VDO 1, 2 MKV 2
--	--	---

internetu - porovnává různé podoby kultury - vyjmenuje některé kulturní instituce - vysvětlí přínos kulturních institucí v místě bydliště - uvede své vlastní kulturní aktivity - vyjmenuje základní světová monoteistická náboženství - vysvětlí, jaký význam má znalost příslušné kultury ve styku s lidmi této kultury - vysvětlí pojem náboženská tolerance a svoboda - objasní význam dodržování pravidel společenského styku a kulturního chování pro svůj vlastní život - v modelových situacích prokáže znalost základních pravidel společenského chování /pozdrav, představování, oslovení .../	Člověk a kultura - kultura - kulturní instituce - víra a náboženství - nejstarší formy náboženství - základní pravidla společenského chování	OSV 2, 5, 7, 8, 9, 11 VDO 2 MKV 1, 2, 3, 5 EV 4 MV 1, 5
---	--	--

- popíše změny probíhající v období dospívání - v textu vyhledá problémy charakteristické pro dospívání a uvede možné způsoby, jak jim předcházet a jak je vhodně řešit - vyjmenuje etapy vývoje člověka a jednotlivá životní období charakterizuje - výtvarně ztvární svou dosavadní cestu životem, zaznamená významné události - používá kulturní slovník v souvislosti se sexualitou - uplatňuje zásady tolerance k osobám s odlišnou sexuální orientací - navrhuje možnosti, jak se bránit lidem se sexuálními deviacemi - rozlišuje pojmy láska, zamilovanost, sex, sexualita - vysvětlí pojem škodlivé chování, obtěžování, sexuální obtěžování - posoudí dopad tohoto chování na ostatní lidi a na sebe - uvede, co může dělat, je-li obtěžován	Člověk a dospívání - proměny člověka v období dospívání - lidský život v proměnách času - lidská sexualita, láska - poruchy pohlavní identity - obtěžování, sexuální obtěžování	OSV 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2, 4 MKV 2, 5 MV 5
--	---	---

- diskutuje o příčinách dopravních nehod a o jejich předcházení, argumentuje pro správné řešení situací - rozlišuje mezi závažnými a méně závažnými zraněními - předvede základní způsoby poskytnutí 1. pomoci - uvede příklady lidské solidarity, vyjádří možnosti, jak může pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	- činnost po mimořádné události - prevence vzniku mimořádných událost - rizika silniční a železniční dopravy - 1. pomoc - solidarita	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vysvětlí pojem právo a morálka - v konkrétních příkladech posuzuje, zda se jedná o protiprávní nebo nemorální jednání - vysvětlí pojmy právní vztah, právní řád, právní způsobilost - rozlišuje účastníky právních vztahů a jejich práva a povinnosti - objasní význam určitého právního vědomí pro svůj život - vysvětlí pojem stát a vyjmenuje jeho znaky - v modelových situacích posuzuje demokratické a nedemokratické jednání - na příkladech známých států rozliší republiku, monarchii, demokracii, diktaturu - vlastními slovy vysvětlí, co je ústava - pracuje s Ústavou ČR a vyhledává v ní	Člověk, stát a právo - právo a morálka - systém práva - znaky státu - typy a formy státu - demokracie - Ústava ČR - složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu - orgány státní správy - volby a volební systém ČR	OSV 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 1, 2, 3, 4 VMEGS 1

informace o jednotlivých složkách státní moci a správy, porovnává, jaké úkoly plní jejich orgány a instituce, zjišťuje jejich strukturu - vyloží smysl voleb v demokratických státech a vysvětlí, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat život občanů - uvede příklady základních práv a svobod každého člověka a dokumentů upravujících lidská práva - vyhledá příklady porušování lidských práv - zjistí z dostupných pramenů základní informace o OSN - objasní pojmy tolerance, intolerance, rasismus, nacionalismus, xenofobie, antisemitismus - rozlišuje, ve kterých oblastech společenského života se uplatňuje právo občanské, pracovní, rodinné, trestní ... - vysvětlí pojem občanství a vyjmenuje některá občanská práva a povinnosti, rozumí povinností občana při	Lidská práva - základní práva a svobody - Všeobecná deklarace lidských práv - problémy v oblasti lidských práv - OSN Občan a právo - státní občanství - majetek, vlastnictví - smlouvy - základní práva spotřebitele - právní ochrana občanů	OSV 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 1, 2, 4 MKV 1, 2, 3, 4, 5 OSV 1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 1, 2, 3, 4 MKV 1, 2, 3, 5
---	--	--

zajišťování obrany státu - uvede, ve kterých dokumentech může vyhledat informace o občanskoprávních vztazích - vysvětlí pojem vlastnické právo a uvede možnosti jeho ochrany - vysvětlí, co je to smlouva, jak vzniká jaká práva a povinnosti z ní vyplývají - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele, respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí - v modelové situaci předvede reklamaci vadného zboží - uvede příklady protispolečenských činů a možné důsledky tohoto jednání - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, popíše, jaké možné sankce z nich pro člověka vyplývají - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - vysvětlí, jaký význam a úlohu mají orgány právní ochrany občanů - orientuje se v trestně právní problematice návykových látek	- druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce - kriminalita mládeže	
--	---	--

- vysvětlí, za jakých podmínek může člověk uzavřít manželství - uvede, jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manželi a mezi rodiči a dětmi - objasní, jaký význam má zodpovědný výběr životního partnera - vyjmenuje vlastnosti důležité pro partnerský život - uvede příklady možných důsledků předčasně /neuváženě/ založené rodiny - spojuje význam sexuality především s perspektivním vztahem, manželstvím, založením rodiny a plánovaným rodičovstvím - vymezí a vysvětlí rizika předčasněho a nechráněného pohlavního styku - pojmenuje způsoby ochrany proti nechtěnému početí - orientuje se ve vhodnosti použití způsobů antikoncepce - vyjádří vlastní názor k pořadům v médiích, které ukazují lásku a rodičovství ve zkreslené podobě - na příkladech vysvětlí vztah mezi	Člověk a rodinný život - rodina, manželství a zákony - volba partnera - problémy těhotenství a rodičovství mladistvých - plánované rodičovství, antikoncepce	OSV 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2 MKV 1, 2, 3, 4, 5 MV2, 5
---	--	--

jednotlivými složkami zdraví - dává do souvislosti rizika zneužívání návykových látek s ohrožením zdraví - popíše rizika poškození zdraví v důsledku zneužívání návykových látek /tělesné, duševní, sociální ...zdraví/ - uvědomuje si mechanismy vzniku závislosti - vysvětlí souvislosti mezi zneužíváním návykových látek a bezpečností silničního provozu, možností úrazu v zaměstnání, při sportu ... - vysvětlí souvislosti mezi injekční aplikací drogy a možností nákazy virem HIV - rozpozná taktiky reklamních agentur na alkoholické nápoje a vysvětlí nepravdivost informací - v modelových situacích nacvičuje rozhodování v souvislosti s návykovými látkami - orientuje se v nabídce specializované pomoci – krizová centra, ordinace AT, linky důvěry ... - vyjmenuje nejzávažnější globální	Rizika závislosti - zdravý způsob života - životní styl a návykové látky - nebezpečí užívání návykových látek - propagace alkoholu formou reklamy - rozhodování, odmítání - centra odborné pomoci	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2, 4 MKV 2 EV 4 MV 2, 5, 4, 6, 7
---	--	---

problémy současnosti, popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva - na konkrétních příkladech objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - vyjmenuje některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občana EU i možných způsobů jejich uplatňování - objasní pojem globalizace, uvede projevy globalizace - uvede příklady mezinárodního terorismu, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	Svět kolem nás - globální problémy světa, včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení - odpovědnost člověka za osud Země - mezinárodní spolupráce - významné mezinárodní organizace/Rada Evropy, NATO, OSN aj./ - evropská integrace, EU - globalizace	OSV 11 VMEGS 1, 2, 3 MKV 1, 2, 3, 4, 5 EV 2, 3, 4 MV 1, 5
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - respektuje odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby chování i myšlení, je tolerantní k menšinám - rozpozná projevy masové nesnášenlivosti a vysvětlí, k jakým důsledkům může vést - uvede příklady příčin a situací, v nichž mohou mezi lidmi vznikat vzájemné neshody a konflikty - přijímá přátelství jiných lidí a sám přátelství poskytuje - vysvětlí význam přátelství v životě člověka - uplatňuje vhodné způsoby řešení neshod - uplatňuje vhodné způsoby komunikace v různých životních situacích - navrhuje způsoby pomoci lidem v nouzi a v případě pomoci jim dokáže přiměřeně pomáhat	Člověk hledá společenství - lidská setkání - podobnosti a odlišnosti lidí - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi - problémy lidské nesnášenlivosti - vztahy mezi lidmi - komunikace - lidská solidarita	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 2 MKV 1, 2, 3, 5 MV 5

- vysvětlí, proč je důležitá vzájemná solidarita mezi lidmi v situacích ohrožení - vysvětlí význam pojmu osobnost z psychologického a sociologického hlediska - uvede, co vytváří rozdílnost jednotlivých osobností - vyjmenuje některé kladné a záporné vlastnosti člověka a vysvětlí, proč je důležité rozvíjet dobré stránky osobnosti a potlačovat špatné - objasní pojmy charakter, svědomí, altruismus, egoismus - vysvětlí pojmy sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí - popíše rozdíly mezi zdravým sebevědomím a přehnaným sebevědomím - uvědomí si význam vůle - posiluje své volní jednání - pojmenuje některé emoce, hledá jejich příčiny, popíše, jak se projevují - vyjmenuje, které sociální role zastává a co tyto role od něj vyžadují	Člověk hledá sám sebe - člověk jako osobnost - charakter, vlastnosti, svědomí - sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí - vůle, volní jednání - emoce - sociální role - životní cíle, plánování života - smysl lidského života	OSV 1, 2, 3, 4, 10, 11
--	--	-------------------------------

- ve skupině diskutuje o životních cílech a navrhuje cesty k jejich realizaci - na příkladech známých osobností vysvětlí pojem smysl lidského života a zdůvodní, proč je dobré konat dobro z hlediska osobního i obecného prospěchu - rozliší pojmy ekonomie a ekonomika - na příkladu chování kupujících a prodávajících objasní podstatu fungování trhu - vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - vysvětlí, co je to inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz - vysvětlí vznik peněz - vyjmenuje funkce peněz - uvede příklady různých způsobů hotovostního a bezhotovostního placení - posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení - objasní přednosti a rizika používání	Hospodaření - tržní hospodářství, tvorba ceny, inflace - peníze - rozpočet státu, typy rozpočtu, jejich odlišnosti, význam daní - banky a jejich služby - sociální politika státu	VDO 4 ..
---	--	------------------------

platebních karet a rozdíly mezi debetní a kreditní kartou - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje - uvede příklady příspěvků a dávek, které získávají občané od státu - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí občanům - vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým - na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky - hledá možnosti, jak řešit deficit na straně příjmů a výdajů - uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků - porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících prostředků - uvede možnosti různých typů pojištění - rozlišuje mezi zdravými a méně zdravými potravinami - vyjmenuje zásady zdravé výživy	Výživa jako součást životního stylu	
--	--	--

- vyjmenuje základní složky potravy - dává potřebu živin do souvislosti se správnou funkcí jednotlivých orgánů - vyjmenuje faktory ovlivňující příjem energie - objasní pomocí potravinové pyramidy doporučený denní příjem jednotlivých druhů potravin - argumentuje proti konzumaci sladkých, tučných, slaných pokrmů - vysvětlí souvislosti mezi nezdravou výživou a rozvojem civilizačních chorob - vysvětlí nutnost dodržování pitného režimu z hlediska zdraví - rozlišuje vhodné a nevhodné nápoje - vyjmenuje pravidla pro sestavování jídelníčku - sestaví jídelníček, který bude vyhovovat zásadám zdravé výživy - posoudí přednosti a nedostatky některých alternativních výživových směrů - uvede rizika častého užívání rychlého občerstvení - posoudí vhodnost jednotlivých technologických úprav potravin v souvislosti se zdravím	- zdravý způsob života - zásady zdravé výživy - složky potravy - pyramida výživy - výživa a civilizační choroby - stravovací a pitný režim - sestavování jídelníčku - alternativní směry ve výživě - pokrmy typu „fast food“ - hygiena výživy, zpracování potravin - nabídka a propagace potravinových výrobků - poruchy příjmu potravy	OSV 2, 3, 8, 10, 11 MKV 2 EV 4 MV 1, 4, 5
---	---	---

- diskutuje o reklamě na potraviny z hlediska její věrohodnosti - vysvětlí rizika spojená s poruchami příjmu potravy - uvede, kde hledat odbornou pomoc v případě poruch příjmu potravy - uvede zásady odpovědného sexuálního chování ve vztahu ke zdraví, etice a životním cílům mladých lidí - argumentuje pro odložení pohlavního života do doby plné zralosti - uvede zdravotní rizika nechráněného pohlavního styku - rozhoduje se odpovědně ve vztahu k opačnému pohlaví - vysvětlí riziko střídání partnerů - vysvětlí, proč organismus dospívající dívky není biologicky zralý pro těhotenství a porod - vyjmenuje nejčastější choroby přenosné pohlavním stykem a vysvětlí, jak se před nimi chránit - objasní, jak dochází k přenosu viru HIV a co se děje po proniknutí infekce do	Sexuální výchova - předčasná sexuální zkušenost a její rizika - choroby přenosné krví a sexuálním kontaktem - rizikové chování, promiskuita - základní principy odpovědného sexuálního chování - osobní bezpečí - pracoviště odborné pomoci	OSV 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 VDO 2 MKV 2 MV 1, 5
---	--	---

organismu - popíše způsoby ochrany před AIDS - zdůvodní preventivní opatření boje proti šíření HIV - uvede, kde v případě problémů může vyhledat odbornou pomoc - respektuje odlišné přístupy k sexualitě ovlivněné odlišnou kulturou a vírou - vysvětlí pojem sexuální deviace, uvede příklady - objasní pojem nucená prostituce, obchod se ženami a popíše, jak se před těmito jevy může chránit		
--	--	--

5. 9. FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu Fyzika je realizován obsah vzdělávací oblasti člověk a příroda – obor Fyzika. Vyučovací předmět Fyzika žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovedností žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické praxi. Předmět Fyzika seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je popřípadě ovlivňovat a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Cílové zaměření předmětu

Výuka směřuje:

- k podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problému a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva
- k vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- k získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních měření, experimentů a pozorování.

Časová dotace předmětu, místo realizace

Předmět Fyzika je vyučován jako samostatný předmět s časovou dotací v 6. ročníku 1 hodina týdně, v 7. – 9. ročníku 2 hodiny týdně. Vyučovací předmět Fyzika je zpravidla vyučován v odborné učebně fyziky a chemie popřípadě v kmenových třídách. Výuka fyziky ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy a mimo budovu školy. Předmět svým charakterem velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (chemie, přírodopis, zeměpis, člověk a svět práce a jiné) a do povinně vyučovaného tématu Ochrana člověka za mimořádných situací.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka fyziky přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vyhledávání, třídění a propojování informací
- používání odborné terminologie
- samostatné měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- nalézání souvislostí mezi získanými daty
- podporování používání výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

- podporování samostatnosti, tvořivosti a logického myšlení

- učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat
- podporování netradičních (originálních) způsobů řešení
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních jevů

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- učitel vede žáky k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- navozování situací vedoucích k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci
- rozvíjení schopnosti žáků zastávat v týmu různé role

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- učitel vede žáky k odpovědnosti za své zdraví a za zachování životního prostředí
- učitel podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- učitel učí žáky poskytnout účinnou první pomoc

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními
- učitel vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učitel vede žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností a poznání, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika.

Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět.

Environmentální výchova – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí.

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností - rozhodne, které věci jsou z látky pevné, kapalné nebo plynné - nalezne společné a rozdílné vlastnosti kapalin, plynů a pevných látek - uvede příklady využití vlastností látek - změří sílu, např. tahovou sílu ruky, gravitační sílu Země - experimentem prokáže vzájemné přitahování a odpuzování zeledrovaných těles a tento jev vysvětlí - popíše póly magnetu a stanoví, jaké póly magnetu se vzájemně přitahují a jaké se odpuzují - znázorní průběh indukčních čar magnetického pole tyčového magnetu - popíše magnetické pole Země a uvede příklad jeho využití - změří délku předmětu vhodně zvoleným měřidlem, objem tělesa odměrným válcem	Vlastnosti látek a těles - tělesa a látky - vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek - síla, gravitační síla, měření síly - gravitační pole - elektrické vlastnosti látek - magnetické vlastnosti látek Měření fyzikálních veličin - měření délky	OSV 1, 9 EV 2

a hmotnost tělesa na vahách - vzájemně převádí běžně používané jednotky téže veličiny - určí hustotu látky měřením hmotnosti a objemu tělesa, a výpočtem pomocí vztahu $\rho = m/V \text{ resp. } \rho = \frac{m}{V}$ - zjistí hustotu látky v tabulkách - vypočte hmotnost tělesa z jeho objemu a hustoty látky, ze které je těleso - odhadne a změří dobu trvání děje - převádí údaje o čase v různých jednotkách - uvede příklad změny délky nebo objemu tělesa při změně teploty - vysvětlí princip měření teploty teploměrem - změří teplotu i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek - změří změny teploty (kapaliny, vzduchu) s časem a zaznamená je tabulkou a grafem	- měření objemu - měření hmotnosti - hustota - měření času - měření teploty	OSV 1 MV 1 EV 2
--	---	--------------------------------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností - rozhodne, zda se těleso vzhledem k jinému tělesu pohybuje, nebo je v klidu - určí trajektorii konkrétního pohybu tělesa a rozhodne, zda je pohyb přímočarý nebo křivočarý - rozliší rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - určí rychlost rovnoměrného pohybu - má představu o jednotkách rychlosti a odhadne velikost rychlostí běžných pohybů (chůze, jízda autem) - vyjádří rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti - vypočte dráhu rovnoměrného pohybu - vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a vyčte z něj hodnoty času a rychlosti - vypočte průměrnou rychlost pohybu z daných údajů - změří dráhu a dobu určitého pohybu a vypočte jeho průměrnou rychlost	Pohyb tělesa - klid a pohyb tělesa - trajektorie a dráha - druhy pohybu - pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný - rychlost rovnoměrného pohybu - dráha rovnoměrného pohybu - průměrná rychlost	OSV 9, 10

- změří velikost síly siloměrem - znázorní sílu graficky - určí gravitační sílu jakou Země působí na těleso o určité hmotnosti - určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného, opačného směru - vysvětlí, kdy dochází k rovnováze sil a určí jakou velikost má v tomto případě výslednice - experimentálně určí polohu těžiště, např. desky, tyče - rozhodne, zda je těleso v poloze stabilní nebo nestabilní - v jednoduchých případech předpoví, jaký bude pohyb tělesa nebo jeho změna, když zná sílu nebo výslednici sil, které na těleso působí - zdůvodní, proč je v konkrétní situaci těleso v klidu nebo v pohybu rovnoměrném přímočarém a určí síly působící na těleso, které jsou přítom v rovnováze - na příkladech ukáže, že silové působení těles je vždy vzájemné, že síly akce a reakce vznikají i zanikají současně, mají stejnou velikost a působí na různá tělesa (odliší je od sil v rovnováze)	Síla. Skládání sil - síla a její znázornění - jednotky síly - gravitační síla a hmotnost tělesa - měření síly - skládání sil stejného a opačného směru - rovnováha sil - těžiště tělesa Posuvné účinky síly, pohybové zákony - posuvné účinky síly na těleso a jejich souvislost s velikostí působící síly a hmotnosti tělesa - zákon setrvačnosti - zákon vzájemného působení těles	OSV 9
--	---	--------------

- rozhodne, zda je páka otáčivá kolem pevné osy v rovnovážné poloze - experimentem nebo výpočtem určí sílu nebo rameno síly tak, aby se páka dostala do rovnovážné polohy - uvede příklady užití páky v praxi a objasní výhodnost použití páky v daném případě - určí podmínku rovnováhy na kladce pevné a volné - uvede příklady využití kladek v praxi a ukáže jejich výhody - předpoví, jak se změní deformační účinky síly při změně velikosti síly nebo obsahu plochy na kterou působí - porovná tlaky vyvolané různými silami - určí tlak vyvolaný silou působící kolmo na určitou plochu - navrhne, jak lze v praktické situaci zvětšit nebo zmenšit tlak - v jednoduchém případě změří třecí sílu - porovná třecí síly působící mezi tělesy při různé tlakové síle, drsnosti ploch nebo obsahu stykových ploch - na konkrétních příkladech objasní, jak můžeme třecí sílu zvětšit (zmenšit)	Otáčivé účinky síly - rovnováha sil na páce - moment síly - užití páky - kladka pevná, kladka volná Deformační účinky síly - tlaková síla - tlak Tření	OSV 1, 9, 10
--	--	---------------------

- předvede pokus nebo popíše jev, který ukazuje, že při stlačení kapaliny nebo plynu vzroste tlak ve všech místech stejně - vysvětlí na příkladu z praxe princip hydraulického zařízení - porovná tlaky v různých hloubkách kapaliny, tlaky ve stejné hloubce dvou různých kapalin - použije vztah $p_h = h \cdot \rho \cdot g$ při řešení konkrétních problémů - určí pokusem i výpočtem velikost vztlakové síly působící na těleso v kapalině - předpoví, zda se bude těleso v kapalině potápět, vznášet či plovat, uvede příklady využití v praxi - pokusem prokáže existenci atmosférického tlaku vzduchu a vysvětlí příčiny jeho existence - porovná atmosférický tlak v různých výškách, popíše způsob měření atmosférického tlaku - uvede příklad prokazující existenci vztlakové síly, která působí na tělesa v plynu (např. v atmosféře), a uvede příklad jejího praktického využití - změří tlak plynu v uzavřené nádobě	- tření, třecí síla - měření třecí síly - tření v praxi Mechanické vlastnosti kapalin - přenos tlaku v kapalině (Pascalův zákon) - hydraulické zařízení - hydrostatický tlak - vztlaková síla, Archimédův zákon - potápění, plování a vznášení se těles v kapalině Mechanické vlastnosti plynů - atmosférický tlak a jeho měření - vztlaková síla působící na tělesa v plynech - tlak plynu v uzavřené nádobě a jeho	EV 3 EV 2 OSV 9
--	--	--------------------------------------

(např. v pneumatice kola) a rozhodne, zda je v nádobě přetlak nebo podtlak - rozliší zdroj světla a osvětlené těleso - rozhodne, zda dané prostředí je čiré, průhledné, průsvitné či neprůhledné - uvede velikost rychlosti světla ve vakuu a porovná ji s rychlostí světla v jiných prostředích - vysvětlí vznik stínu a vznik zatmění Slunce a Měsíce - využívá zákon odrazu světla na rozhraní dvou prostředí k řešení problémů a úloh a ke geometrické konstrukci obrazu rovinným zrcadlem - rozpozná duté a vypuklé zrcadlo, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost - popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na kulovém zrcadle a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení předmětu kulovým zrcadlem - uvede příklady využití kulových zrcadel	měření Světelné jevy - zdroje světla - rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích - přímočaré šíření světla - měsíční fáze - stín - zatmění Měsíce a Slunce - zákon odrazu světla - zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem	VDO 2
--	---	--------------

vyhození míče - uvede příklady jevů, které dokazují, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - popíše, jak teplota tělesa souvisí s rychlostí neuspořádaného pohybu částic tělesa, uvede příklady jevů nebo provede pokusy, které to dokládají - objasní vnitřní energii tělesa jako energii, která souvisí s energií částic, její součástí je celková pohybová energie všech částic v tělese - vysvětlí, jak se mění vnitřní energie tělesa s jeho teplotou - předvede pokusy na změnu vnitřní energie tělesa konáním práce (např. třením) nebo tepelnou výměnou - rozlišuje a správně používá pojmy teplo a teplota - v konkrétním příkladu tepelné výměny předpoví, jak se budou měnit teploty daných těles - vyhledá v tabulkách měrnou tepelnou kapacitu některých látek a vysvětlí její význam v praxi - určí teplo přijaté nebo odevzdané tělesem při tepelné výměně (bez změny skupenství)	Vnitřní energie. Teplo - částicové složení látek - vnitřní energie - změna vnitřní energie konáním práce - změna vnitřní energie tepelnou výměnou - teplo - měrná tepelná kapacita látky - určení tepla přijatého nebo odevzdaného při tepelné výměně - tepelná výměna prouděním - tepelné záření - využití energie slunečního záření	EV 2,3,4
---	--	-----------------

- v jednoduchých případech určí pokusem teplo odevzdané nebo přijaté při tepelné výměně - rozhodne, zda tepelná výměna probíhá vedením, prouděním nebo zářením, uvede příklady, jak ji lze v případě potřeby zlepšit nebo naopak omezit - porovná látky podle jejich tepelné vodivosti, uvede příklady jejich využití (tepelné izolace domu, bytu) - uvede příklady změn skupenství (tání, tuhnutí, vypařování, varu, kondenzace, sublimace a desublimace) z praktického života - z tabulek nalezne teploty tání látek a rozhodne, v jakém skupenství je těleso z dané látky při určité teplotě - nalezne v tabulkách měrné skupenské teplo dané látky a vysvětlí jeho význam - popíše pokus, který prokazuje zvětšení objemu vody při zmrznutí - objasní jev anomálie vody a uvede příklady jeho negativních důsledků (praskání potrubí, zdiva) - navrhne a pokusem ověří, jak lze zvětšit nebo zmenšit rychlost vypařování kapaliny, uvede praktické využití (např. sušení prádla) - předpoví, jak se změní teplota varu při zvětšení nebo zmenšení tlaku nad vroucí	Změny skupenství látek - tání a tuhnutí - vypařování - var - kapalnění - pístové spalovací motory	EV 3, 4
---	---	----------------

kapalinou, uveďte užití tohoto jevu - na konkrétních příkladech objasní, kdy nastává kapalnění vodní páry ve vzduchu - vysvětlí vznik mlhy, jinovatky a oblaků - popíše základní součásti spalovacích motorů a vysvětlí rozdíl mezi vznětovým a zážehovým motorem - rozhodne, zda se budou dvě elektricky nabitá tělesa přitahovat, či odpuzovat - vysvětlí elektrovaní těles vzájemným třením a princip uzemnění nabitého tělesa - pokusem prokáže existenci elektrického pole v okolí nabitého tělesa - sestaví jednoduchý elektrický obvod podle schématu - správně používá schématické značky a zakreslí schéma reálného obvodu - určí a pokusem ověří podmínky vedení proudu obvodem - experimentem rozhodne, zda je látka vodič nebo izolant - uveďte příklady spotřebičů, které využívají tepelné účinky el. proudu - objasní nebezpečí vzniku zkratu a	Elektrický náboj, elektrické pole - elektrovaní těles třením - elektrický náboj - vodič a izolant v elektrickém poli - siločáry elektrického pole Elektrický obvod, elektrický proud - elektrický proud	OSV 6, 7, 8
--	---	--------------------

možnosti ochrany před ním pomocí pojistky - rozhodne, zda v daném obvodu jsou splněny podmínky vzniku elektrického proudu a ověří jejich splnění pokusem - změří elektrický proud ampérmetrem v daném místě obvodu - změří elektrické napětí voltmetrem mezi dvěma místy obvodu (např. mezi svorkami žárovky) - určí výsledné napětí zdroje při zapojení několika článků za sebou - předpoví změnu proudu v kovovém vodiči při změně napětí mezi jeho konci - předpoví změnu proudu v obvodu, když se při stálém napětí zvětší nebo zmenší odpor rezistoru zapojeného v obvodu - vypočte jednu z veličin proud, napětí a odpor pro kovový vodič (spotřebič), jestliže zná zbývající dvě (aplikace Ohmova zákona) - z grafu závislosti proudu na napětí pro daný rezistor určí k danému proudu napětí, nebo k danému napětí proud, nebo odpor rezistoru - porovná odpor dvou kovových drátů, které se liší jen průřezem, nebo jen délkou, nebo jen materiálem - popíše, jak se mění odpor kovového vodiče s teplotou	- vodiče elektrického proudu - elektrické izolanty - tepelné účinky elektrického proudu - měření elektrického proudu - měření elektrického napětí - zdroje elektrického napětí - Ohmův zákon - elektrický odpor	EV 2, 3, 4
---	--	-------------------

- rozpozná podle reálného zapojení i podle schématu zapojení dvou spotřebičů za sebou a vedle sebe - předpoví, jak se změní proud v obvodu, když dva spotřebiče zapojíme místo sériově paralelně nebo naopak - rozhodne, jak je vhodné zapojit elektrické spotřebiče v domácnosti a uvede výhody své volby - objasní princip rezistoru s plynule proměnným odporem - určí elektrickou práci vykonanou za určitou dobu pro daný proud a napětí nebo určí elektrickou práci z elektrického příkonu spotřebiče a doby průchodu elektrického proudu - vyjádří elektrickou práci uvedenou ve Ws nebo v kWh v joulech - určí výkon elektrického proudu I ve vodiči mezi jehož konci je napětí U - porovná elektrickou energii spotřebovanou různými domácími spotřebiči za určitou dobu a odhadne cenu, kterou za tuto elektrickou energii zaplatí - určí ve svém okolí, popř. u některých hudebních nástrojů, co je zdrojem zvuku - vysvětlí, proč nezbytnou podmínkou	- závislost odporu na vlastnostech vodiče - výsledný odpor rezistorů zapojených za sebou a vedle sebe - regulace hodnoty proudu reostatem - reostat jako dělič napětí - elektrická práce - elektrická energie - výkon elektrického proudu	OSV 3, 4, 9
--	---	--------------------

šíření zvuku je látkové prostředí - na příkladu vnímání blesku a hromu porovná rychlost šíření zvuku ve vzduchu s rychlostí šíření světla ve vzduchu - pokusem dokáže, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet - pokusem ukáže význam rezonančních skříněk u hudebních nástrojů - uvede příklad využití poznatků o těchto jevech při zařizování divadel nebo přednáškových sálů - pro ochranu sluchu využívá poznatků, že hlasitost zvuku závisí na zdroji zvuku, vzdálenosti zdroje od našeho ucha, prostředí, v němž se zvuk šíří a na citlivosti sluchového ústrojí	Zvukové jevy - zdroje zvuku - šíření zvuku prostředím - rychlost šíření zvuku - výška tónu - ucho jako přijímač zvuku - rezonance, barva tónu - odraz zvuku, ozvěna - ochrana před nadměrným hlukem	EV 3, 4 OSV 7,11 VDO 2
--	--	---------------------------------------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností - pokusem prokáže existenci magnetického pole kolem cívky s elektrickým proudem a na příkladech z praxe objasní jeho využití v elektromagnetech - porovná vlastnosti permanentních magnetů a elektromagnetů - vysvětlí princip činnosti stejnosměrného elektromotoru - uvede příklady využití elektromotoru v praxi - předvede pokusem vznik indukovaného proudu v cínce a ukáže na čem závisí jeho hodnota a směr - objasní vznik střídavého proudu při otáčení magnetu v blízkosti cívky nebo otáčením cívky v magnetickém poli - z konkrétního grafu časového průběhu střídavého proudu (napětí) určí periodu střídavého proudu (napětí) a kmitočet střídavého proudu (napětí) - objasní princip činnosti alternátoru a popíše, jaké v něm probíhají přeměny	Magnetické pole cívky s proudem - magnetické pole cívky s proudem - elektromagnet - působení magnetického pole na cívku s proudem - elektromotor - elektromagnetická indukce Střídavý proud - vznik střídavého proudu	EV 2,3,4

energie - určí transformační poměr transformátoru, uvede příklady praktického využití transformace dolů a transformace nahoru - popíše a zdůvodní využití transformátoru v rozvodné elektrické síti - uvede příklady vedení elektrického proudu v kapalině a plynu - objasní mechanismus vedení elektrického proudu v kovech, v elektrolytech, v plynech - popíše podstatu blesku a objasní způsoby ochrany před bleskem - vysvětlí vznik elektrického oblouku a uvede příklad jeho využití v praxi - pokusem ukáže, jak se mění odpor termistoru při jeho zahřívání a odpor fotorezistoru při osvětlení - zapojí polovodičovou diodu v propustném a závěrném směru - vysvětlí význam uzemnění u domácích spotřebičů, např. u pračky - uvede příklad, jak může vzniknout zkrat v domácnosti, objasní, v čem je nebezpečí	- alternátor - transformátory - rozvodná elektrická síť Vedení elektrického proudu v kapalinách a plynech - elektrický proud v kovových vodičích - elektrický proud v kapalinách - elektrický proud v plynech Vedení elektrického proudu v polovodičích - elektrický proud v polovodičích	EV 2
--	---	-------------

zkratu a čím mu lze předcházet - řídí se základními pravidly pro bezpečné zacházení s elektrickými zařízeními - na obrázku sinusoidy znázorňující část vlny na vodě ukáže, co se rozumí vlnovou délkou - pro vlnění dané vlnové délky λ určí kmitočet f - popíše základní druhy elektromagnetických vln podle vlnové délky a uvede příklady jejich využití - uvede příklady využití mikrovln v denním životě - zdůvodní proč je nebezpečné přílišné opalování na slunci i v soláriu - objasní význam objevu rentgenového záření pro lékařství a další obory - na příkladech ukáže, kdy dochází k lomu světla ke kolmici a kdy k lomu od kolmice - uvede příklad úplného odrazu světla a objasní kdy může nastat - objasní lom světla na optickém hranolu a rozklad bílého světla optickým hranolem - vysvětlí proč a za jakých podmínek vzniká duha - rozpozná spojku a rozptylku, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost	Bezpečné zacházení s elektrickými zařízeními - elektrické spotřebiče v domácnosti - ochrana před úrazem elektrickým proudem Elektromagnetické záření - elektromagnetické vlny a záření - vlnová délka a kmitočet - zdroje záření Lom světla - lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí - úplný odraz světla	VMGES 2
---	---	----------------

(spojky a rozptylky) - popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na tenké spojce a rozptylce a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení tenkou čočkou - objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a podstatu jejich korekce - objasní princip zobrazení lupou a oční čočkou - rozpozná v jednoduchých případech vzájemnou přeměnu jedné formy energie na jinou a využívá těchto znalostí při objasňování procesů v přírodě a v praktickém životě - objasní pojmy jaderná síla, jaderná energie - určí co udává protonové číslo, nukleonové číslo - uvede příklady přirozených radionuklidů a umělých radionuklidů - vysvětlí pojem řetězová reakce - vysvětlí princip jaderného reaktoru - porovná výhody a nevýhody tepelné, vodní a jaderné elektrárny - popíše možnosti ochrany před jaderným zářením - - popíše z čeho se skládá sluneční soustava	- rozklad světla optickým hranolem - čočky - zobrazení předmětu tenkou čočkou - průchod paprsků význačného směru - optické vlastnosti oka - optické přístroje Energie a její přeměny - druhy energií - jaderná energie - jaderná síla - přirozené radionuklidy	EV 3
---	--	-------------

- vyjmenuje planety podle jejich vzrůstající vzdálenosti od Slunce - vysvětlí hlavní rozdíly mezi planetou a hvězdou - orientuje se v základních souhvězdích na obloze (Velký vůz, Malý vůz, Kasiopea, Orion) - umí použít k pozorování souhvězdí mapy hvězdné oblohy - sleduje ve sdělovacích prostředcích výzkum kosmu a má přehled o základních historických krocích v kosmonautice	- řetězová reakce - jaderný reaktor - jaderná elektrárna - ochrana před zářením Země a vesmír - Sluneční soustava - naše Galaxie - kosmonautika	EV 2,3,4 VDO 2 VEG 2 MV 1
--	--	---

5. 10. CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Chemie je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a příroda – obor Chemie. Předmět Chemie přináší základní poznatky spojené se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjet a prohlubovat poznatky, které již žáci získali v přírodovědných předmětech nižších ročníků, vést žáky k poznání chemie a přírodních věd jako systému, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
- umožnit žákům získat elementární dovednosti, vědomosti a návyky o bezpečném, účelném a ekonomickém zacházení s chemickými látkami, které jsou součástí jejich každodenního života
- vést žáky k pochopení, že bez základních znalostí o chemických látkách a jejich reakcích se člověk neobejde v žádné z oblastí své činnosti
- podporovat u žáků využití získaných poznatků v praxi, nezbytnost ochrany životního prostředí a vlastního zdraví

Časová dotace předmětu, místa realizace

Výuka předmětu Chemie bude probíhat zpravidla v učebně fyziky a chemie, je určena žákům 8. a 9. ročníku. Předmět má v obou ročnících vymezeny 2 hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Nabízíme žákům vhodné způsoby, metody a strategie, které jim přiblíží problematiku chemických dějů v přírodě. Žáky motivujeme k dalšímu studiu a celoživotnímu učení. Žáci získají základní informace, samostatně pozorují, experimentují, třídí fakta, vyhledávají informace, tvoří závěry. Kriticky hodnotí své výsledky, diskutují o nich.

Kompetence k řešení problémů

Navozujeme problémové situace, otázky, úkoly a vedeme žáky k pochopení, přemýšlení a řešení problému. Snažíme se o to, aby žáci využívali vyhledané informace, objevovali různá řešení, používali empirii, logiku a matematiku. Svá rozhodnutí by měli umět zdůvodnit, prodiskutovat, obhájit, zhodnotit. Vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních jevů.

Kompetence komunikativní

Nabízíme dostatek materiálu, aby žák mohl formulovat své myšlenky a názory. Žáky povedeme k umění naslouchat druhým, vhodně reagovat, argumentovat i obhajovat svůj názor.

Vyžadujeme souvislé odpovědi, odbornou terminologii (znalost vybraných chemických značek a názvosloví), používání tabulek pro chemiky apod. Vedeme žáky ke znalosti práce s textem, grafy i odbornou literaturou na přiměřené úrovni. Vedeme žáky k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.

Kompetence sociální a personální

Navozujeme dostatek situací, aby se žák podílel na utváření pracovních pravidel s pedagogem i se spolužáky. Vedeme žáky k diskusi ve skupině, k pochopení druhého, k vytváření sebevědomí i pocitu zodpovědnosti za tým.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k ohleduplnému jednání při zacházení s chemickým zařízením, a to vzhledem k šetrnosti, bezpečnosti práce i vůči životnímu prostředí. Podporujeme smysl pro tvořivost, procvičujeme situace možného ohrožení (ekologické havárie apod.). Vedeme žáky ke zvládnutí základů první pomoci při ohrožení zdraví.

Kompetence pracovní

Řídíme výuku tak, aby žák získal základní pracovní návyky a dovednosti potřebné pro práci s chemickými látkami. Důraz klademe na bezpečnost. Snažíme se o praktické využití znalostí v běžném životě, o pocit zodpovědného a ekologického počínání.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí.

Výchova demokratického občana – odpovědnost za své zdraví i za přístup k řešení ekologických otázek.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – orientace v evropském prostředí, globální dimenze, pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám.

Multikulturní výchova – poznávání a tolerování odlišností, neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti.

Environmentální výchova – pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí.

Mediální výchova – využívat potenciálních médií jako zdroje informací, kriticky je hodnotit.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Chemie

Chemie 8. ročník

Člověk a příroda

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – popíše stručný historický vývoj chemie od pravěku až po vznik moderní chemie – vysvětlí, co je předmětem chemie – objasní význam chemie pro každodenní život, rozvoj lidské společnosti, ochranu životního prostředí – uvede způsoby možného zneužití chemie a zaujme k nim svůj postoj – vyjmenuje příklady chemických výrobků – rozpozná látkové složení těles, která nás obklopují – rozdělí látky podle původu a skupenství – vysvětlí ekologickou a ekonomickou prospěšnost recyklace odpadu	I. ÚVOD DO CHEMIE Jak vznikla chemie Co je chemie Látky a tělesa	OSV 1 EV 1

– rozlišuje chemické a fyzikální děje – rozlišuje chemické látky a směsi, vyjmenuje složky běžných směsí – provede rozlišení složek minerální vody a žuly – definuje chemickou látku a směs – třídí směsi na stejnorodé a různorodé – charakterizuje stejnorodou a různorodou směs – třídí různorodé směsi, vyjmenuje příklady jednotlivých typů různorodých směsí – definuje složení roztoku – uvede běžné typy rozpouštědel – vyjádří složení roztoku hmotnostním zlomkem – rozliší koncentrované a zředěné roztoky – vypočítá složení roztoku – charakterizuje rozpustnost, nasycený	II. CHEMICKÉ LÁTKY A SMĚSI Rozlišujeme jednoduché látky a směsi Třídění směsí Roztoky Počítáme složení roztoků Rozpustnost látek	
---	--	--

– ovládá značky a názvy běžných chemických prvků – orientuje se v periodické soustavě chemických prvků – vysvětlí periodický zákon – charakterizuje chemickou vazbu – popíše vznik chemické vazby sdílením elektronů – definuje chemickou sloučeninu – objasní dělení sloučenin podle původu a podle počtu sloučených prvků – rozliší chemický vzorec a značku – vysvětlí vznik iontů z atomů přesunem elektronů – vysvětlí pojmy kation a anion – vysvětlí, co je chemická reakce, reaktanty a produkty – objasní zánik původních a vznik nových chemických vazeb při chemické reakci – rozliší reakci exotermickou a	Periodická soustava prvků Chemická vazba Chemické sloučeniny Ionty IV. CHEMICKÉ REAKCE	VMEGS 3
--	--	----------------

endotermickou – definuje zákon zachování hmotnosti – objasní zákon zachování hmotnosti na přeskupování atomů – přečte jednoduchou chemickou rovnici – upraví zápisy vybraných chemických reakcí na chemické rovnice – rozliší chemický rozklad a chemické slučování – charakterizuje látkové množství – vypočítá molární hmotnost prvku i sloučeniny – vypočítá látkovou koncentraci daného roztoku – vypočítá hmotnost a procentní zastoupení prvku ve sloučenině	Zákon zachování hmotnosti Chemické rovnice Rozdělení chemických reakcí Látkové množství Molární hmotnost Látková koncentrace Výpočty z chemických vzorců Výpočty z chemických rovnic	OSV 10
---	--	---------------

– s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu – třídí chemické prvky podle skupenství, výskytu a podle vlastností – rozliší v PSP hranici mezi kovy a nekovy – vyjmenuje základní vlastnosti kovů, nekovů a polokovů – provede srovnání vlastností kovů a nekovů – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti, výrobu a využití vodíku – vyjmenuje význačné sloučeniny vodíku – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti, výrobu a využití kyslíku – vyjmenuje význačné sloučeniny kyslíku – uvede výskyt, charakteristické	V. CHEMICKÉ PRVKY Rozdělení chemických prvků Vodík Kyslík Dusík Halogeny	EV 2, 3
--	---	----------------

vlastnosti, výrobu a využití dusíku – popíše oběh dusíku v přírodě – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti, výrobu a využití halogenů – vyjmenuje význačné sloučeniny halogenů – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti a využití uhlíku a síry – vyjmenuje význačné sloučeniny uhlíku a síry – uvede výskyt, vlastnosti a využití fosforu – vysvětlí znečištění vod sloučeninami fosforu – rozliší vlastnosti nekovů a polokovů – uvede výskyt, vlastnosti a využití křemíku – třídí kovy podle hustoty, stálosti na vzduchu a ve vlhku, dostupnosti a ceny	Uhlík a síra Fosfor Polokovy Kovy	OSV 10
---	---	---------------

– uvede základní slitiny – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti a využití železa, hliníku, mědi, zlata, stříbra, olova a rtuti – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti a využití alkalických kovů a kovů alkalických zemin – charakterizuje oxidační číslo a pravidlo o součtu oxidačních čísel ve vzorci – ovládá koncovky odpovídající kladným oxidačním číslům – definuje halogenidy – vytvoří vzorec z názvu a název ze vzorce halogenidu – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti a využití chloridu sodného – definuje oxidy a sulfidy – vytvoří vzorec z názvu a název ze vzorce oxidu a sulfidu – uvede výskyt, charakteristické vlastnosti a využití CO_2, CO, SO_2, CaO, SiO_2, Al_2O_3,	Alkalické kovy a kovy alkalických zemin VI. ANORGANICKÉ SLOUČENINY Úvod do názvosloví anorganických sloučenin Halogenidy Oxidy a sulfidy Hydroxidy	EV 4
---	--	-------------

– uvede praktický význam měření pH – vysvětlí neutralizaci – zapíše rovnici neutralizace známých kyselin a hydroxidů – uvede využití neutralizace v běžném životě – uvede příklady vzniku solí – vytvoří vzorec z názvu a název ze vzorce soli – chápe rozdíl mezi hydrogensolí a hydrátem soli – uvede vlastnosti a význam důležitých solí	Soli	
--	--------------------	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – popíše redoxní reakci, oxidaci a redukci, oxidační a redukční činidlo – doplní do rovnice redoxní reakce oxidační čísla atomů prvků – seznámí se s reakcí vybraných kovů s kyselinou chlorovodíkovou – uvede způsoby výroby kovů na principu redoxních reakcí – popíše elektrolýzu, podmínky elektrolýzy – objasní pojmy elektrolyt, elektroda, katoda a anoda – vyjmenuje příklady průmyslového využití elektrolýzy – popíše princip redoxních reakcí v galvanickém článku, jako zdroje elektrického proudu – objasní pojem koroze, ověří vliv	I. REDOXNÍ REAKCE Co jsou redoxní reakce Redoxní reakce kovů Elektrolytické děje	OSV 1

v modelových případech havárie – charakterizuje jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů energie – objasní výhody a nevýhody jejich využívání – charakterizuje organickou látku – zkoumá a popíše složení organické látky – rozliší podle vzorců látky anorganické a organické – popíše charakteristické vlastnosti organických látek – zná a dodržuje zásady bezpečnosti práce při manipulaci s organickými látkami – vyjmenuje přírodní zdroje organických sloučenin a rozdělí je na obnovitelné a neobnovitelné – uvede suroviny pro syntetickou výrobu organických sloučenin – objasní vaznost atomu uhlíku některých dalších prvků, které se	Obnovitelné zdroje energie III. ORGANICKÁ CHEMIE Organické látky a jejich složení Vlastnosti organických sloučenin Zdroje organických sloučenin Vazby v organických sloučeninách	EV 1
--	--	-------------

mohou na atomy uhlíku vázat – rozpozná a popíše tvary uhlíkatých řetězců – objasní vznik jednoduché, dvojné a trojné vazby mezi atomy uhlíku – znázorní vazby mezi atomy uhlíku a dalšími prvky – rozlišuje tři základní typy vzorců organických sloučenin – ze strukturního vzorce odvodí vzorec racionální a vypočítá vzorec sumární (molekulový) – třídí organické sloučeniny na uhlovodíky a deriváty uhlovodíků – rozlišuje ze vzorce uhlovodík a derivát uhlovodíku – definuje uhlovodíky – třídí uhlovodíky podle tvaru řetězce a typů vazeb – definuje alkany a cykloalkany – vytvoří vzorce základních nasycených uhlovodíků, odvodí ze vzorců jejich	Typy vzorců v organické chemii Rozdělení organických sloučenin IV. UHLOVODÍKY Uhlovodíky Uhlovodíky nasycené	VMEGS 3
---	--	----------------

– definuje hydroxyderiváty – třídí hydroxyderiváty na alkoholy a fenoly – uvede charakteristické vlastnosti a využití významných hydroxyderivátů – určí nebezpečnost hydroxyderivátů podle výstražných symbolů, upozorní na nebezpečí záměny methanolu s ethanolem – experimentálně porovná hustotu ethanolu s hustotou vody	Hydroxyderiváty	
– definuje karbonylové sloučeniny – třídí karbonylové sloučeniny na aldehydy a ketony – určí nebezpečnost karbonylových sloučenin podle výstražných symbolů – uvede charakteristické vlastnosti a využití významných karbonylových sloučenin	Karbonylové sloučeniny	
– definuje karboxylové kyseliny – uvede charakteristické vlastnosti a využití významných karboxylových kyselin – uvede příklady reakcí, při kterých	Karboxylové kyseliny Soli karboxylových kyselin	

vznikají soli karboxylových kyselin – uveďte využití solí karboxylových kyselin – vysvětlí vznik esteru reakcí karboxylové kyseliny s alkoholem – uveďte příklady využití esterů – popíše chemické složení živé hmoty – charakterizuje biogenní prvky a třídí je na makrobiogenní a mikrobiogenní – popíše průběh fotosyntézy – rozliší sacharidy, disacharidy a polysacharidy – uveďte výskyt a význam základních sacharidů, jejich vlastnosti a použití – definuje tuky – třídí tuky podle skupenství a původu – uveďte výskyt a význam tuků, jejich vlastnosti a použití – charakterizuje bílkoviny, objasní jejich	Estery VI. PŘÍRODNÍ LÁTKY Chemické složení organismů Cukry (sacharidy) Tuky (lipidy) Bílkoviny (proteiny)	
--	---	--

složení – uveďte výskyt a význam bílkovin, jejich vlastnosti – rozliší strukturní a regulační proteiny – uveďte příklady enzymů a hormonů a popíše jejich funkci – rozdělí vitamíny podle jejich rozpustnosti ve vodě a v tucích, uveďte příklady vitamínů, jejich zdroje a projevy jejich nedostatku – charakterizuje nukleové kyseliny – rozliší DNA a RNA – uveďte význam nukleových kyselin – vysvětlí pojmy potrava, živiny, potravinová pyramida, energetická rovnováha, výživová hodnota potravy – objasní význam dostatečného příjmu tekutin a vyvážené stravy – popíše způsoby konzervace potravin – vysvětlí pojmy hnojiva a pesticidy – rozdělí hnojiva podle původu a složení, vysvětlí význam základních biogenních prvků pro rostliny	Nukleové kyseliny VII. CHEMIE KOLEM NÁS Chemie a výživa Chemie a zemědělství	EV 1
---	--	-------------

– rozdělí pesticidy podle užití – popíše rizika nadměrného užití hnojiv a pesticidů – vysvětlí alternativní metody v zemědělství – vysvětlí pojmy léčiva, hygiena – vyjmenuje příklady léčiv, uvede rizika nevhodného užití léčiv – bezpečně zachází s léčivy, běžnými mycími a čisticími prostředky používanými v domácnosti – charakterizuje plasty a syntetická vlákna – uvede charakteristické vlastnosti a využití významných plastů a syntetických vláken – rozpozná názvy plastů, přírodních a syntetických vláken a uvede výhody i nevýhody jejich používání – posoudí vliv používání plastů a syntetických vláken na životní prostředí – charakterizuje biotechnologie	Chemie a zdraví Plasty a syntetická vlákna Biotechnologie	
---	---	--

5. 11. PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Přírodopis je realizován jako část obsahu vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Dalšími částmi dané oblasti jsou předměty Zeměpis, Fyzika a Chemie.

V předmětu se žáci učí hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomují užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Žáci by se měli naučit chápat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny a jedna bez druhé se neobejdou. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.

Cílové zaměření předmětu

- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním jevům
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
- podporuje rozvoj otevřeného, kritického a logického myšlení
- učí žáky aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
- vede k chápání souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních podmínkách a zdrojích.
- vede k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi.

Časová dotace předmětu, místo realizace

Předmět je vyučován jako samostatný předmět v 6., 8. a 9. ročníku v rozsahu 2 vyučovací hodiny týdně, v 7. ročníku v rozsahu 1 vyučovací hodina týdně.

Předmět je vyučován v odborné učebně, za pomoci demonstračních pomůcek jako jsou nástěnné obrazy, přírodní materiály, trvalé preparáty, videokazety, mikroskop, botanické a zoologické klíče a atlasy apod. Nedílnou součástí výuky jsou přírodovědné vycházky s pozorováním.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Přírodopisu přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vyhledávání, třídění a propojování informací.

Správné používání odborné terminologie.

Samostatné pozorování.

Kompetence k řešení problémů

Aplikace různých metod, vedoucích k řešení.

Vyhodnocování získaných informací, samostatné rozhodování.

Kompetence komunikativní

Prezentace, argumentace.

Práce ve skupině. Schopnost přijmout věcnou kritiku.

Kompetence sociální a personální

Práce ve skupině, sebedůvěra, pocit zodpovědnosti.

Kompetence občanské

Zodpovědný a angažovaný přístup v péči o vlastní zdraví, zdraví svých blízkých a v oblasti ochrany životního prostředí

Kompetence pracovní

Dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci.

Vlastní organizace práce.

Průřezová témata

Environmentální výchova – porozumění souvislostem v biosféře, vztahu člověk a prostředí, zachování biologické rovnováhy.

Osobnostní a sociální výchova – evoluce lidského chování, zvířecí a lidská komunikace, seberegulující jednání.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – evropská a globální dimenze v základech ekologie, vědomí souvislostí.

Multikulturní výchova – vzájemné respektování odlišností.

Výchova demokratického občana – odpovědné jednání, zodpovědnost za své zdraví, angažovaný přístup k ochraně životního prostředí

Mediální výchova – komunikace a kooperace, kritické čtení, schopnost tvorby vlastního názoru.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vymezí základní projevy a podmínky života, uvede jejich význam - zhodnotí vliv jednotlivých sfér na vznik a vývoj člověka - popíše buňku, vysvětlí funkci organel - vysvětlí rozdíl mezi rostlinnou a živočišnou buňkou, objasní jejich význam a vzájemné vztahy - objasní rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady - vysvětlí pojmy: pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus - rozliší rozdíl mezi bakterií a virem - posoudí význam virů a bakterií v přírodě a pro člověka - vysvětlí nezbytnost jednotlivých složek v potravním řetězci	Vznik života na Zemi, projevy a podmínky života na Zemi. Význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka Stavební jednotky živého světa Vzájemné vztahy organismů v přírodě Význam a zásady třídění organismů	EV 1 EV 2 EV 4

- objasní význam řas a rozliší vybrané zástupce		
- rozpozná naše nejznámější houby - popíše zásady sběru hub a první pomoc při otravě houbami - porovná různé způsoby výživy hub, jejich místo v přírodě	Řasy Houby	
- objasní význam a funkci soužití dvou organismů ve stélce lišejníků - vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin		
- rozliší a porovná skupiny rostlin a živočichů podle společných znaků - zařadí rostliny a živočichy do jednotlivých taxonomických skupin	Lišejníky	
- rozezná organismy užitečné, užitkové a škodlivé z hlediska člověka	Systém živočichů Nižší živočichové Člověk a příroda, ekosystém Zásahy člověka, ochrana přírody	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vysvětlí význam a zásady třídění organismů, chápe vzájemné vztahy a vazby mezi nimi - zařadí rostliny a živočichy do jednotlivých taxonomických skupin - posoudí užitečnost, užitkovost a škodlivost organismů z hlediska člověka - vysvětlí vývoj rostlin - rozpozná významné zástupce jednotlivých čeledí - vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla - objasní význam lesa a najde způsoby jeho ochrany - vysvětlí význam lučních porostů - používá atlasy a zjednodušené klíče rostlin.	Význam a zásady třídění organismů Obratlovci, obojživelníci, plazi, ptáci Systém rostlin Rozpoznávání a zařazování Využití, ochrana, výskyt Ekosystém les Ekosystém louka	EV 1 EV 2

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - Dokáže popsat znaky savců - Vyjmenuje základní řády - Zná způsob chovu domácích zvířat - Zná zásady bezpečného chování se vůči zvířatům ve volné přírodě - Zařadí člověka do systému živočišné říše, charakterizuje biologické znaky lidského organismu - rozezná lidské rasy a jejich znaky - vysvětlí činnost jednotlivých soustav a chápe jejich vztahy - popíše jednotlivé etapy života - posoudí příčiny nemocí, stanoví jak se nemocem bránit, první pomoc - rozliší vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka, rozpozná nebezpečí návykových látek - objasní význam zdravého způsobu života, pozitivní a negativní dopad	Biologie živočichů - Savci – důležité znaky, přehled hlavních řádů, rozšíření - Význam a ochrana živočichů (hospodářsky významné druhy, chov domácích zvířat, volně žijící zvířata, chráněné druhy) Biologie člověka - Vývoj člověka - Soustava opěrná a svalová, trávicí, dýchací, oběhová, vylučovací, nervová, pohlavní, smyslové orgány - Vývoj jedince - Člověk a zdraví, epidemie - životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka	EV 1 EV 2 EV 4 OSV 9 OSV 2, EV 3

prostředí a životního stylu na zdraví člověka - vysvětlí význam dědičnosti	- Genetika	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - objasní nejznámější teorie o vzniku a vývoji Země - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - vysvětlí význam důležitých nerostů a hornin - rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události, způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi - rozezná typické organismy jednotlivých geologických období - popíše proces vzniku půd - rozliší hlavní půdní typy a druhy - zhodnotí příklady kladných a	Země, vznik, vývoj, stavba Nerosty a horniny – třídění, význam Geologické děje, geologický vývoj Země Mimořádné události, způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi Půdy – vznik, rozdělení, význam, ochrana	EV 2 EV 1

záporných zásahů člověka do přírody - vysvětlí na příkladech potravní řetězce v jednotlivých ekosystémech. - objasní vliv podnebí a počasí na vývoj Země.	Ekosystémy, člověk a životní prostředí	
---	--	--

5. 12. ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Zeměpis je realizována část obsahu vzdělávací oblasti Člověk a příroda – obor Zeměpis. Dalšími částmi této oblasti jsou předměty Fyzika, Chemie a Přírodopis.

Předmět Zeměpis umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních jevů, odhalovat příčiny a odhadovat následky těchto jevů i zásahů člověka životního prostředí. Vede k uvědomění si vlastní odpovědnosti za stav naší planety a angažovanému přístupu.

Cílové zaměření předmětu

- rozvoj orientace v geografickém prostředí
- práce se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot
- rozvoj trvalého zájmu o poznávání vlastní země i ostatních regionů světa
- rozvoj kritického myšlení a logického uvažování
- aplikace geografických poznatků v praktickém životě.

Časová dotace předmětu, místo realizace

Předmět Zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7. a 9. ročníku v rozsahu 2 vyučovací hodiny týdně, v 8. ročníku v rozsahu 1 vyučovací hodina týdně.

Zeměpis se vyučuje v odborné učebně, za pomoci demonstračních pomůcek, obrazových materiálů apod. Nedílnou součástí výuky jsou zeměpisné vycházky v terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka předmětu Zeměpis přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Využívání aktivizujících metod, pozorování praktických jevů, nalézání souvislostí.

Kompetence k řešení problémů

Samostatnost, porovnávání odborných názorů a mediálních tvrzení s vlastními zkušenostmi. Vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních a sociálních jevů.

Kompetence komunikativní

Možnost vyjádření vlastního názoru, prezentace, argumentace. Vedeme žáky k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.

Kompetence sociální a personální

Práce ve skupině, sebedůvěra, vzájemné respektování.

Kompetence občanské

Zodpovědnost za stav životního prostředí, respektování kulturních a jiných odlišností.

Kompetence pracovní

Bezpečné chování v krajině, zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech, využívání praktických pomůcek, rozvoj kritického a logického myšlení.

Průřezová témata

Environmentální výchova - vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a k odpovědnosti současné generace za stav životního prostředí.

Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí spolupráci, kreativitu, vede k uvědomění hodnot, postojů, podporuje rozhodování.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáky k objevování Evropy, světa, k chápání souvislostí.

Multikulturní výchova - vede žáky k vzájemnému respektování, toleranci, zabraňuje šíření xenofobie u mladé generace. Důraz na pestrost, rozmanitost, která společnost obohacuje.

Výchova demokratického občana - vede žáky k zodpovědnému chování, angažovanému přístupu.

[illegible]

- popíše zemský povrch, na mapě světa a na glóbu lokalizuje světadíly a oceán - porovná rozlohu jednotlivých oceánů a světadílů - používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na mapě geografickou polohu, - používá různé druhy plánů a map, vypočítá vzdálenosti podle různých měřítek - dokáže číst z map a interpretovat data z mapy, - vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících, - vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi, - stanoví místní čas - dokáže s mapou pracovat v terénu, určuje orientační body ve svém vlastním stanovišti	Světadíly a oceány Základy geografické topografie a kartografie	EV 4 EV 1
--	---	-------------------------

- orientuje se v jednotlivých složkách přírodní sféry, určí jejich vzájemnou souvislost a vzájemnou podmíněnost - zná stavbu zemského tělesa, zemské kůry a její rozčlenění na litosférické desky - objasní působení vnitřních přírodních sil na zemský povrch, - dovede hovořit o zemětřesení a sopečné činnosti, - vymezí na mapách různé podnebné pásy, definuje rozdíly - dovede vysvětlit rozdíl mezi pojmy počasí a podnebí, - charakterizuje oběh vzduchu na planetě Zemi, - charakterizuje rozložení vody na Zemi, - popíše základní rysy oběhu vody v přírodě, - pojmenuje a vyhledá v mapách příklady prvků horizontální členitosti oceánského pobřeží - popíše vlastnosti a pohyby mořské vody - znázorní vodní tok a jeho části - vysvětlí rozdíl mezi přírodními a	Přírodní obraz Země	EV 2 OSV 10
---	----------------------------	---------------------------

umělými vodními plochami - popíše proces vzniku podpovrchových vod a ledovců - charakterizuje přírodní krajiny na planetě Zemi, - dovede na mapě lokalizovat přírodní krajiny, - popíše život obyvatelstva, zemědělskou a průmyslovou činnost jednotlivých přírodních krajin - popíše jednotlivé půdní typy a druhy a jejich hospodářské využití, - dovede hovořit o způsobech ochrany půdy, - vyhledá v mapách příklady národních parků světa, - doloží ekologickou problematiku moří a oceánů, - dokáže hovořit o rizicích spojených se sopečnou činností, zemětřesením, s nedostatkem kvalitní vody ve světě, - dokáže popsat faktory ovlivňující kvalitu ovzduší	Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - dokáže rozpoznat lidské rasy a popsat jejich rozmístění na Zemi, - rozeznává jednotlivá světová náboženství a světové jazyky, zná lokality jejich vzniku a současné rozšíření, - orientuje se v rozdílných typech státních zřízení, - definuje jednotlivé sektory ekonomiky, - umí rozpoznat vyspělé a rozvojové státy světa, - chápe rozmístění světového zemědělství a dokáže určit ovlivňující faktory, - uvědomuje si roli nerostného bohatství a služeb v návaznosti na ekonomickou vyspělost	Člověk na Zemi - obyvatelstvo a sídla - hospodářská činnost člověka	

- vyhledá světadíly v mapách a na glóbu, - určí jejich geografickou polohu, porovná jednotlivé světadíly - lokalizuje významné geografické pojmy na mapě - porovná podnebí v jednotlivých částech světadílů, - lokalizuje v mapách vybrané hydrologické pojmy, - dokáže určit hustě a řídce obydlené oblasti světadílů, - charakterizuje jednotlivé oblasti na základě rozmístění lidských ras, jazykové a náboženské struktury obyvatelstva, - rozlišuje odlišné způsoby života - porovná ekonomickou vyspělost vybraných regionů, - dovede hovořit o vybraných problémech Afriky a Latinské Ameriky - vyhledá a určí v mapě vybrané státy jednotlivých světadílů - zná hlavní města vybraných států,	Zeměpis světadílů: Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika - fyzicko-geografická charakteristika - socioekonomická charakteristika - regiony světadílů	MV 3, 5 EV 2 OSV 10
---	---	--

- charakterizuje vybrané státy dle ekonomické vyspělosti, obyvatelstva, kultury a vybraných reálií, - popíše rozdíly a společné znaky Antarktidy a Arktidy, - posoudí význam Antarktidy v mezinárodní politice a ve výzkumné činnosti v návaznosti na životní prostředí	Polární oblasti	
---	------------------------	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vyhledá světadíly v mapách a na glóbu, - určí jejich geografickou polohu, porovná jednotlivé světadíly - porovná rozlohu všech světadílů - lokalizuje významné geografické pojmy na mapě, orientuje se v členitosti pobřeží - s pomocí mapy popíše výškovou členitost světadílů, - porovná podnebí v jednotlivých částech světadílů, - lokalizuje v mapách vybrané hydrologické pojmy, - dokáže určit hustě a řídce obydlené oblasti světadílů, zná příčiny těchto nerovností, - charakterizuje jednotlivé oblasti na základě rozmístění lidských ras, jazykové a náboženské struktury	Zeměpis světadílů: Asie, Evropa - fyzicko-geografická charakteristika - socioekonomická charakteristika - regiony Asie	VMEVS 1, 2, 3

obyvatelstva, surovinové základny, - posoudí hospodářský a politický význam jednotlivých oblastí s přihlédnutím k současnému světovému dění, - dovede hovořit o Evropské unii a NATO, s pomocí mapy určí členské státy, - dokáže určit oblasti s rozvinutým cestovním ruchem a oblasti, které mají potenciál k rozvíjení cestovního ruchu, - vyhledá a určí v mapě vybrané státy jednotlivých světadílů - zná hlavní města vybraných států, - dovede zařadit vybraná města do států, - charakterizuje vybrané státy dle ekonomické vyspělosti, obyvatelstva, kultury a vybraných reálií, - dokáže s pomocí mapy určit oblasti konfliktů současného světa a hledá jejich příčiny - je schopen vytvořit si vlastní názor na terorismus ve světě		
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností:		
- posoudí hospodářský a politický význam jednotlivých oblastí s přihlédnutím k současnému světovému dění, - dokáže určit oblasti s rozvinutým cestovním ruchem a oblasti, které mají potenciál k rozvíjení cestovního ruchu, - vyhledá a určí v mapě státy Evropy - zná hlavní města evropských států, - dovede zařadit vybraná města do států, - charakterizuje vybrané státy dle ekonomické vyspělosti, obyvatelstva, kultury a vybraných reálií,	Oblasti Evropy	VMEVS 1, 2, 3
- určí geografickou polohu České republiky vzhledem k Evropě a sousedním státům, - vymezí důležité geomorfologické jednotky na území ČR - orientuje se na fyzické mapě ČR	ČR - fyzicko-geografická charakteristika - socioekonomická charakteristika	EV 1, VMEVS 1, 3 EV 2

(horopisné celky, vodstvo) - přiřadí území ČR k jednotlivým úmořím, - zhodnotí stav životního prostředí, rozlišuje velkoplošná a maloplošná chráněná území, zná jejich důležitost - vyhledá, popíše a zdůvodní na mapách největší a nejmenší koncentraci obyvatelstva, určí významná sídla v ČR, - rozliší základní jednotky správního členění státu, - zná vybrané mezinárodní organizace jejímž je ČR členem a popíše jejich význam, - porovná demografické ukazatele ČR se sousedními státy, vyhledává aktuální demografické ukazatele pro ČR a svůj region, - popíše změny ve struktuře obyvatelstva, - rozlišuje národní hospodářství do jednotlivých sektorů ekonomiky, - rozlišuje nerostné suroviny podle jejich charakteru a využití, - lokalizuje v mapách těžbu na území ČR,		EV 4 OSV 10
---	--	------------------------

- zná významná hospodářská centra a odvětvovou strukturu průmyslu ČR - zná charakter zemědělství ČR, - dovede rozlišit typy dopravy na území ČR, jejich klady a negativa, - rozezná jednotlivé regiony, porovná jejich hospodářskou funkci, vyspělost a regionální zvláštnosti, - rozlišuje sídla podle velikosti a charakteru zástavby, - dovede rozlišit městské a venkovské osídlení,	Kraje ČR	VMEGS 2, MV 4
- zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci, v níž žije - popíše a posoudí regionální zvláštnosti, typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu - charakterizuje kvalitu obslužné sféry v místním regionu, - užívá turistickou mapu místního regionu.	Místní region	VDO 1

5.13. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura – vzdělávací obor Výtvarná výchova.

Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů v tomto oboru. Umožňuje žákům poznávat okolní i svůj vlastní svět prostřednictvím výtvarných činností, chápat kulturu a umění jako součást svého života. Prakticky si osvojují potřebné dovednosti a techniky. Přirozeně výtvarně vyjadřují svoji fantazii, představivost, originalitu i kreativní stránky své osobnosti. Výuka probíhá většinou v učebně VV. Tam, kde je to vhodné, dělí se žáci do skupin. Některá témata jsou realizovatelná i formou krátkodobých projektů s prezentací prací na veřejnosti.

Cílové zaměření předmětu

- Pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence: k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění prožívání a představy: k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spolu vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národnostním
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince: k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonání životních stereotypů a k obohacování emočního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Výtvarná výchova bude probíhat v učebně VV, v nejbližším okolí školy.

1. ročník - 1 hodina

2. ročník - 1 hodina

3. ročník - 1 hodina

4. ročník - 2 hodiny

5. ročník - 2 hodiny

6. ročník – 2 hodiny

7. ročník - 2 hodiny

8. ročník - 1 hodina

9. ročník -1 hodina

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka předmětu Výtvarná výchova přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vedeme žáky k tomu, aby pracovali s různými zdroji informací, tištěnými i elektronickými. Ukazujeme žákům, že přehled v oblasti umění kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k tomu, by při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, aktivně přispívali k diskusi a byli schopni obhájit vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k rozvíjení vnímavosti a citlivému vztahu k lidem, prostředí i k přírodě. Poskytujeme žákům dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu a uměleckému projevu.

Ukazujeme žákům, že názor ostatních na společně prožitý estetický zážitek a odpovídající reakce může být přínosem.

Kompetence sociální a personální

Zapojujeme žáky do kulturních akcí, na kterých představují své příspěvky. Během vzdělání mimo jiné uplatňujeme skupinovou práci žáků a vzájemnou pomoc. Žáky vedeme

k respektování společně dohodnutých pravidel chování na kulturních akcích. Prohlubujeme v dětech sebedůvěru na základě respektování názoru každého jedince.

Kompetence občanské

Prohlubujeme u žáků potřebu respektovat a oceňovat naše tradice, kulturní a historické dědictví. Vedeme je k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro kulturu a tvořivost. umožňujeme žákům, aby se mohli aktivně zapojovat do kulturního dění.

Kompetence pracovní

Rozvíjíme u žáků formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si důležitosti znalosti výtvarných postupů a používání výtvarných potřeb. Vysvětlujeme žákům nutnost jejich ochrany svého zdraví i zdraví druhých.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika.

Mediální výchova - fungování a vliv médií ve společnosti, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, stavba mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Výtvarná výchova 1. ročník

Umění a kultura

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - rozezná barvy a prvky vizuálně obrazového vyjádření - vnímá odlišné odstíny - - rozezná základní plošné a prostorové tvary, pojmenuje je a používá ve vlastním obrazném vyjádření - - dovede pojmenovat a charakterizovat prvky ve svém vlastním vyjádření a jednoduše zdůvodní jejich užití - - využívá rozličné materiály, techniky a formáty - - vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci - - jednoduše odůvodní oblibu konkrétních ilustrací, animovaných filmů, hraček apod. - - dovede spolupracovat na společném	- barvy a odstíny - hra s barvou - - tvary kolem nás - - maluje, kreslí, modeluje objekty, zážitky a prostředí ve svém okolí - - malby štětcem, prsty, kresba dřívkem,	OSV-2, 3, 5, 8, 9

díle i na tvorbě prostředí ve třídě	tužkou - roční doby, změny v přírodě, obrazem vypráví-situace, zvyky, události - oblíbené knihy, filmy, postavy - výstavy obrázků, společná práce	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - rozezná barvy v základní i v širší škále, kterou má k dispozici - vnímá odlišné odstíny - identifikuje základní plošné a prostorové tvary a používá je ve vlastním obrazném vyjádření - pojmenuje konkrétní tvar, objem, povrch, objekt a převádí ho do vlastního obrazového vyjádření - vyjádří podle vlastní zkušenosti prožitek reálného světa - využívá rozličné nabídnuté techniky, materiály a formáty - dovede se vyjádřit i slovy, pohybem, zvukem, přemístěním nebo proměnou objektu	- barvy, odstíny, linie, plochy, tvary kolem nás i v naší fantazii - malujeme, kreslíme, modelujeme, tvoříme objekty a svět kolem nás - zážitky ze života	OSV-1, 2, 4, 5, 8

- dovede vysvětlit oblibu ilustrací, postav animovaných filmů, hraček, počítačových her a jejich hrdinů - dovede vyslechnout a respektovat odlišný názor na své i cizí dílo - aktivně spolupracuje na vytváření společného prostředí ve třídě a ve škole	- malba štětcem, prsty, houbou, dřívkem apod. - úprava prostředí, učebny - oblíbené pohádkové postavy a knihy, filmy a večerníčky - svět našich hraček - společné sbírky a výstavy	
--	--	--

ílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - dovede charakterizovat prvky, vizuálně obrazového vyjádření (barva, linie, tvar, povrch, objem, objekt) - dovede využít vlastní zkušenost s reálným trojrozměrným světem v různých druzích vyjádření - využívá různé techniky, materiály, formáty a možnosti - dovede vyjádřit vjem (sluchový, hmatový, chuťový) - vyjadřuje vjemy interiéru a exteriéru budov a krajiny - vnímá prostředí kolem sebe - vyjadřuje proměny prostředí i nálady - rozpozná námět i náladu díla - pracuje s ilustracemi	- namaluj, nakreslí linie, tvary, plochy... kolem nás, kde jsou v okolí, v obrazech, v architektuře - malba, kresba - vyjádření smyslových vjemů	OSV-1, 2, 4, 5

- spolupracuje ve dvojici i ve skupině, vnímá vlastní přínos pro společnou práci - dovede vyslechnout a vyjádřit názor na vlastní i cizí dílo - aktivně spolupracuje na vytváření společného prostředí ve třídě i ve škole	- u nás doma - okolí v obraze - příroda - veselé a smutné... - vlastní obrazové vyjádření příběhu - tvorba ve skupině	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - při vlastních tvůrčích činnostech pojmenuje, aktivně užívá barvy, které má k dispozici i jejich odstíny - porovnává různé prvky (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy) - odliší plošné a prostorové tvary podle velikosti - užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření ve vztahu k celku, k ploše, v objemu, v prostoru i k vlastnímu tělu - pojmenuje barvu, linii, tvar, povrch, objem, objekt - vyjádří podle zadání vlastní zkušenost	- malba v nejširší škále barev, nástrojů, formátů - individuální i skupinová práce - co vidíme na obraze, soše, v okolí - volné variace - malba, kresba všemi dostupnými materiály a technikami - svět kolem nás	OSV-1, 2, 3, 5, 8 MKV-1, 2

- vnímá pohyb svého těla - vyjádří svůj vjem sluchový, hmatový i vnímání dalšími smysly a uvědomuje si jejich specifika - vnímá a vyjadřuje vjem interiéru, exteriéru a krajiny - vyjádří situaci a její změnu - porovnává různé interpretace a formuluje svůj názor i přijme ten odlišný - vysvětlí svůj názor na konkrétní ilustrace, filmy, hry - spolupracuje v různých skupinách i v kolektivu třídy	- osobní zážitky - já a moje vjemy - zvuk, tvar, povrch, chuť, pohyb, poloha v prostoru - co vyprávím obrazem - můj oblíbený ilustrátor, autor - co na nás působí (prostředí, reklama...) - společná práce	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - pojmenuje, užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření ve vztahu k celku, linie, barvy, tvary, které používá ve vlastním vyjádření - porovnává sytost odstínů, základní prostorové tvary i podle velikosti využívá jejich rozdílnosti - vědomě projevuje svoje vlastní životní zkušenosti i na tvorbu vyjádření, jež mají komunikační účinek - nalézá vhodné prostředky pro vyjádření zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě - vyhledává nejlepší způsob vyjádření vjemu kolem sebe, prostředí vnímá	- malba v nejširší škále barev, odstínů, nástrojů a formátů, individuální i skupinová práce - naše obec...známé prostředí - volné variace na současná umělecká díla - malba, kresba všemi dostupnými materiály - práce, vztahy mezi lidmi - živé obrazy, scény, ilustruje pohádky, příběhy, pocity	OSV-1, 2, 3, 5, 8 MKV-1, 2

jako prostor - vyjadřuje situaci, děj, změnu, příběh - uvědomuje si různorodost různých děl a formuluje vlastní názor na konkrétní práci vlastní či jiného autora - zapojuje svá vyjádření do komunikace v sociálních vztazích - samostatně vytváří, vybírá a upravuje obsah svého vyjádření - použije postavy či charaktery z ilustrací ve vlastním originálním vyjádření - vytváří vlastní originál - vyjádří svou zkušenost ze setkání s uměleckým dílem	- obraz, ilustrace, obrázkové písmo - proměny kolem nás - člověk a prostředí - výstava děl ve třídě, ve škole - výstavy v okolních kulturních zařízeních - co se mi líbí - kolektivní práce, ilustrace, hračky, prostředí filmů, počítačových her	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - rozpoznává a používá širokou škálu výrazových prostředků k vlastnímu vyjádření - samostatně si volí a vybírá z nabídnutých materiálů, technik a postupů. - vyjádří se tradičními prostředky (kresba, malba, grafické techniky, práce s objektem a prostředím) - vyjádří vjemy ostatními smysly a uvede je do vztahu s vnímáním zrakem - uvědomuje si a různými prostředky vyjádří vjem rytmu, zvuku, pohybu, vnímá a vyjádří stavy a proměny přírodních dějů - vyjádří situaci, proměnu, děj, příběh - vyjádří a vnímá v díle náladu, emoci a konflikt - zkoumá nové dosud neznámé vyjadřovací prostředky, kombinuje je	- práce s širokou tematikou, individuální, skupinové, kolektivní, s cíleným využitím všech dostupných prostředků, technik a formátů - kresba úhlem, tužkou, dřívkem, perem, stopa v materiálu, pastel, tempera, vodové a akrylové barvy, linoryt, suchá jehla, modelování a tvarování ubíráním hmoty - nalezený objekt, sestavený objekt, koláž, asambláž - energie v nás a kolem nás, vztahy a síly, které vytvářejí náš svět - makrosvět a mikrosvět: zkoumání a objevování skrytých podob světa v souvislosti se změnami měřítka a úhlu pohledu - kresba v plenéru - beseda – románský sloh - malba – skupinová práce (figura) - záměna vyjadřovacích prostředků	OSV- 1,2, 5,8,6, MEV -1,3

a sleduje změny účinku svého vyjádření vyvolané změnou vyjadřovacích prostředků - vnímá a uvědomuje si smyslový účinek svého i cizího díla - uvědomuje si vliv sociální role a postavení jedince na jeho vlastní tvorbu i interpretaci děl jiných - rozpoznává jednotlivé architektonické slohy a staví je do kontextu s historií, vnímá architekturu jako odraz historických a společenských událostí a zároveň jako součást prostoru, ve kterém žijeme.	- pozorování a záznam vlastních zkušeností s reálným světem, témata podle zadání - stínování - kresba – tužka-výrazové možnosti - malba –volné téma - beseda – románský sloh - kresba tuší, otisky - beseda – renesanční sloh - osobnosti renesance (Michelangelo, Leonardo da Vinci) - prostorové vytváření – práce s papírem- (renesanční město) - práce v terénu s různým přírod. materiálem - umění, které nás obklopuje, místní architektonické památky, galerie, výstavy - galerie ve třídě	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - samostatně zaznamenává a vyjadřuje prožitky z kontaktu s realitou, realitu zkoumá z různých hledisek - samostatně volí způsob vyjádření, materiál a techniku s využitím všech dostupných vyjadřovacích možností - vnímá vztahy mezi vnímáním zrakem a ostatními smysly, uvědomuje si je v dílech jiných a využívá je ve vlastní tvorbě - reaguje s porozuměním na umělecká díla současnosti i historie - v rámci zadání i samostatně vyhledává a volí témata a k nim odpovídající prostředky k vlastnímu vyjádření, směřuje k uvědomění vlastního výrazového rukopisu - využívá dostupnou digitální techniku zcela samostatně, při skupinové práci nebo s pomocí učitele - při skupinové práci nebo v rámci	- samostatná volba prostředků, technik a způsobů výpovědi v rámci zadaného tématu - prezentace vlastních prací - malba v plenéru - dekorativní řešení plochy – návrh na logo - kresba, koláž technika kolem nás - beseda- baroko - práce s materiálem (účesy) - výrazová malba- pocity z barokní hudby - dekorativní řešení plochy (návrh na plakát CD) - klasicismus a empír – beseda - šperky- drát, kůže - kresba uhlím - práce s přírodninami - beseda – romantismus	OSV -1,5,8 MEV -3,5,6,7

projektu vytvoří větší významový celek - popíše, jak vnímá díla umělecká (v galerii, na výstavě, v reprodukované podobě) i neumělecká - vnímá umělecké dílo jako sdělení se specifickým obsahem - orientuje se v běžné produkci médií, tiskové a televizní reklamní a marketinkové vizuální komunikaci	- fotoreportáž, fotopříběh - školní časopis - samostatná práce s vlastní volbou tématu a zadání, prezentace této práce, účast na školní výstavě - secese – prostorové vytváření- architektura - kubismus – grafika - beseda – moderna, funkcionalismus - tematická práce – ilustrace knih - výtvarná práce v materiálu – koláže - prostorové vytváření - zobrazování přírodních forem, malba v plenéru - malba - netradiční materiály TWIST ART - perspektiva v plenéru podle skutečnosti - skupinová práce, dlouhodobý projekt reagující na reklamy v médiích	
---	---	--

5. 14. HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

V předmětu Hudební výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura, oboru Hudební výchova.

Předmět Hudební výchova je zaměřen na rozvoj hudebnosti žáků prostřednictvím hudebních činností (zpěv, poslech, hra na jednoduché hudební nástroje, pohyb) a vytváření jejich vztahu k hudbě a umění. Obor hudební výchova umožňuje žákům seznámení prostřednictvím činností a výrazových prostředků s jazykem hudebního umění. Tvořivě s nimi pracuje, užívá je jako prostředků sebevyjádření. Žáci 1. stupně se seznamují s vybranými hudebními díly a učí se je vzhledem ke svým možnostem chápat. Vytváří vztah k hudbě na základě vlastního prožitku (zpěv, hra na rytmické nástroje, hudebně pohybové činnosti, poslech hudby). Hudební činnosti se vzájemně doplňují, propojují a ovlivňují a ve svém komplexu rozvíjejí celkovou osobnost žáka. Na 2. stupni je z hlediska obsahu výuka v 6. a 7. ročníku zaměřena především na zpěv, hru na jednoduché hudební nástroje a hudebně pohybovou výchovu. Svůj hudební projev žáci postupně kultivují a vytvářejí si na něj kritický náhled. V 8. a 9. ročníku žáci získávají ucelený přehled o dějinách hudby. Konkrétní hudební materiál (písňe, poslechové skladby, apod.) volí vždy učitel dle dispozic a zájmů konkrétní třídy. Ve vzdělávacím předmětu Hudební výchova je výuka směřována k:

- pochycení a rozvíjení zájmu o hudbu a umění;
- využití a rozvíjení přirozené hudebnosti žáků prostřednictvím hudebních aktivit;
- vytváření potřeb hudbu aktivně vyhledávat;
- kritickému hodnocení hudby podle objektivních i subjektivních měřítek.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů a vztahů v mnohotvárném světě.

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Hudební výchova bude probíhat ve třídě, je určena žákům 1. – 9. ročníku. Předmět má v těchto ročnících vymezenou jednu hodinu týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka hudební výchovy s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Umění a kultura** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Žák samostatně vyhledává a třídí informace a využívá je v tvůrčích činnostech ve škole i v praktickém životě, operuje s běžnými termíny, znaky a symboly, ústrojně propojuje poznatky o hudbě s jinými druhy umění a dalšími společenskovedními oblastmi; tím, že: Učitel zadává vhodné texty k samostudiu, podněcuje žáky k vyhledávání a třídění informací, analýze a syntéze jevů

Kompetence k řešení problémů

Žák kriticky zhodnotí umělecké výkony svoje, svých spolužáků i výkonných umělců, svůj názor podpoří vhodnými argumenty; tím, že: Učitel umožňuje žákům aktivní hudební projevy (zpěv, hra na jednoduché hudební nástroje) i poslech ze záznamu, navštěvuje se žáky živá vystoupení, podněcuje k analýze a syntéze hudebních děl. Učitel vede žáky k formulování názorů.

Kompetence komunikativní

Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory o hudbě, vyjadřuje se výstižně, souvisle, kultivovaně. Žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse o hudebních dílech a výkonech, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje. Žák se v hrubých obrysech orientuje v notovém záznamu; tím, že: Učitel vede žáky k tvoření otázek, hledání a posuzování odpovědí a vyhledávání souvislostí mezi jevy. Umožňuje žákům přednést připravené i nepřipravené promluvy před třídou a práci v týmu vyžadující komunikaci. Učitel realizuje se žáky aktivní hudební projevy (zpěv, hra na jednoduché hudební nástroje) a poslech ze záznamu, navštěvuje s nimi živá vystoupení. Učitel podněcuje žáky k analýze a syntéze hudebních děl, vede žáky k formulování názorů.

Kompetence sociální a personální

Žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k diskusi, respektuje různá hlediska; tím, že: Učitel vede žáky k tvoření otázek, hledání a posuzování odpovědí a vyhledávání souvislostí mezi jevy, umožňuje žákům přednést připravené i nepřipravené promluvy před třídou a práci v týmu vyžadující komunikaci. Zadává týmové úkoly pro práci ve škole i pro domácí přípravu.

Kompetence občanské

Žák respektuje přesvědčení druhých lidí. Žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění; tím, že: Učitel diskutuje se žáky o hudbě, poslouchá s nimi hudební díla ze záznamu, navštěvuje s nimi živá představení.

Kompetence pracovní

Žák používá jednoduché hudební nástroje, event. jednoduchou audiotechniku; tím, že: Učitel realizuje se žáky samostatné hudební projevy, vede je k samostatnému poslechu hudby.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané

Multikulturní výchova - kulturní difference, lidské vztahy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova

Hudební výchova 1. ročník

Umění a kultura

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: zpívá na základě svých vrozených dispozic rozpoznává výrazné tempové a dynamické změny v proudu hudby rytmizuje a melodizuje jednoduché texty využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem	Vokální činnosti - správné dýchání a správná výslovnost Instrumentální činnosti - hudební hry (deklamace říkadel, hry na ozvěnu) - hra na tělo (tleskání, luskání, pleskání) - hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje	OSV-1,2,4,5,6,7,8

vyjadřuje tempo, dynamiku rozlišuje kvality tónů, rozpoznává výrazné tempové a dynamické změny v proudu hudby rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje zastává roli posluchače	Hudebně pohybové činnosti - pohybový doprovod znějící hudby - hra na tělo (tleskání, luskání, pleskání) Poslechová činnost - výrazné prostředky v hudbě (zvuk-tón, melodie, hudební kontrasty) - hudební styly, hudba lidová, umělá	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zpívá na základě svých vrozených dispozic - rozpozná jednoduchý zápis skladby - rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, jednoduchá improvizace - využívá jednoduchých hudebních nástrojů k doprovodní hře - vyjadřuje pohybem hudbu - rozpozná tempové a dynamické změny	Vokální činnosti - rozvoj tónu, správné dýchání, správná výslovnost - hlasová hygiena - rozšiřování hlasového rozsahu - notová osnova, houslový klíč, noty bez specifikace Instrumentální činnosti - hudební hry, hra na tělo, hudební improvizace - jednoduché doprovody na Orffovy nástroje	OSV-1, 2, 3,4,5,6,7,8

v proudu znějící hudby - poznává hudební nástroje očima i sluchem - zastává roli posluchače	Hudebně pohybové činnosti - hra na tělo - taktování - pohybové doprovody, pohybové hry Poslechové činnosti - výrazné prostředky v hudbě (zvuk-tón, melodie) - hudba lidová, umělá	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možno - zpívá na základě svých dispozic čistě a rytmicky přesně v jednohlase - orientuje se v jednoduchém zápisu skladby - rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, jednoduše improvizuje - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - reaguje pohybem na znějící hudbu, vyjadřuje pohybem tempo, dynamiku	Vokální činnosti - rozvoj tónu - správné dýchání (v pauze a mezi frázemi) - správná výslovnost - rozšíření rozsahu hlasu - notová osnova, houslový klíč - noty: čtvrtě, osminové, půlové, celá - dvoučtvrtě, tříčtvrtě takt Instrumentální činnosti - hudební hry (deklamace říkadel, hra na ozvěnu) - hra na tělo (tleskání, luskání, pleskání) - hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje	OSV-1, 2, 4, 5,6,7,8

- rozpozná tempové a dynamické změny v proudu hudby - rozpozná hudební nástroje, odlišuje hudbu vokální a instrumentální - zastává roli posluchače	Hudebně pohybové činnosti - pohybový doprovod znějící hudby - taktování - hra na tělo Poslechové činnosti - výrazné prostředky v hudbě - zvuk-tón, melodie, kontrast v hudbě - hudební žánr hudba lidová a umělá	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti - orientuje se v zápisu jednoduché písňe nebo skladby a podle svých schopností a dovedností ji realizuje - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých skladeb a písni - pozná hudební formu jednoduché písňe či skladby - vytváří jednoduché přehry, provádí elementární hudební improvizace	Vokální činnosti - pěvecké dovednosti-dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu - rytmus-realizace písni ve 2/4 ,3/4 a 4/4 taktu - orientace v notovém zápisu(grafickém) jednoduché melodie Instrumentální činnosti - reprodukce jednoduchých skladbiček, motivů pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře - hudba vokální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - hudební hry (ozvěna, otázka-odpověď), jednodílná písňová forma	OSV- 2, 5 MKV-1

- ztvárňuje hudbu pohybem, vytváří pohybové improvizace - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	(a-b) Hudebně pohybové činnosti - pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci a pohybových hrách Poslechové činnosti - délka, síla, výška a barva tónu - vztahy mezi tóny-souzvuk, akord	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhase, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti - orientuje se v zápisu jednoduché písničky nebo skladby a podle svých schopností a dovedností ji realizuje - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých skladeb a písni - pozná hudební formu jednoduché písničky či skladby - vytváří jednoduché přede hry, provádí elementární hudební improvizace	Vokální činnosti - dynamicky odlišný zpěv, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu - kánon, lidový dvojhlas, intonace, vokální improvizace - orientace v notovém zápisu (grafickém) - jednoduché melodie a její reprodukce Instrumentální činnosti - reprodukce jednoduchých skladbiček, motivů pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře - hudební styly a žánry-hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka apod. - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace s využitím	OSV- 2, 5, MKV- 2 VMEGS-1

- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, vytváří pohybové improvizace - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	tónového materiálu písně, hudební doprovod Hudebně pohybové činnosti - pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance - pohybové vyjádření hudby, reakce na změny v proudu znějící hudby, pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků Poslechové činnosti - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem- rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná)	
--	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá své hudební schopnosti a dovednosti při zpěvu - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase - reprodukuje tóny a krátké části skladeb - pracuje s nástroji Orffova instrumentáře - vytváří vhodné jednoduché rytmické doprovody - taktuje jednoduché písně, dodržuje rytmus - rozpozná vybrané tance - reprodukuje pohyby prováděné při tanci a pohybových hrách - rozpozná výrazové prostředky v hudbě	- realizace vlastních hudebních projevů - hlasová nedostatečnost a způsoby její nápravy - mutace - hlasová hygiena - rozšiřování hlasového rozsahu - orientace v grafickém záznamu písně - reprodukce tónů - vybrané poslechové skladby - Orffův instrumentář - taktování, taneční kroky - pantomima - pohyb melodie - tempo, dynamika	OSV 1, 5, 8, 9 MKV 1. 2

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá své hudební schopnosti a dovednosti při zpěvu - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase a jednoduchém dvojhlasu - reflektuje vlastní i cizí vokální projev - reprodukuje tóny a krátké části skladeb - pracuje s nástroji Orffova instrumentáře - vytváří vhodné jednoduché rytmické doprovody - taktuje jednoduché písně, dodržuje rytmus - seznamuje se se skladbami různých stylů a žánrů - reprodukuje pohyby prováděné při tanci a pohybových hrách - pozná výrazové prostředky v hudbě	- realizace vlastních hudebních projevů - hlasová nedostatečnost a způsoby její nápravy - mutace - hlasová hygiena - rozšiřování hlasového rozsahu - diatonika - orientace v grafickém záznamu písně - reprodukce tónů - vybrané poslechové skladby - Orffův instrumentář - taktování, taneční kroky - pantomima - pohyb melodie - tempo, dynamika	OSV 1, 5, 8, 9 MKV 1, 2 VMEGS 1, 3

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá své hudební schopnosti a dovednosti při zpěvu - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase a jednoduchém dvojhlase - reflektuje vlastní i cizí vokální projev - seznamuje se se skladbami různých stylů a žánrů - rozpozná výrazové prostředky v hudbě - vytváří si vlastní soud o díle - snaží se skladbu zařadit do stylového období - porovnává a vyhledává souvislosti mezi různými druhy umění	- realizace vlastních hudebních projevů - hlasová hygiena - rozšiřování hlasového rozsahu - diatonika - orientace v grafickém záznamu písně - reprodukce tónů - vybrané poslechové skladby - tempo, dynamika - chápání stylů a žánrů a jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím i zvykům - charakterizování hudebního díla - inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost - hudební styly a žánry	OSV 1, 5, 8, 9, 11 MKV 1, 2 VMEGS 1, 3

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - využívá své hudební schopnosti a dovednosti při zpěvu - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase a jednoduchém dvojhase - reflektuje vlastní i cizí vokální projev - seznamuje se se skladbami různých stylů a žánrů - rozpozná výrazové prostředky v hudbě - charakterizuje hudební dílo - vytváří si vlastní soud o díle - snaží se skladbu zařadit do stylového období - porovnává a vyhledává souvislosti mezi různými druhy umění	- realizace vlastních hudebních projevů - hlasová hygiena - rozšiřování hlasového rozsahu - orientace v grafickém záznamu písně - vybrané poslechové skladby - hudební formy, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy - chápání stylů a žánrů a jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím i zvykům - hudební dílo v kontextu s životem autora, dobou vzniku a vlastními zkušenostmi - inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost - hudební styly a žánry	OSV 1, 5, 8, 9, 11 MKV 1, 2 VMEGS 1, 3

5. 15. TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu tělesná výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – obor Tělesná výchova.

Vyučovací předmět Tělesná výchova je zaměřen na komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působícího na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Nedílnou součástí tělesné výchovy jsou korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Tělesná výchova vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě.

Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin zpravidla ve 2. a 3. ročníku. O zařazení do ročníků rozhoduje ředitelka školy. Ve výjimečných a odůvodněných případech (zejména nedostupnost bazénu z důvodu jeho rekonstrukce nebo nepřiměřená vzdálenost bazénu) je možné základní plaveckou výuku dočasně přesunout do jiného ročníku, příp. nerealizovat, pokud není možnost ji zajistit v rámci povinné školní docházky.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu Tělesná výchova směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vedeme žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody a usilování o vyrovnanost těchto složek v každodenním životě
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka předmětu Tělesná výchova bude probíhat v tělocvičně, na školním hřišti, v nejbližším okolí školy, v plaveckém bazénu.

1. ročník - 2 hodiny
2. ročník - 2 hodiny
3. ročník - 2 hodiny
4. ročník - 2 hodiny +1 hodina disponibilní
5. ročník - 2 hodiny +1 hodina disponibilní
6. ročník - 2 hodiny +1 hodina disponibilní
7. ročník - 2 hodiny +1 hodina disponibilní
8. ročník - 2 hodiny týdně
9. ročník - 2 hodiny týdně

S ohledem na nižší počty žáků ve třídách probíhá výuka koedukovaně v rámci jedné třídy (samozřejmě s ohledem na fyziologické a jiné zvláštnosti dívek a chlapců). Pokud se zvýší počet žáků, bude výuka probíhat odděleně (zvlášť chlapci a dívky).

Organizujeme plavecký výcvik pro žáky 1. stupně, lyžařské kurzy pro žáky 2. stupně a výcvik na běžkách pro žáky 1. stupně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka předmětu Tělesné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty.

Podporujeme u žáků různé přijatelné způsoby dosažení cíle a vedeme je k plánování, organizování a vyhodnocování vlastní činnosti.

Vedeme žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti.

K žákovi uplatňujeme individuální přístup a výsledky hodnotíme způsobem, který jim umožní vnímat vlastní pokrok. Dodáváme žákům sebedůvěru a používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.

Kompetence k řešení problémů

Podporujeme žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů.

Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.

Pracujeme s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

Kompetence komunikativní

Klademe důraz na kulturní úroveň komunikace.

Při komunikaci ve výuce vyžadujeme souvislé odpovědi, vedeme žáky k používání odborné tělovýchovné a sportovní terminologie a k využívání neverbálních signálů a sdělení.

Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.

Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy žáků.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí v pohybových aktivitách a sportu a uměli je využít pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské meziosobní vztahy.

Vedeme žáky k práci v týmech, rozvíjíme jejich schopnosti zastávat v týmu různé role, učíme je vnímat odlišnost jako podmínku efektivní spolupráce.

Podporujeme vzájemnou pomoc žáků a vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.

Požadujeme dodržování dohodnuté kvality.

Kompetence občanské

Dbáme na dodržování pravidel chování ve škole i mimo školu v rámci reprezentace školy.

Vedeme žáky k čestnému jednání v duchu zásad fair play.

Vedeme žáky k uplatňování práv a plnění povinností, které vyplývají z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák ...).

U žáků podporujeme schopnost domluvy, respektování individuálních odlišností a vzájemnou pomoc.

Nabízíme žákům sportovní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.

Umožňujeme žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili svou činnost a výsledky i činnost a výsledky spolužáků.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k dodržování organizačních, hygienických a bezpečnostních zásad pro provádění sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí.

Při tělovýchovných aktivitách pomáháme žákům překonávat určitou míru psychické a fyzické zátěže, která je nutná ke zvyšování výkonnosti a odolnosti organismu při sportovním i pracovním výkonu.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika.

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá.

Multikulturní výchova – lidské vztahy.

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí.

Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Tělesná výchova 1. ročník

Člověk a zdraví

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zná pravidla chování a bezpečnosti v Tv - uvědomuje si bezpečnost při veškerých pohybových činnostech - reaguje na základní pokyny učitele - reaguje na organizační pokyny učitele - zná základní hygienická pravidla v Tv - provádí pod vedením učitele základní napínací, kompenzační a relaxační cvičení - je seznámen s řádem tělocvičny - uvědomuje si, že pohyb podporuje zdraví - zná některé pohybové hry a je schopen je hrát i mimo TV - posoudí základní pravidla jednotlivých her - ovlivňuje s pomocí učitele své pohybové nedostatky - zvládá průpravné cvičení pro základy	Činnosti ovlivňující zdraví: - přípravná cvičení před pohybovými činnostmi - napínací a propínací cvičení - průpravná kompenzační a relaxační cvičení - hygiena při Tv a význam pohybu pro zdraví - bezpečnost v Tv Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností: pohybové hry - různé pohybové hry s náčiním a míčem - soutěživé pohybové hry	OSV-1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 EV-3, 4 MKV-2

kotoulu a gymnastického odrazu - uvědomuje si význam základů kondičního cvičení - zvládá základní cvičení s hudbou i bez nebo s rytmickým doprovodem - snaží se o zdokonalování vlastních výkonů - dovede pojmenovat základní atletické disciplíny - zvládá základní techniku běhu, skoku do dálky, hodu míčkem - rozumí základním startovním povelům - zvládá základní způsoby chytání a házení míče - je seznámen s nejznámějšími sportovními hrami - aktivně se zapojí do improvizovaných sportovních a přípravných her - uplatňuje pozitivní komunikaci při hře - samostatně rozhoduje - samostatně rozhoduje - řeší za pomoci učitele problémové situace	základy gymnastiky - přípravná gymnastická cvičení - základy akrobacie-kotoul vpřed - základy odrazů-trampolína rytmické a kondiční cvičení - základy kondičního cvičení bez hudby i s hudbou - cvičení s rytmickým doprovodem základy atletiky - rychlý běh - vytrvalostní běh-prokládaný chůzí - jednoduchý start - skok daleký z místa - hod míčkem základy sportovních her - základní sportovní hry s jednoduchými pravidly - základní manipulace s míčem - přípravné hry pro sportovní hry	
--	--	--

- poznává význam ochrany přírody - reaguje na určitá názvosloví - užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence - uvědomuje si význam plavání - dodržuje základní pravidla fair-play - respektuje osobnosti při herních činnostech - spolupracuje v herních činnostech	turistika, pobyt v přírodě v létě i v zimě - přesun v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody - hry v přírodě - hry na sněhu a na ledě Činnosti podporující pohybové učení: komunikace v Tv - základní tělocvičné názvosloví a základní komunikace ve známém prostředí zásady chování v Tv základní pravidla fair-play v jednoduchých těl. činnostech, hrách a soutěžích	
---	---	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zná základní pravidla chování a bezpečnosti v Tv - reaguje na základní pokyny učitele - provádí pod vedením učitele základní propínací, kompenzační a relaxační cvičení - uvědomuje si, že pohyb podporuje zdraví - ovlivňuje pod vedením učitele své pohybové nedostatky - hraje vybrané pohybové hry, je schopen je hrát i mimo Tv - využívá k pohybovým hrám různé předměty a tělocvičné náčiní - respektuje osobnosti při herních činnostech - posoudí základní pravidla jednotlivých her - ovlivňuje pod vedením učitele své pohybové nedostatky - zvládá základní kotouly a základní gymnastický odraz - uvědomuje si správné držení těla	Činnosti ovlivňující zdraví: - přípravní cvičení před pohybovými činnostmi - propínací a napínací cvičení - průpravná kompenzační a relaxační cvičení - hygiena při Tv a význam pohybu při zdraví - bezpečnost v Tv Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností: pohybové hry - různé pohybové hry s náčiním a s míčem - soutěživé pohybové hry základy gymnastiky	OSV-1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 EV-3, 4 MKV-2

- uvědomuje si význam základů kondičního cvičení - zvládá základní postoje, pohyby a kroky - zvládá základní cvičení s hudbou i bez, nebo s rytmičným doprovodem - snaží se o zdokonalování vlastních výkonů - dovede pojmenovat základní atletické disciplíny - zvládá základní techniku běhu, skoku do dálky, hody míčkem - rozumí základním startovním povelům a zvládá jednoduchý start - dodržuje základní pravidla fair-play - respektuje osobnosti při herních činnostech - zvládá základní chytání a házení míče - aktivně zvládá improvizované sportovní a průpravné hry - uplatňuje pozitivní komunikaci při hře - učí se samostatně rozhodovat - samostatně rozhoduje - dodržuje bezpečnost při činnosti v neznámém terénu - respektuje význam ochrany přírody	- průpravná gymnastická cvičení - základy akrobacie, kotoul vpřed - základní nácvik přeskočků-odrazy, trampolína - nácvik šplhu rytmické a kondiční cvičení - základní kondiční cvičení bez hudby i s hudbou - cvičení s rytmičným doprovodem základy atletiky - rychlý běh - motivovaný vytrvalostní běh- prokládaný chůzí - jednoduchý start - skok daleký z místa i z krátkého rozběhu - hod míčkem základy sportovních her - základní sportovní hry s jednoduchými pravidly - základní manipulace s míčem - průpravné hry pro sportovní hry	
--	--	--

- uvědomuje si význam plavání - zvládá minimálně jeden plavecký styl - reaguje na základní pokyny učitele - reaguje na určitá názvosloví - užívá osvojená názvosloví na úrovni cvičence - reaguje na organizační pokyny učitele - dodržuje základní pravidla fair-play - respektuje osobnosti při herních činnostech - je seznámen s řádem tělocvičny - spolupracuje v herních činnostech - reaguje na základní pokyny učitele - zná základní pravidla chování a bezpečnosti v Tv - základní plavecká výuka	turistika, pobyt v přírodě v létě i v zimě - přesun v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody - hry v přírodě - hry na sněhu a na ledě plavání - základní plavecký výcvik Činnosti podporující pohybové učení: komunikace v Tv - základní tělocvičné názvosloví - základní organizace ve známém prostředí zásady chování v Tv - základní pravidlo fair-play v jednoduchých těl. činnostech, hrách a soutěžích - adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, - zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti - ↪ zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	
---	---	--

- snaží se o zdokonalování vlastních výkonů - zvládá základní taneční kroky - zná základní lidové tance - pracuje na zvýšení své fyzické kondice - pracuje na zvýšení své fyzické kondice - rozumí základním startovním povelům - zvládá nízký start - pracuje s informacemi získanými v tělesné výchově - řeší za pomoci učitele problémové situace - zvládá konkrétní sportovní hry se zjednodušenými pravidly - zvládá základní činnosti jednotlivce - chápe svou základní roli v družstvu - dodržuje pravidla fair-play - zvládá činnost jednotlivce s míčem - aktivně se zapojuje do sportovních a průpravných her - samostatně rozhoduje - uplatňuje pozitivní komunikaci při hře - rozpoznává problém a řeší ho - pracuje na zvýšení své fyzické kondice	gymnastika - průpravná gymnastická cvičení - kotoul vpřed a vzad - průpravné cviky pro přeskok - trampolína - šplh rytmické a kondiční cvičení - základní taneční krok s hudbou i bez hudby - jednoduché kondiční cvičení atletika - nízký start s povely - skok daleký s rozběhem - rychlý běh - vytrvalostní běh na dráze i v terénu - hod míčkem sportovní hry - základní sportovní hry s jednoduchými pravidly - základní manipulace s míčem - průpravné hry pro basketbal, kopanou	
---	--	--

- zvládá pohyb i v mírně náročném terénu - ošetří drobné zranění - samostatně rozhoduje - dodržuje bezpečnost při činnosti v neznámém terénu - řeší za pomoci učitele problémové situace - zná význam ochrany přírody - uvědomuje si zásady hygieny a bezpečnosti při plavání - zná význam plavání - dodržuje bezpečnost při veškerých hrách - uplatňuje pozitivní komunikaci při hře - orientuje se v základních pojmech netradičních sportů - spolupracuje v herních činnostech - pojmenuje základní cviky - užívá osvojované názvosloví při vedení jednoduché rozcvičky - samostatně rozhoduje - zná význam Tv pro zdraví člověka - pracuje s informacemi získanými v Tv	turistika, pobyt v přírodě v létě i v zimě - přesun v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody - hry v přírodě - hry na sněhu a na ledě plavání - zdokonalovací plavecký výcvik netradiční sporty - základy-ringo	
---	---	--

- základní plavecká výuka	Činnosti podporující pohybové učení: komunikace v Tv - základní tělocvičná názvosloví - jednoduchá rozcvička základní zdroje informací o pohybových činnostech - význam Tv pro zdraví člověka - ochrana zdraví, bezpečnost, první pomoc adapтуje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, - zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti - ↪ zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	
---	--	--

- snaží se o zvyšování úrovně jednotlivých cvičení - zvládá akrobatická cvičení - zvládá odrazová cvičení a jednoduché přeskoky - zná zásady správného držení těla - zdokonaluje vlastní výkony - pracuje s informacemi získanými v Tv - vede jednoduché rozcvičky - zvládá základní taneční kroky - zná základní lidové tance - zná základy první pomoci - pracuje na zvýšení své fyzické kondice - zvládá základy sprinterské abecedy - zvládá základní techniku skoků - zvládá různé typy startů - zvládá techniku hodu - chápe význam vytrvalostního běhu pro rozvoj zdatnosti - samostatně se rozhoduje	s náčiním i bez náčiní gymnastika - průpravná gymnastická cvičení - akrobacie (kotouly, stoj na rukou s dopomocí) - přeskoky (nácvik roznožky, skrčky) rytmické a kondiční cvičení - základní taneční krok s hudbou i bez hudby - kondiční cvičení průpravné úpoly - přetahy, přetlaky-v rámci pohybových her atletika - sprinterská abeceda - rychlý a vytrvalostní běh - skoky daleký a vysoký	
--	--	--

- zvládá základní spolupráci při hře - zvládá konkrétní sportovní hry se zjednodušenými pravidly - chápe svou základní roli v družstvu - zvládá činnost jednotlivce s míčem - uplatňuje pozitivní komunikaci při hře - samostatně rozhoduje - rozpoznává problém a řeší ho - zvládá pohyb v mírně náročném i náročnějším terénu - ošetří drobné zranění - dodržuje bezpečnost při činnosti v neznámém terénu - zná význam ochrany přírody - orientuje se v základních pojmech netradičních sportů - zvládá základní spolupráci v ringu, florbalu - zvládá základní činnosti jednotlivce v ringu, florbalu - pracuje s informacemi získanými v Tv - reaguje na základní pokyny učitele - zná význam Tv pro zdraví člověka	- různé typy startů - hod míčkem sportovní hry - průpravné hry pro basketbal, fotbal turistika, pobyt v přírodě v létě i v zimě - přesun v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody - hry v přírodě - hry na sněhu i na ledě netradiční sporty - základy ringa, florbalu - zjednodušená hra se zjednodušenými pravidly-ringa, florbal	
--	--	--

- zná základy první pomoci - zná základní pravidla chování a bezpečnosti v Tv - učí se samostatně rozhodovat - užívá osvojované názvosloví při vedení jednoduché rozcvičky - pracuje s informacemi získanými v Tv - zná význam Tv pro zdraví člověka	Činnosti podporující pohybové učení: zásady chování v Tv - význam Tv - ochrana zdraví, bezpečnost, první pomoc komunikace v Tv - vedení jednoduché rozcvičky - základní tělocvičná názvosloví základní zdroje informací o pohybových činnostech - význam Tv pro zdraví člověka - ochrana zdraví - bezpečnost a první pomoc v Tv	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - zná základní pravidla chování a bezpečnosti v Tv - zná základy první pomoci - zná význam Tv pro zdraví člověka - reaguje na základní pokyny učitele - řeší s pomocí učitele problémové situace - posoudí a dodržuje základní domluvená pravidla pohybových her - dodržuje pravidla fair-play - respektuje osobnosti při herních činnostech - zvládá akrobatická cvičení - zvládá odrazová cvičení a jednoduché přeskoky - zná zásady správného držení těla a jeho význam	Činnosti ovlivňující zdraví: - průpravná, kompenzační a relaxační cvičení - hygiena při Tv a význam pohybu pro zdraví Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností: pohybové hry - různé variace pohybových her a jejich pravidla - soutěživé pohybové hry - netradiční pohybové hry s míčem, s náčiním i bez náčiní gymnastika - akrobacie (kotouly, stoj na rukou)	OSV-1, 4, 5, 7, 8, 10 EV-3, 4 MKV-2

- zvládá základní cviky na hrazdě - pojmenuje základní cviky - zvládá základní taneční kroky - zná základní lidové tance - uvědomuje si význam aerobiku pro zdravý životní styl - snaží se o zvyšování úrovně jednotlivých cvičení - zvládá základy sprinterské abecedy - zvládá základní techniku skoků - zvládá různé typy startů - zvládá techniku hodů - chápe význam vytrvalostního běhu pro rozvoj zdatnosti - aktivně se zapojuje do sportovních a průpravných her - zvládá konkrétní sportovní hry se zjednodušenými pravidly - dodržuje pravidla fair-play - samostatně rozhoduje, rozpoznává problém a řeší ho	s dopomocí) - přeskoky, nácvik, roznožky, skrčky - hrazda-základní cviky - šplh na tyči rytmické a kondiční cvičení - základní taneční kroky - kondiční cvičení - aerobik úpoly - přetahy, přetlaky v rámci pohybových her atletika - sprinterská abeceda - rychlý a vytrvalostní běh - skoky daleký a vysoký - starty - hod míčkem sportovní hry - průpravné hry pro basketbal, kopanou, odbíjenou	
--	--	--

- zvládá pohyb i v náročnějším terénu - ošetří drobná zranění a zajistí přivolání lékaře - posoudí a dodržuje základní domluvená pravidla pohybových her - dodržuje pravidla fair-play - orientuje se v základních pojmech netradičních sportů - zvládá základní spolupráci ve vybraných netradičních sportech - zná základy první pomoci - zná význam Tv pro zdraví člověka - reaguje na základní pokyny učitele - je seznámen s řádem tělocvičny - učí se samostatně rozhodovat - rozpoznává problém a řeší ho - zná základní pravidla chování a bezpečnosti v Tv - pojmenuje základní cviky	turistika, pobyt v přírodě v létě i v zimě - přesun v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody - hry v přírodě - hry na sněhu a na ledě netradiční sporty - základy florbalu, ringa - zjednodušená hra se zjednodušenými pravidly-florbal, ringo Činnosti podporující pohybové učení: zásady chování v Tv základní zdroje informací o pohybových činnostech - základní tělocvičná názvosloví - rozcvička - bezpečnost a chování v Tv - význam Tv pro zdraví člověka - bezpečnost a první pomoc v Tv	
---	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu - do pohybového režimu zařazuje korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením - uplatňuje kondičně zaměřené činnosti a usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - zlepšuje úroveň jednotlivých výkonů - uplatňuje správné držení těla - při pohybových činnostech správně dýchá - vysvětlí význam rozcvičení před pohybovou činností a za pomoci učitele se rozcvičí - připraví a provede rozcvičku pro spolužáky, používá správnou terminologii - ve shodě s hlavní činností ukončí pohybovou činnost (protažení zatěžovaných svalů)	Člověk, pohyb a zdraví - význam pohybu pro zdraví - hygiena a bezpečnost při Tv a sportu - zdravý životní styl - komunikace - historie a současnost sportu	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 VDO 1, 2 VMEGS 1 MKV 2 EV 3, 4 MV 1, 5

- plní pokyny učitele - bezpečně připravuje a uklízí nářadí a náčiní - používá vhodné sportovní oblečení a obuv nejen v hodinách Tv , ale i při vlastních pohybových aktivitách - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť (okresní, krajské soutěže), přírody, silničního provozu - adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka - dodržuje pitný režim - přizpůsobí pohybovou aktivitu povětrnostním podmínkám (slunce, smog, mlha ...) - odmítá návykové látky jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím - dává do souvislosti zneužívání návykových látek a bezpečnost při pohybových aktivitách - v médiích vyhledá zprávy o důležitých sportovních událostech a informuje o nich spolužáky - chápe význam atletiky jako vhodné		
---	--	--

průpravy pro jiné sporty - správně používá atletické názvosloví - zdokonaluje techniku atletických disciplín - zvládá techniku nově osvojovaných disciplín - vystupuje v roli startéra, správně na startovní povely reaguje - jednoduše zhodnotí kvalitu vlastní pohybové činnosti i pohybové činnosti spolužáka - zařazuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti - změří a zapíše výsledky výkonů a porovná je s předchozími výsledky - připraví jednotlivé atletické sektory - používá sportovní terminologii - při hrách využívá neverbálních signálů a sdělení - rozumí základním gestům rozhodčích - zdůvodní význam pohybových a sportovních her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů - chápe význam her pro rozvoj herních	Atletika - základní pojmy z atletiky - základy techniky disciplín (běhy, skoky, hody – míčkem, vrh koulí) - průpravná cvičení - evidence výkonů Sportovní a pohybové hry - základní názvosloví, komunikace - význam sportovních a pohybových her - herní role a funkce - základní pravidla - specifika bezpečnosti a hygieny - příprava a organizace utkání	
---	--	--

dovedností a herního myšlení - využívá osvojených pohybových dovedností ve svých volnočasových aktivitách (rekreační sport) - rozlišuje jednotlivé sportovní hry (kolektivní – individuální, síťové, brankové, pálkovací atd.) - rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí - přijímá roli v týmu a aktivně spolupracuje při činnostech vedoucích k úspěchu týmu - rozlišuje herní činnosti jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře - posoudí kvalitu pohybové činnosti, označí nedostatky a jejich možné příčiny - získané dovednosti uplatňuje jako reprezentant školy - dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play - v roli diváka se chová kultivovaně - při pohybových činnostech respektuje opačné pohlaví a pomáhá slabším - dodržuje základní pravidla bezpečnosti a hygieny		
--	--	--

- upraví hřiště před utkáním a po utkání - se spolužáky připraví turnaj (soutěž) na úrovni třídy, řídí utkání, zapisuje výsledky do tabulky, vyhlásí výsledky - aktivně používá pojmy osvojovaných cvičebních poloh, postav a pohybů - cvičí podle slovních pokynů, příp. grafického záznamu - poskytne spolužákovi bezpečnou záchranu a pomoc při osvojovaných cvičích - z osvojených gymnastických prvků připraví a předvede krátkou sestavu - využívá gymnastické cviky pro rozvoj zdatnosti a pro správné držení těla - rozlišuje estetický a neestetický pohyb a označí jeho možné příčiny - ukáže základní aerobní cvičení s hudbou - předvede jednoduché taneční kroky a zatančí alespoň jeden country tanec - uvědomuje si význam sebeobrány a své možnosti ve střetu s protivníkem	Gymnastika - základní názvosloví - záchrana a pomoc - akrobacie, přeskoky, hrazda, kruhy, - kladina – D - šplh - estetická a kondiční cvičení s hudbou - tanec - úpoly (přetahy, přetlaky, kolébka)	
---	--	--

5.16. SVĚT PRÁCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu Svět práce je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, obor Člověk a svět práce.

Oblast postihuje široký záběr pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních dovedností a přispívá k profesní orientaci žáků.

V předmětu přicházejí žáci do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou. Zaměření je zcela konkrétní – na praktické práce, dovednosti a návyky. Vzdělání je založeno na tvůrčí myšlenkové účasti žáků.

Cílové zaměření předmětu

Žáky vede k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti,
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků,
- vytrvalosti a soustavnosti, k uplatňování tvořivosti,
- objektivnímu poznávání okolního světa,
- vztahu k životnímu prostředí,
- seberealizaci prostřednictvím pracovní příležitosti,
- k podnikatelskému myšlení.

Časová dotace předmětu, místo realizace

Výuka bude probíhat ve třídě, ve školní dílně, na školním pozemku nebo v počítačové učebně v rozsahu 1 hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Předkládáme žákům metody a strategie, jimiž mohou rozvíjet a řídit vlastní učení v oboru světa práce. Nabízíme nové informace o pracovních postupech a moderních technologiích. Vyhledáváme s žáky poznatky o různých typech tvůrčí činnosti.

Kompetence k řešení problémů

Navozujeme různé problémové situace a vedeme žáky k vyslovení vlastního názoru na řešení pracovního postupu, ke zhodnocení výsledků práce, k zodpovědnosti za práci. Ověřujeme s žáky správnost řešení problému.

Kompetence komunikativní

Nabízíme žákům dostatek možností k porozumění náčrtů, grafů, populárně – odborných publikací v oblasti světa práce. Vedeme žáky k používání základní odborné terminologie. Nabízíme žákům možnost zapojit se do diskuse, vyslovit vlastní názor, obhájit ho, respektovat druhého. Klademe důraz na týmovou práci.

Kompetence sociální a personální

Nabízíme dostatek situací, kdy žák může projevit svou schopnost spolupracovat, vést diskusi, vést malý kolektiv, zhodnotit výsledky činnosti.

Podporujeme debatu skupiny i celé třídy, vedeme žáky k respektování zkušenosti druhého. Za cíl si klademe dosažení dobrého pracovního výsledku nejen u jednotlivce, ale také týmu.

Kompetence občanské

Klademe důraz na to, aby žáci plně respektovali zásady ochrany zdraví a bezpečnosti práce. Vedeme je k dodržování dílenského a zahradního pracovního řádu.

Nabízíme dostatek možností k pochopení vztahu člověk a životní prostředí.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k bezpečnému používání nástrojů, vybavení a materiálů, k hospodárnému využití všech prostředků a nástrojů. Stále zdůrazňujeme dodržování hygienických předpisů a ohleduplnosti k práci a zdraví druhých.

Průřezová témata

Environmentální výchova – utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí.

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj základních rysů kreativity, rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – rozšiřovat a prohlubovat dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, překonávat stereotypy a předsudky.

Multikulturní výchova – komunikovat, žít a pracovat ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin.

Výchova demokratického občana – angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku. Demokratické řešení problémů.

Mediální výchova – přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Svět práce

Člověk a svět práce 4. ročník

Svět práce

ZŠ a MŠ Určice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze - provádí jednoduchou montáž a demontáž - dovede počítač do stavu otevřeného textového editoru, kde bezchybně používá klávesnici a píše plynulý text - dle pokynů edituje text - vkládá a upravuje obrázky v textovém dokumentu - ošetřuje podle daných zásad pokojové a jiné	- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce - druhy pomůcek a nástrojů ke zpracování různých materiálů - organizace práce - stavebnice, sestavování modelů - základy práce na PC, klávesnice a rozložení kláves, bezchybné psaní plynulého textu, editace písma - vkládání a úprava obrázku	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

rostliny - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - orientuje se v základním vybavení kuchyně	- pěstování pokojových rostlin - jednoduchá úprava stolu, správné stolování - vybavení kuchyně, el. spotřebiče	
--	--	--

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pokusy a pozorování - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla bezpečnosti práce a základy hygieny, pečuje o čistotu pracovní plochy a poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	- práce s rostlinami - využití nářadí při pěstování rostlin - příprava jednoduchých pokrmů dle možností - pracovní hygiena, uspořádání práce a místa, úrazy v kuchyni	OSV -1,2,3,4,9 VDO -1,2,3 VMEGS- 1,2,3 MKV- 1,2,3,4 EV- 1,2,3,4 MV- 6,7

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – dodržuje zásady BOZP, hygienu, – zachází správně s náradím, – provádí drobnou údržbu (čištění), – poskytne 1. pomoc při úrazu, – vysvětlí vznik a význam půdy, – popisuje složení půdy, – vyjmenuje způsoby zprac. půdy na malé pěst. ploše (i ve velkovýrobě), – zpracuje půdu před výsevem i v dalším veget. období, – zváží vhodnost výběru hnojiv, – určí orientačně půdní druh (vizuálně, hmatem).	Pěstitelské práce, chovatelství Bezpečnost a hygiena práce Půda – zpracování půdy – výživa rostlin – ochrana rostlin a půdy	OSV 2 OSV 9 EV 1 EV 2 EV 3

– vysvětlí význam pěstování zeleniny, – vyjmenuje zákl. skupiny zeleniny, – zařazuje jednotlivé druhy zeleniny do skupin, – objasní podmínky pro pěstování jednotlivých druhů zeleniny, – dokáže vypěstovat zeleninu z přímého výsevu a výsadby, – uvede příklady způsobů rychlení zel., – uvede nejznámější vybrané plevely, – uvede základní zásady při chovu psa, kočky, morčete, – zvládne zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty.	Zelenina – osivo – sadba – pěstování Chovatelství – chov zvířat v domácnosti – podmínky chovu – hygiena a bezpečnost – kontakt se zvířaty	EV 2 EV 4 EV 3 EV 4
– se seznámen s řádem pracovny, – dodržuje hlavní zásady BOZP, – je schopen načrtnout (s pomocí učitele) jednoduchý náčrtek výrobku, – zvládá základní postupy při oprac. dřeva, – měří, rýsuje materiál, – řeže pilou,	Práce s technickými materiály Bezpečnost a hygiena práce Technické náčrty Vlastnosti materiálu – dřevo	OSV 5 OSV 7 OSV 9 EV 3

– piluje pilníkem, – spojuje materiál hřebíky, – zvládá jednod. povrchovou úpravu, – používá vhodné prac. nástroje.		EV 4
--	--	------

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – uvede význam okras. rostlin, – rozdělí okr. rostliny do jednotl. skupin, – pěstuje vybrané druhy dřevin a květin, – přesazuje pokoj. rostliny, – upravuje okrasné plochy, – pečuje o zeleň v okolí školy, pěstuje a využívá květiny pro výzdobu, – hodnotí význam polních plodin, – uvede některé zástupce hlav. skupin, – poznává vybrané druhy osiva, – volí vhodné pracovní postupy.	Pěstitelské práce, chovatelství Okrasné rostliny Polní plodiny	OSV 2 OSV 9 EV 2 OSV 7 EV 3 EV 4 OSV 5

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák dle svých možností: – se seznámí s nutností orientovat se na trhu práce, – zvažuje okolnosti volby, uvědomuje si rizika, – hodnotí své osobní předpoklady, – nacvičí a provádí techniky sebepoznání, – vnímá, jak nás vidí ostatní, – provede typologii osobnosti, – porovnává vlastní osobnost s požadavky, – chápe význam sebevýchovy, – hodnotí své osob. zájmy a životní cíle, – zná svůj zdrav. stav, – posuzuje faktory ovlivňující volbu, – zvažuje, co mu brání se rozhodnout, – řeší s pomocí uč. obtížné situace.	Svět práce Seznámení s předmětem Sebepoznání Rozhodování	OSV 1 OSV 2 OSV 6 OSV 7 OSV 8 VDO 3 VMEGS 3

základních činnostech v domácnosti - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla - poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem - orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - ovládá různé způsoby komunikace	Provoz a údržba domácnosti, domácí spotřebiče - provoz a údržba domácích spotřebičů - drobné opravy - odpad a jeho ekologická likvidace - hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, bezpečnost a ochrana zdraví při práci Elektrotechnika v domácnosti - elektrické spotřebiče, elektronika - sdělovací technika, funkce, ovládání a užití	
--	---	--

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

6.1. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace"), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání převede škola slovní hodnocení do klasifikace.

U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů ode dne vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoumání výsledků hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Pokud není dále stanoveno jinak, ředitel školy nebo krajský úřad nařídí komisionální přezkoušení žáka, které se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitele školy nebo krajského úřadu.

V případě, že se žádost o přezkoumání výsledků hodnocení žáka týká hodnocení chování nebo předmětů výchovného zaměření, posoudí ředitel školy, je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad, dodržení pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáka stanovených podle § 30 odst. 2 školského zákona. V případě zjištění porušení těchto pravidel ředitel školy nebo

krajský úřad výsledek hodnocení změní; nebyla-li pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků porušena, výsledek hodnocení potvrdí, a to nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitele školy nebo krajského úřadu.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval. Ředitel školy může povolit žákovi na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučujícího vyjádření odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.

Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52 odst. 4 školského zákona na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

6.2. Stupně hodnocení a klasifikace

v souladu s ustanovením §15 vyhlášky o základním vzdělávání č. 48/2005 Sb. v platném znění

Při použití klasifikace se chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 - velmi dobré,
- b) 2 - uspokojivé,
- c) 3 - neuspokojivé.

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě. Pokud třídní učitel tento postup nedodrží, mají možnost podat návrh na pedagogické radě i další vyučující. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) během klasifikačního období.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školnímu řádu; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Při použití klasifikace se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- a) 1 - výborný,
- b) 2 - chvalitebný,
- c) 3 - dobrý,
- d) 4 - dostatečný,
- e) 5 - nedostatečný.

Při hodnocení známkami jsou výsledky vzdělávání žáka hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „uvolněn(a)“.

Nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v prvním nebo ve druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „nehodnocen(a)“.

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním,
- b) prospěl(a),
- c) neprospěl(a),
- d) nehodnocen(a).

Žák je hodnocen stupněm

- a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 2, školského zákona.
- b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
- c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí,
- d) nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

6.3. Výchovní opatření

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- a) napomenutí třídního učitele,
- b) důtku třídního učitele,

c) důtku ředitele školy.

Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno výchovné opatření.

Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

6.4. Zásady klasifikace

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učených výkonech pro určitou indispozici.

Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani objektivnímu.

V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.

Přechází-li žák do jiné školy, zašle ředitel dosavadní školy škole, na niž žák přechází, dokumentaci o žákovi a záznam o jeho chování a prospěchu za neukončené klasifikační období.

6.5. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové apod.) kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Žák 2. až 9. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu, alespoň dvě známky za každé pololetí. Znamky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Není přípustné ústně přezkušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období. Výjimku tvoří vědomosti nutné k zvládnutí zkoušené látky. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 7 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky a elektronicky prostřednictvím informačního systému Bakaláři na webu školy.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkoušuje.

Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, zapíše učitelé příslušných předmětů číslíci výsledky celkové klasifikace do modulu Znamky programu Bakaláři a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.

Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo na konzultačních dnech, na které jsou rodiče písemně zváni. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:

- neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,
- žáci nemusí dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací,
- účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí,
- učitel klasifikuje jen probrané učivo, před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva, prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, která mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv třídních učitelů na pedagogické radě.

6.6. Hodnocení žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází z míry přiznaných podpůrných opatření a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se specifika obtíží u žáka projevují, a na obou stupních základní školy. Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků pedagogičtí pracovníci zvyrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové hodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb, apod. Při klasifikaci se doporučuje upřednostnit širší slovní hodnocení. Způsob hodnocení projedná třídní učitel a výchovný poradce s ostatními vyučujícími. Forma hodnocení bude uvedena v plánu pedagogické podpory žáka či individuálním vzdělávacím plánu. Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.

Kritéria klasifikace prospěchu

a základní kritéria slovního hodnocení (dále jen kritéria):

- 1 - Žák dosahuje konkretizovaných výstupů, očekávaných kompetencí, klíčových kompetencí a cílů základního vzdělávání (dále jen stanovených výstupů) rychle, v určeném (nebo kratším) čase, s výrazným podílem samostatné práce a jen s minimální pomocí učitele. Projevuje výrazný zájem o výuku a o pozitivní rozvíjení své osobnosti. Řádně se na výuku připravuje a vzorně plní zadané úkoly. Při výuce plně využívá svých schopností, možností a rezerv.
- 2 - Žák dosahuje stanovených výstupů v určeném čase, jen s malou pomocí učitele. Pravidelně projevuje schopnost samostatně pracovat. Projevuje zřetelný zájem o výuku a o rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů vykazují drobné nedostatky. Při výuce se snaží plně využívat svých schopností, možností a rezerv.
- 3 - Žák dosahuje stanovených výstupů, ale v delším než určeném čase a s výraznou pomocí učitele. Schopnost samostatně pracovat projevuje jen částečně. Projevuje částečný zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů často vykazují výraznější nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen částečně, a vykazuje jen malou snahu o zlepšení tohoto stavu.
- 4 - Žák dosahuje i přes výraznou pomoc učitele, a za mnohem delší, než určený čas, jen některých stanovených výstupů. Schopnost samostatně projevuje pouze výjimečně. Projevuje malý zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku trvale vykazuje výrazné nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen velmi málo, spíše ojediněle, a nejeví téměř žádnou snahu tento stav zlepšit.
- 5 - Žák nedosahuje prakticky žádných stanovených výstupů, ani ve výrazně delším, než určeném čase, a to i přes maximální pomoc a snahu učitele. Schopnost samostatně pracovat prakticky neprojevuje. O výuku a rozvíjení své osobnosti neprojevuje zájem. Na

výuku se nepřipravuje. Své schopnosti, možnosti a rezervy při výuce nevyužívá; snahu zlepšit tento stav neprojevuje.

7. Přílohy

7. 1. Standardy pro základní vzdělávání